

CAPITOLUL III.

SUFIXELE DE ORIGINE SLAVĂ.

SUFIXELE DE ORIGINE GENERAL SLAVĂ.

SUFIXELE SUBSTANTIVALE.

ANIE (-ánię).

Observație. Dr.

Funcțiunea.

Abstractive.

O ACTIUNE.

Diriticanie < *deretic*.

Afurisanie (Hasdeu, 473) < *afurisesc*.

Pățanie (Şez. V 116) < *păťesc*.

Zăludzanie ‘pierdere a mintii’ (Şez. III 92) < *zăludzăsc* ‘a-și pierde mintea’ (ibid.), deriv. dela *zălud* pl. *zălu(d)zī* ‘fără de minte’, cf. bulg. *zaludeavam* ‘commencer à faire des folies, des bêtises’.

Nu mai am *zăranie* de pasare în curte! (Pamf. Agr.) = nu mai am *deloc*, cf. ‘nu mai am de zare’ < *zăresc* (radical slav).

Petrecanie 1. ‘petrecere’, 2. ‘petrecere la groapă, înmormântare’ (Viciu, 66) < *petrec*.

Pierzanie ‘pierdere’ < *pierd*, -zi.

Concrete.

Arătanie ‘ființă mică, chircitură, stîrpitură’ (Pamf. J. III sub *blaznă* și *mearlă*) < *arăt*.

Pătăranie ‘pățanie, întîmplare în viața omului’ (Şez. V 116) < *pat* = *pățesc*.

Originea : *-anie* (A. Philippide, Principiĭ, 152), introdus prin :

Cazanie ‘prédication’ < *kazanie*.

Citanie ‘lecture’ < vsl. *čitanię*.

Dihanie ‘animal’ < bulg. *dihanie* ‘respiration, haleine, souffle’, *diha* ‘être, âme, individu, créature’.

Dostořanie (vr.) ‘avoir, bien, héritage’ < bulg. *dostořanie*.

Jalovanie (vr.) ‘dotation’ < vsl. *žalovanię*.

Obrezanie ‘circoncision’ (Bibl. 11¹/₂₃, 41²/₅₄) < bulg. *obreazanie*.

Poslanie ‘épître, lettre’ (Dos. Prol. 95²/₃₄) < bulg. *poslanie*.

Poslušanje ‘slujbă bisericească’ (Bibl. 21²/₅, 21²/₆, 96²/₅₄) < bulg. *poslužvanie* ‘action de servir un peu ou quelque temps’.

Scříšcanie ‘peine, affliction’ (Pamf. C.) < bulg. *skáršanie* ‘action de rompre, briser, casser’.

Spovedanie, ispovedanie ‘confession’ (Bibl. 157²/₂₃, Dos. Prol. 42²/₁) < bulg. *ispoveadvanie*.

Strădanie ‘zèle, effort’ (Dos. Prol. 27¹/₂₀) < bulg. *staranie* ‘zèle, effort, empressement, peine, application’ + *trudă*.

Parcanie ‘închiderea unei părți de rîu spre a se prinde butucă sau plute scăpate singure pe vale [rîu]’ (Şez. V 116) < ?

Sufixul *-anie* este în strânsă legătură cu sufixul *-enie*. Astfel, chiar în limbile slave dela un radical oarecare există în acelaș timp deriveate prin *-anie* și *-enie*. Unele din aceste dublete au trecut și în rom. : *citanie, citenie* < vsl. *čitanię, čitenię*, *ijdăranie, ijderenie* ‘origine, naissance’ — bulg. *roždane, roždenie*.

Obiceiul unor astfel de dublete s-a comunicat și limbii române : *afurisanie, afurîsenie* < *afurisesc, pățanie, pățenie* < *pățesc*.

Fenomene de Analogie.

Substituții de Suf.x :

Sufixul *-anie* pare a se fi substituit lui *-enie* în :

Grijanie ‘communion’ — bulg. *griženie* ‘soin, souci’.

Ispărâvanie ‘achèvement, fin’ (Vîrcol) — bulg. *ispraveanie* ‘relèvement, redressement, redressage’.

Jălanie, jelanie (Dos. Prol. 92^{2/3}, Hasdeu Cuv. II 483) < *jălenie* = bulg. *žaleanie*, v. -enie.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-anie* sunt feminine și fac pl. în *-aniă*. — *Dihanie* face pl. *dihăniă*.

CA (-'kâ).

Observație. — Dr. mr. megl.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Cămeșuică = *cămeșue*.

Cărăruică (Car.) = *cărărue* (Pas.).

Ferestuică (Săgh. 113 a) = *ferestue* (Săgh. 113 b).

Livăzuică = **livăzue*, cf. *livejue* 'livadă mică'.

Păsăruică (Car. řez. V 116) = *păsărue* (Pas.).

Tuțuł'că 'moțișor, moț' (megl.) — dr. *tuțuřu* 'umflătură' (Pas.).

Căldărușcă (Car. Megl.) = *căldărușă* (dr.).

Găinușcă = *găinușa* 'les Pléiades' (Candrea).

Tăpușcă 'scobitoare de dinți' (Viciu, 83) = *tăpușă* (Mold.) 'țapă mică'.

Lemnușcă Bot. 'Lemnul-Domnului; aurone, citronnelle', cf. *lemnuş* Bot. 'salicaire'.

Pălușcă = *păluș* plantă erbacee.

FEMININE.

Nume comune.

Romîncă < *Romîn*.

Basarabeancă < *Basarabean*.

Bucovineancă < *Bucovinean*.

Moldovancă < *Moldovan*.

Munteancă < *Muntean*.

Oltéancă < *Oltéan*.

Ungureancă < *Ungurean*.

Bacăuancă < *Bacăuan*.
Bucureșteancă < *Bucureștean*.
Craioveancă < *Craiovean*.
Focșaneancă < *Focșanean*.
Ieșancă < *Ieșan*.
Romașcancă < *Romașcan*.
Vasluiancă < *Vasluiān*.

Tărancă < *țăran*.
Curteancă < *curtean*.
Bocotančă (Bud.) < *bocotan* ‘richard’.
Girtancă ‘femei zdravănă și groasă în gît’ (Şez. IX 157) < *gîrtan* ‘om zdravăn și gros în gît’ (ibid.).

Brădoačă = *brădoae* ‘putinică de murătură, de stroșie, cu zaplăt’ (Boc.).

Ciuturcă ‘buștean rămas în pămînt’ (Candrea) = *cîtotur* (Eminescu, Novele, 56).

Flitică = vr. și dial. *fie* < *filia*.

Ghejușcă = *ghejuș* ‘verglas, glissoire’.

Postaičă ‘siliqua’ (Car.) = *păstae*.

Toancă = *toană* (Viciu, 85), cf. și *Toance* pe Bistrița în Moldova.

Mitcă ‘bec’ (Pap. B.) = ngr. *μίτι*.

Megl. *ciręscă* = dr. *cireșă*.

Cîotcă = mr. *cîotă* ‘mînă, în limbaj copilăresc’,

Ciuplitoarcă ‘ciocănităre’, cf. mr. *cîucutoare* (Pap. B.), *cîucătoare* (Mih.) < *cîucutescu* ‘ciocănesc’.

Fitișoarcă = dr. *fetișoară*.

Gărgul'că ‘ulcior’ — dr. *gurguiťă*.

Liuncă ‘accouchée’ < **lihuncă*, **lihoncă* < ngr. *λεχωνα*, de unde mr. *lihoană*.

Mręncă = dr. *mreană*.

Muliftcă = dr. *molift*.

Pingercă ‘fenêtre’ = tc. *penjer*.

Pupcă ‘pupuză’ < lat. **pupa* = *upupa*.

Tufcă, *tucfă* ‘bouquet’ — dr. *tuſă*.

Nume de femele.

Derivate dela masculine.

Boldeică ‘cățelușă mică și foarte simțitoare’ (Păsc.) < *boldeiŭ* ‘cîne care descopere vînatul’ (Conv. Lit. XLIV, II 395).

Catîrcă ‘mule’ (Păsc.) < *catîr* ‘mulet’.

Coteică ‘cățelușă’ < *coteiŭ*.

Ogarcă < *ogar* ‘limier’.

Puică, megl. *pul'că* < *puiă*.

Cățilușcă ‘cățelușă’ (me gl.) < *cățiluș*.

Derivate dela feminine.

Aricioaică (Hásdeu, 1645) = ban. *aricioane* (ibid.).

Cerboaică = *cerboae* (Buda), *firboană* (Dal.) ‘biche’.

Iepuroaică = *lipuroană* (Dal.).

Lupoaică = *lupoae*.

Serpooaică = *serpoae* (Conv. Lit. XX 1018).

Ursoaică (Dan. I 35) = *ursoae* (Bibl. 229¹/₁₄).

Nume de plante.

Avrămească = *avrămeasă* ‘Gratiola officinalis’.

Culbecească, *cubelcească* = *culbeceasă*, *cubelceasă* ‘trifoiu’.

Orzoaică = *ordzoe* (Candrea).

Nume de ființe mitologice.

Drăcoaică = *drăcoae*.

Strigoaică = *strigoae*.

Zmeoaică (Dan. I 35) = *zmeoae*. — Ambele cuvinte se întrebuințează și ca nume de plante.

Nume proprii.

Nume proprii de persoane.

Brăduțca poreclă pentru femei (Pop. 46 b) < *brăduiŭ* ‘creangă de brad’ (Viciu, 21).

Nume proprii de animale.

Jočca, dzočca, zočca n. de vacă fătată Joč (megl.) < *Joč*.

Băljučca n. de vită băltată (Hasdeu, 3090) — *băljuťa* n. de capră băltată (ibid.).

Răguşcă = *răguşă* 'oae cu coarne' (megl.).

SUFIXE COMPUSE.

-oăcă (= -*oae* + -*că*).

Arăpoačă 'négresse, éthiopienne' (Hasdeu, 1457) < *arap.*

-uică (= -*uňă* + -*că*).

*Nume comune.**Diminutive propriu zise.*

Căsuičă 'domuncula' (Car.) < *casă*.

Ceteručă = *ceteră* mică.

Cu crivul'că 'un fel de broderie cu linie curbă' (megl.) < *criv* 'strîmb'.

Melijučă = o *meliťă* mai mică (Damé T. 139).

Răgilučă = o *ragilă* mai mică (Damé T. 139).

Sfranjuica 'o monedă de 50 bani' (Vîrcol) < *sfanť*.

Un nume de boală.

Pîrjučă 'diaree, urdinare, eşire afară' (Şez. IV 24) < *pîrť*.

Nume de animale.

Mărjuča 'nume de vacă' (Pop. 91) < *Marť*.

Nume de Plante.

Măzeručă 'cicer silvestre' (Car.) < *mazăre*, cf. *măzăriche*.

Pentru sufixul compus *-uică* cf. *cămešučă* < *cămeşue*, *cărăručă* < *cărărue*, *nevăstučă* < *nivistul'ă* (mr.), *lujuł'că* 'moț, moțișor' (megl.) < *lujuťă* 'umflătură' (Pas.), *băljučă* < *băljuę*, v. mai sus.

-eaneă (= -ean + -că).

Morcoveancă Bot. ‘pleurospérme d’Autriche’ < *morcov* ‘carotte’.

-aneă (= -an + -că).

Nevăstancă pl. *nevestence* (Bud.) = *nevastă*.

Originea: -ka (A. Philippide, Pr. 151), introdus prin :

Arapcă (Hasdeu, 1457), *harapcă* (Bibl. 102^{1/4s}) < bulg. *arabka*, *arapka*.

Brișcă < rus. *brička* ‘leichter, halbgedeckter Wagen’, bulg. *brička* ‘chariot’.

Bulgarcă ‘une Bulgare’ < bulg. *Bâlgarka*.

Cloșcă ‘poule couveuse’ < bulg. *kločka*.

Codoșcă ‘entremetteuse’ < bulg. *kodoška*.

Creangă ‘branche’ < bulg. *granka*.

Doică ‘nourrice’ < bulg. *doïka*.

Drușcă ‘demoiselle d’honneur’ < bulg. *družka* ‘amie, compagne’.

Gîlcă pl. *gîlcî* ‘oreillons’ < bulg. *gâlka*.

Gîscă ‘oie’ < bulg. *gâska*.

Hagiucă ‘pèlerine’ < bulg. *hađiuka*.

A luă cu *hapca* ‘cu de-a sila’ < bulg. *hapka* ‘bouchée’.

Jiletcă ‘gilet’ < bulg. *žiletka*.

Leică < bulg. *leika* ‘arrosoir ; escope’.

Lotcă < bulg. *lodka* ‘chaloupe, barque’.

Mancă ‘nourrice’ < bulg. *mamka* ‘petite mère’.

Matcă ‘reine des abeilles, lit du rivière’ < bulg. *matka*.

Pelincă ‘maillot, layette’ — bulg. *pelena* ‘lange, pl. -ni maillot layette’.

Platcă — bulg. *plat* ‘étoffe, tissu, toile, matière’.

Pleteancă ‘ruban de queue’ (Şez. III 85, Candrea) < bulg. *pletenga* ‘tresse, natte de cheveux’.

Pușcă ‘fusil’ < bulg. *puška*.

Robcă ‘captiva’ (Car.) — *rob* ‘captivus’.

Tătarcă ‘une Tartare’ (Car.) — bulg. *Tatarka*.

Tigancă ‘une Bohémienne’ — bulg. *Tiganka*.

Zacuscă ‘déjeuner’ < bulg. *zakuska*.

Amiricancă ‘americă, pânză supțire și de o calitate inferioară’ (Dal.) ✓ bulg. *amerikanka* ‘américaine’.

Patcă 1. ‘canard’ (Mih.), 2. ‘oie’ (Dal.) < bulg. *patka* 1. — *Papcă* ‘canard’ (Pap. B.) = *patcă* + ngr. πάπια ‘canard’, de unde megl. *pápie* ‘canard’.

Pipercă ‘poivron’ < bulg. *piperka*.

Princă (Pap.B.), *pringă* (Dal.) ‘piège’ < bulg. *primka* ‘embûche, entrave, trappe, piège, trébuchet’.

Şumcă ‘stratul de frunze uscate ce cade pe suprafața pămîntului în pădure’ (Dal.) < bulg. *şumka* ‘branche d’arbres avec les feuilles’.

Topcă ‘boule ; balle’ (Dal.) — bulg. *topka*.

Megl. *căciuncă* Bot. ‘colchique d’automne, tue-chien’ < bulg. *kačunka*.

Călincă ‘grenade’ < bulg. *kalinka*.

Chitcă ‘bouquet’ < bulg. *kitka*.

Ciajutcă ‘Juive’ < bulg. *čifutka*.

Ciofcă ‘corneille’ < bulg. *čovka*.

Maslincă ‘olive’ < bulg. *maslinka*.

Pipercă ‘poivron’ < bulg. *piperka*.

Plijençă ‘tresse, natte de cheveux’ < bulg. *pletenga*.

Princă < bulg. *primka*.

Pupădiică 1. stiglete, 2. un fel de insectă < bulg. *popadička* Zool. ‘belette’, Bot. ‘jusquiamo’.

Rapcă nom d’animaux < *arapka* ‘négresse’, cf. *rap* nom de chevaux < *arap* ‘nègre’.

Secică ‘mois de Février’ < bulg. *malâk seačko*.

Vęică ‘rameau, branche’ < bulg. *veačka*.

Virjeşcă ‘girouette, toupie’ < bulg. *vârteažka*.

Tatcă ‘papa’ — bulg. *tatka*.

Topcă ‘balle’ — bulg. *topka*.

Fenomene de Analogie.

La grupa cuvintelor în *-că* au trecut :

Rincă ‘courroie, lanière’ < bulg. *remâk*.

Damcă ‘marque, empreinte’ (Dal. megl.) < turc. bulg. *damga*.

Zefcă ‘amusement, distraction’ (Pap. S.) < turc. *zevk*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -că sunt feminine și fac pl. în -ce, -ci : -ușcă pl. -uște, -oaică pl. -oaice, -oancă pl. -oance, -eancă pl. -ence, -oșcă pl. -oște, -ancă pl. -ance (*fărancă* pl. *fărânce*) și -ănci (*fiigancă* pl. *fiigânci*), -uică pl. -uici. — *Creangă* — *crengi*, *gîlcă* — *gîlcî*, *gîscă* — *gîști*, *pelincă* — *pelinci*. — Cuvintele care arată originea locală fac pl. -e : *Romîncă* — *Romînce*.

Mr. *patcă* pl. *patchi*, *papcă* — *papchi*; — *damcă* — *damți*, *pipercă* — *piperți*, *șumcă* — *sumți*; — *topcă* — *topchi* și *topți*.

Pentru megl. pl. nu este indicat.

EALĂ (-ěálá).

Observație. — Dr. mr.—megl.-*ělă*;—mr. -elă în *bunelă* (bulg. ?). Precedat de unele sunete -eală se schimbă uneori în -ală.

Funcțiunea.

Abstracte.

O ACTIUNE.

Derivate dela verbe.

Amăgeală < *amăgesc*.

Cheljăneală 'bătae' (Mold.) < *cheljănesc*.

Crăuială 'tipătul găinilor când le prindem' (Codin. 22) < *crău-*
esc 'a tipa despre găină' (Codin, 23).

Drăgosteală < *drăgostesc*.

Fătuială < *fătuesc*.

Hornăreală 'treabă, ocupație mare și cu necaz' (Şez. III 16)
< *hoinăresc*.

Împărțeală < *împărțesc*.

Îndrăzneală < *îndrăznesc*.

Învoială < *învoeșc*.

Lingușală < *lingușesc*.

Opreală < *opresc*.

Osteneală < *ostenesc*.

Păruială < *păruesc*.

Pesteală 'întîrzire' < *pestesc*.

Picileală < *picîlesc*.

Pîrleală < *pîrlesc*.

Socoteală < *socotesc*.

Soponeală ‘ocără, batjocură’ (Şez. IX 148) < *soponesc*.

Scuteală < *scutesc*.

Urechîală (Mold.) < *urechesc* ‘trag de urechi’.

Aştuseală ‘grabă’ (Pap.B.) < *aştusesc* ‘mă grăbesc’.

Arneală ‘acț. de a mătura’ (Mih.) < *arnescu* ‘mătur’.

O STARE,

Derivate dela verbe.

Amejeală < *amejesc*.

Amorjeală < *amorfesc*.

Căpială ‘căpierea oilor’ (Şez. II 185) < *căpiez*.

Greşală < *greşesc*.

Miroseală (Să feace *miroseală* strănică, Dos. Prol. 83²/₁₇) < *miros*.

Pricopseală < *pricopsesc*.

Derivate dela adiective.

Acreală < *acru*.

Albăstreală < *albastru*.

Albeală < *alb*.

Amăreală, amărală < *amar*.

Fierbinteală, herbinteală (Dos. Prol. 146¹/₂), *infierbenteală* (Bibl. 146¹/₅₂), *fierbinjeală* < *fierbinte, -fi*.

Gălbineală < *galbăń*.

Iuſeală < *iute, -fi*.

Nebuneală < *nebun*.

Negreală, megl. *nigrélă* < *negru*.

Râceală < *râce*.

Tristeală ‘tristitia’ (Car.) < *trist*.

Umezeală, umădeală (Car.) < *umed, -ză*.

Concrete.

MATERIA.

Imală ‘boue, fange’ < *a ima* ‘salir, souiller’.

Oblojăle ‘o fiertură de boz cu stirigie depe horn, cu sare, etc.

cu care se spală cele răni' (Şez. III 83) < *oblojesc* 'a spălă cu oblojele' (ibid.).

Pomesteałă 'pămînt pomestit de curînd' (Codin, 59) < *pomestesc* 'lipesc pe jos în casă' (ibid.).

ASĂMĂNAREA.

Culeșală 'bucate fără gust' (Codin, 20) < *culeşă* 'mămăligă'.

Gurguiłală 'enflure ou tumeure sur les mains' (Hasdeu, Cuv. I 284) < *gurguiťǔ*.

NUME DE PLANTE.

Spumeală 'stupitul-cucului' < *spumă*.

LUCRUL CARACTERIZAT PRIN O CALITATE.

Vilcezeală 'vînătae' (Rev. cr. lit. III 172) < *vîlced -eză* 'vînăt', (ibid.).

NOMINA INSTRUMENTI.

Băteală 'un băț care face să se scuture teica morii' (Damé T. 153) < *bat*.

Struneală 'sucitorul, întinzătorul ferestrăului' (Damé T. 86) < *strunesc*.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Cîrneală 'om cu nasul strîmb într'o parte' (Şez. II 187) < *cîrn*, *cîrnesc*.

Hohorezeală 'cel care hohorezește, rîde tare și fără rost' (Codin, 39) < *hohorezesc*.

Nemereală 'care gîcește toate, le nemerește' (Codin, 53) < *nemeresc*.

Abstracte-Concrete.

Amăreală 1. calitatea de a fi amar, 2. Bot. plantă erbacee care conține un suc amar < *amar*.

Băteală 1. acțiunea de a bate (a sta *băteală* de capul cuiva) 2. a. 'bătătura războiulu' (Pîrv.), b. 'un băț care face să se scuture teica morii' (Damé T. 153) < *bat*

Găteală 1. acțiune de a se găti, 2. obiectele cu cari cineva se gătește.

Răpezeală 1. ‘repegiune’ (Munt.), 2. pl. *răpezălă* ‘hududoae’, *rîpi*’ (Vîrcol).

Originea : *-ela, -el* (G. Pascu), introdus prin :

Scrobeală ‘amidon’ < bulg. *skrobelă, skrobeala*.

Videală ‘lumière, lampe’ (Dal.), megl. *vedelă* ‘lumière’ < bulg. *videalo* ‘lumière, clarté, lueur, bougie’.

Bunelă ‘fourchette’ (Dal.) < bulg. *bunela*.

Cîrpeală — bulg. *kârpel* ‘pièce, morceau d’étoffe servant à rapiécer’.

Poghibală ‘mauvais sujet’ — bulg. *pogibel* ‘ruine, perte, perdition’.

Cerneală ‘encre’ — bulg. *černilo*.

Momeală ‘attrait, leurre’ — bulg. *mamilo*.

Sineală ‘indigo’ — bulg. *sinilo*.

Clipeala ochiului ‘clipitul ochiului’ (Hasdeu, Cuv. II 235), megl. *clipelă* ‘paupière’ — bulg. *klepalо* ‘tocsin’, *klepač, klepka* ‘paupière’.

Drășteală (Mih.), *drîșteală* (Pap.B.), megl. *drujděl’ă* ‘moulin à fouler’ = ngr. δριστέλλα (G. Meyer, Ngr. St. IV 27), alb. *dârstil’e, trâstil’e* — bulg. *drâstīa* ‘briser, macquer le chanvre, le lin ; teiller, macquer’.

In limba comună *-eală* se schimbă în *-ală* numai precedat de *s* (*greșală, coleșală*), uneori de *r* (*amărală*).

In dial. mold. schimbarea are loc și când e precedat de *s* (*pri-copsală*), *z* (*umezală*), *j* (*oblojăle*), *ț* (*amețală*), uneori de *b* (*poghibală*).

Fenomene de Analogie.

Substituție de Sufix :

Arneală ‘lime’ (Dal.) < *arnie* (Dal.) = ngr. ꙗவு.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-eală* sunt feminine, pl. *-elă*, mr. *-el’ă*. — *Cîr-neală, hohorezeală, nemereală*, cari arată persoane, sunt masculine și se întrebuintează numai la singular.

EĂICA (-eăkă).

Observație.—Dr.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Derivate dela substantive,

Găubeică (Tiktin) < *găubea*.

Tăbeică (Codin, 71), *tăbăică* (Viciu, 81) ‘săculeț’ < *tab-*, cf. *tăbueț*, *tăbilitoc* (Mold.).

Ciuteică ‘trupina ce rămâne în pământ dacă se tăie lemnul la o nălțime de 1—6 urme’ (Viciu, 32) < *cioată*.

Derivate dela adiective.

Scurteică ‘cațaveică’ < *scurt*. — In dial. mr. și megl. simplul *scurt* = dr. *scurt* are înțelesul derivatului dr. — Bulg. *skurteika* ‘pourpoint’.

Diminutive depreciative.

Bobeică ‘băbătie’ (Viciu, 20) < **băbeică* < *babă*.

Bujleică n. de cîne (Pop. 92) < *pujlă* ‘cîne jigăros, jîpos’ (Păsc.), cf. și *pujnă* ‘cîne ce nu mai pujnește, latră urit și răgușit’ (Şez. V 120), *pujlău* ‘om luător în rîs și mai totdeauna cu vorbe porcoase’ (Şez. III 86).

NOMINA INSTRUMENTI.

Tindeică (Viciu, 84), *întindeaică* (Şez. VIII 148) ‘tindeche, o stinghie de fier având dinții la amîndoă capetele, cu care se ține pînza întinsă la țesut’ (Vezi figura la Damé T. 136) < *întind*.

RECIPIENTUL.

Borșeică ‘vasul în care se umple și se înăcrește borșul’ (Marian, Sărb. II 6) < *borș*.

SUFIXE COMPUSE.

-ulejeă (= -ulă + -eică).

Putuljeică poreclă pentru bărbați (Pop. 42 c) < *put*.

Originea: -eika (G. Pascu), — formează diminutive în rus. rut. (Belić, § 54). — Există și în bulg., cf. bulg. *karađeika* ‘espèce de prune’, *povareika* ‘cuillière de cuisine’.

Cađaveică < rus. *kađaveika* (Cihac).

Copeică < rus. *kopeika*.

Şubeică (Iarnik-Bîrs.), *jubeică* (Viciu, 55) < rut. *şubeika* ‘kleiner, kurzer Pelzrock’.

Colomeică un fel de dans în nordul Moldovei — rut. *kolomiiķa*, după orașul *Kolomea*.

Megl. *veică* ‘petite branches’ < bulg. *veačka*.

Bîrzeică, *bârzeică*, *bîrgeică* ‘sanie mică’ (Viciu, 18, 19), *bîrjeică* ‘săniuță ce se trage cu mâna’ (Rev. cr. lit. III 87) — bulg. *bârzej* ‘rapide’.

Deveică adj. fém. ‘habile’ (Codin, 26) — bulg. *deavočka* ‘vierge, jeune fille’.

Fenomene de Analogie.

Sufixul -eică s'a substituit în :

Cîubeică ‘pipă’ (Damé) < *cîubuc*.

Sweică ‘navette’ < **suvacică*, megl. *suvalcă* = bulg. *sovalk*.

Cucuveică < *cucuvea*.

Cujeică (Dos.) < *cojoc*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -eică sunt feminine, pl. -eici.

ELIŞTE (-élište).

Observație. — Dr. — Intr'un exemplu apare *-iliște*.

Funcțiunea.**Concrete.**

LOCUL PE CARE SE EXERCITĂ O ACȚIUNE.

Băteliște 'loc bătătorit de vite' (Şez. V 37) < *bat*.

Priveliște 'spectacle' < *privesc*.

Abstracte.

O ACȚIUNE.

Izbeliște (a fi de *izbeliște* = a fi de zbucium, de necaz și chin, Şez. V 101) < *izbesc*.

Opreliște < *opresc*.

na urbiliști 'de-a baba oarba' (megl.) < *uorb*.

Originea : -eliște (G. Pascu).

Dripeliște 'loc călcat din picioare' (Tiplea) — bulg. *dripel* 'chifon, vieillerie, guenille, loque', propriu zis 'loc moale ca o petică'.

Herbeliște 'hîrburi' (Vîrcol.), *hîrbeliște* 'car, plug stricat' (Pamf. J. II), *hîrbeliște* 'acaret făcut mare și fără rost' (Codin, 39) — bulg. *hârbel* 'tesson'.

Pentru *priveliște* cf. bulg. *zdrealiște*.

Sufixul *-eliște* este în limbile slave un sufîx compus al lui *-iște* (v. Vondrák, 468—469). — Pentru *-iliște* cf. vsl. *blôdiliște* 'lupanar', *iêteliște*, *iëtiliște* 'carcer', *kupiliște* 'forum'.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-eliște* sunt feminine și fac pl. în *-eliștî*.

ELNITĂ (-élnițâ).**Observație.** — Dr.**Funcțiunea.****NOMINA INSTRUMENTI.**

Botelnijă ‘botnița căpăstruluș, o curea dela căpăstru care trece peste botul calului’ (Damé T. 50) < *bot*.

Fofelnijă, pl. -e, ‘aripi, crucile vîrtelniței’ (Damé T. 140, Săgh. 54) < *fof-*, cf. *fofează* ‘aripa morii’.

Şurubelnijă, *şurupelnijă* instr. de fierărie (Damé T. 108), de stolerie (Damé T. 113), ‘o bucată de lemn cu care se strînge șurubul la teasc’ (Damé T. 82) < *şurub*, *şurup*.

RECIPIENTUL.

Chibritelnijă ‘porte-allumettes’ < *chibrit*.

Scrumelniță ‘cendrier’ < *scrum*, cf. bulg. *pepelnița*.

NUME DE PLANTE ȘI ANIMALE.

Urechelnijă 1. Bot. = *țarbă de urechi*, 2. Zool. ‘*forficula auricularia*’.

Originea: *-elnița* (A. Philippide, Pr. 153), introdus prin : *Cadelniță* ‘encensoir’ < bulg. *kadilnița*.

Cristelnijă < vsl. *krăstilnița*.

Găselnițe sunt niște viermi ce se face în stupii slabii și cari mâncă mierea (Damé T. 120), megl. *găselniță* ‘omidă’, dr. *căsălniță* ‘cuib de șoareci în stupul cu albine’ (Săgh. 47) < bulg. *gâselnița* ‘chenille’.

Năcovelniță ‘enclume’ (Car.) — bulg. *nakovalnea*.

Scobelniță sensul ? (Car.) — *scrobeală* = bulg. *skrobeala* ‘amidon’.

Stropelniță ‘arrosoir’ (Car.) — *stropesc.* — Codin, 79, citează cuvântul pe care-l traduce prin ‘vraflorită’, un cuvânt care nu știm ce înțeles are.

Swelniță ‘navette’ (Damé T. 138) — bulg. *sovalka*.

Şupelniță 1. ‘vîrtej de apă, d. p. pe lîngă cioncuri’, 2. ‘locul

ce n-a înghețat încă' (Viciu, 81) – bulg. *sopnuvam* ‘tomber dans l'eau’.

Vîrtelnijă (Damé T. 140) < *învîrtesc*, bulg. *vârtia*.

Piștelniță ‘baltă mai mică’ (Hasdeu, 2397).

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-elniță* sunt feminine și fac pl. *-elniță*, *-elnițe*.

ENCIŪ (-énčū).

Observație. — Dr. — Intr'un exemplu apare *-enc*, în altul *-enchīță*.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Măscurenciū ‘purcel de un an’ (Viciu, 44, sub *gădin*) < *mascur* ‘porc’.

Podenciu ‘podeț’ (Iorga; Stud. și Doc. XIII 75) < *pod*.

Tăurenc ‘taur tînăr’ (Pămf. Agr.) < *taur*.

Popenchiū Bot. ‘coprin à encre’ < *popă*, ct. *popilnic*, *popivnic*, *lingura-popiř* Bot. ‘cabaret, oreille-d'homme, rondelle’.

Cordenciu ‘pièce d'arrêt au métier du tisserand’ (Damé T. 136) < *încordez* ‘tendre, bander’.

Cornenciu Ins. ‘lucane’ (Viciu, 36) < *corn*, de unde și varianta *cornac* (Mar. Ins.).

Originea: *-enko*, *-enka*, despre care v. Belić, § 56—57, de unde direct *-enc*, păstrat în *tăurenc*, apoi *-enchīță* din *popenchiū*, și în fine *-enchiū* prin analogiea pl. *-enci* (G. Pascu).

Hasdeu, 1704, înregistrează numele de familie *Armeanci*.

ENIE (-éniię).

Observație. — Dr.

Abstracte.

O ACȚIUNE.

Afurisenie (Hasdeu, 473) < *afurisesc*.

Curăjenie < *curăț*.

Despărjenie < *despart*, *-jī*.

Pascu, *Sufizete românești*.

Împărtășenie < *împărtășesc*.

Prăpădenie (Acesta... aŭ mărs la Nineviea de au strigat *pră-pădenie*, Dos. Prol. 23^a/₁₄) < *prăpădesc*.

Păjenie < *păjesc*.

Slobozenie < *slobozesc*.

Incepene ‘început ; commencement’ < *incep*.

O STARE.

Calicenie < *calic* (radical slav).

Ciuďenie < *ciudat*, -*ť*.

Cuminenie < *cuminte*, -*ť*.

Drăgălășenie (Vlăhuță) < *drăgălaș*.

Grozăvenie < *grozav* (radical slav).

Mușenie < *mut*, -*ť*.

Scîrbozenie (Mold.) < *scîrbos*, -*ști*.

Sfințenie < *sfînt*, -*ť*.

Surzenie < *surd*, -*z*.

Siretenie < *șiret*.

Șozenie ‘comedie, bizarerie, poznă’ (Rev. cr. lit. III 169) < *șod*, -*zi* ‘comedios, bizarre’ (*ibid.*).

Vulpenie ‘siretenie’ (Pamf. J. III) < *vulpe*, cf. *vulpoiu* ‘bătrân siret’.

ÎN SPECIAL O ÎNRUDIRE.

Cuscrenie < *cuscru*.

Nemenie (Vîrcol) < *neam* ‘rudă’.

Rudenie, *rubedenie* < *rudă*.

Concrete.

O PERSOANĂ.

Hizenie ‘persoană hîdă’ < *hîd*, -*z*.

Sluſenie ‘persoană slută’ (Mold.) < *slut*, -*ť*.

Tipenie de om ‘nici măcar un om, nimenea absolut’ (Şez. V 166) < *tip* ‘crier’.

AUGMENTATIVE.

Fumideniĭ ‘desime mare de oameni oră de copaci’ (Şez. II 228) < **fumed* = *fumidus* ‘qui fume ; enfumé ; noirâtre’.

Prepestenie (Codin, Ing.), *prepesteniĭ* (Vîrcol) < *părpaste*, *pră-păstii*.

VARIANTE.

-ozenie.

Din *slobozenie* s'a extras -ozenie cu care s'a derivat *scirbozenie* (Pamf. C.) < *scirbošenie* (subst. de sufix).

SUFIXE COMPUSE.

-ovenie (= -ov + -enie).

Drăcovenie 'drăcie' < *drac*, cf. obscurele : *parascovenie*, *năsgovenie* 'jicie, tacla, glumă, anecdotă' (Pamf. J. III).

-etenie (= -ete + -enie).

Orăteniř = *hoară* 'puī de orice fel' (Rev. Creangă III 83), 'păsări de ogradă' (Boc.).

-edenie (= -ed + -enie).

După *fumedenie* față de *fum* s'a făcut :

Sumedenie 'foule, multitude' < *sumă*.

Originea: -enie (A. Philippide, Pr. 152) și -anie precedat de sunet palatal (G. Pascu), introdus prin :

Blagoslovenie 'bénédition' < bulg. *blagoslovenie*.

Blagovištenie 'Annonciation, fête du 25 Mars' < bulg. *blago-veaštenie*.

Citenie 'lecture' < vsl. *čiteniě*.

Cirşenie 'cîrcotă, încurcătură, bucluc' (Boc.), 'o afacere de rea credință' (Ciob.) < bulg. *kâršenie* 'l'action de briser ou de se tordre'.

Hulenie (Dos. Prol. 18¹/₃₀) 'action de blâmer, réprouver, dénigrer, blasphémer' < bulg. *hulenie*.

Iscušenie 'épreuve, tentation' (Suferind greale nevoi și *iscušeniř*, Dos. Prol. 96¹/₁₀. — Aceştia... răbdără multe *iscušenii* pentru mărturia Domnului Hs, Dos. Prol. 44²/₃₀) < vsl. *iskušenie*.

Obretenie (vr.) 'aflare' < vsl. *obreateniě*.

Poucenie (vr.), *păucenie* (Şez. V 116) 'prédication' < bulg. *puočenie*, vsl. *poučeniě*.

Polojenie 'jîtie, anecdotă' (Pamf. J. II) — bulg. *lâženie* 'action de mentir, menterie, radotage, radoterie'.

Pozvolenie 'permision' < bulg. rus. *pozvolenie*.

Smerenie 'humileté, modestie' (Bibl. 10²/₂₈) < bulg. *smirenie*.

Spăsenie, ispăšenie 'salut, délivrance' < bulg. *spasenie*.

Umilenie 'attendrissement' (Bibl. 27²/₁₄) < bulg. *umilenie*.

Denie < bulg. *bdeanie* 'vigile, veille ; vigilance'.

Jălenie (Car.) < bulg. *žaleanie* 'affliction ; deuil'.

Mîrșăvenie 'tot ce produc greață, în special organele genitale și anusul' (Şez. V 106) — bulg. *mârşaveanie* 'maigrissement'.

Promîšlenie (Dos. Prol. 99¹/₁) < bulg. *promisleanie, promišleavanie* 'pourvoi'.

Vedenie 'vision, apparition' < bulg. *videanie*.

Zgîrcenie 'avarice' < bulg. *sgârčanie* 'crispation, contraction'.

Ectenie < ngr. *ἐκτένεια*.

Obscure :

Cărătenie 'socoteală' (Ciob.).

Cupenie 'zgîrcenie' (Sâgh. 135), 'zgîrcenie mare' (Codin, 24) — *cupit* 'zgîrcit' (Codin, 23), *a cupi* 'a coase mai pe dintregul de cum ar trebui, său într-un loc mai în scurt, într-altul mai lung, etc.' (Codin, 24), bulg. *kupuvanie* 'l'action d'acheter, achat'.

Precedat de *ş, j, ţ, z, e* din *-enie* se schimbă în *ă* în dial. mold. : *împărtăşanie, bejanie, curăţanie, surzanie*.

Sufixul *-enie* e în strânsă legătură cu *-anie*.

Fenomene de Analogie.

Substituții de sufix.

Sufixul *-enie* s'a substituit lui *-anie* în :

Posluşenie (Bibl. 291²/₅₃ : *λειτουργεῖα*, ministerium) < *posluşanie*, v. *-anie*.

Săvîrşenie 'achèvement, accomplissement, fin' (Bibl. 60²/₁₇, Dos. Prol. 63²/₁₁), 'mort' (Dos. Prol. 24²/₂₂), *fîrşenie* 'fin' (Dos. Prol. 71¹/₂₇) < bulg. *svâršanie*.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-enie* sunt feminine și fac pl. în *-enii*.

ERNITĂ (-érnițâ).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

RECIPIENTUL.

Cenușerniță ‘cendrier’ (Pamf. C.) < *cenușă*.

NUME DE PLANTE.

Păducherniță = *păduchele-caluluč*. — O plantă erbacee se numește *păducheriŭ*.

Originea: *-ernița* (G. Pascu), introdus prin :

Meserniță ‘boucherie’ (Car.) — srb. *mesarnița*.

Piperniță 1. ‘poivrier’ (Tiktin), 2. ‘piuliță de piper ; poivrière’ (Car. Codin, 58), 3. *pipicherniță* ‘salière’ (Noua Rev. Rom. VIII 87) < bulg. *pipernița* 1, 2. — *Pipicherniță* < **pipicherniță* = *pi-perniță*.

Magherniță ‘cuisine’ (Dos. Prol. 14²/₅) < bulg. *magernița*. — *Magher* ‘cuisinier’ (Dos. Prol. 14²/₁₁) < bulg. *mager*, ngr. μάγειρος.

Cuvinte al căror radical e slav.

Guberniță Med. ‘tifos’ (Codin, 37) — *gubav*.

Nisiperniță ‘sablier’ — *nisip* ‘sable’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-erniță* sunt feminine și fac pl. *-erniță*, *-ernițe*.

EŞNIȚĂ (-ešnițâ).

Nu suntem siguri de existența acestui sufix. În adevăr, nu cunoaștem decât două cuvinte terminate în *-eșniță*: 1. *Boleșniță* ‘épidémie’ (Grig. Pamf. J. III) — *boală* (slav), 2. *moleșniță* ‘vreme moale’ (Pamf. J. II) și *moleșag* (ibid.).

Amândouă aceste cuvinte se întrebunțează numai la sg.

EUTI (-eūt̪i).**Observație.** — Dr.**Funcțiunea.**

NUME DE LOCALITĂȚI.

Badeuți sat în Bucovina și jud. Botoșani < *bade*.*Frăteuți* sat în Bucovina < *frate*.

Originea: „In Bucovina și în partea învecinată din Moldova și din Basarabia o mulțime de sate poartă nume cu sufixul *-uți*, care ne întimpină chiar la orașele *Cernăuți* și *Rădăuți*, dar este ceva neauzit în restul Moldovei, în Ardeal și în Muntenia. Acest sufix se găsește dară numai acolo unde Români sunt amestecați cu Rutenii, și nu este altceva decât un interesant compromis între sufixul rom. *deminutival -uț* și între sufixul *deminutival compus al Slavilor* în genere și al Rutenilor în specie *-oveț* (= *-ov + -eț*) obicinuit mai cu seamă în nomenclatura topică. Astfel, bună-oară, al nostru *Rădăuți*, la plural *Rădăuți*, se chiamă rutenește *Radoveț*, la plural *Radovți*, *Toporouți* = *Toporovți*, *Climouți* = *Klimovți*, *Vascouți* = *Vaškovți*” (Hasdeu, 2853-2854).

IE (-'iie).**Observație.** — Dr.**Funcțiunea.****Abstracte.***Sotie* ‘poznă, pîcileală’ (Şez. V 126) < *șod* ‘ciudat, sucit’ (ibid.).**Concrete.***Codie* ‘partie postérieure du four’ (Viciu, 34) < *coadă*.*Perie* ‘brosse’ < *păr*, *peri*.

Originea: *-ie*, *-iia* (G. Pascu), introdus prin :

Drojdie 1. ‘levure’, 2. ‘lie, marc’ < bulg. *droždie* 1.*Dropie* Zool. ‘outarde’ < vpol. *dropia*.

Ostrie ‘furcă pentru prins pește’ (Vîrcol) < bulg. *ostrie* ‘tranchant, fil ; pointe’.

Patnojă < bulg. *podnožie* ‘chose qui soutient un corps quelconque’.

Podgorie ‘vignoble’ < bulg. *podgorie* ‘contrée située au pied d'une montagne, pied d'une montagne’.

Armie ‘armée’ < bulg. *armiňa*.

Balie < bulg. *baliňa* ‘seau, godet’.

Fenomene de Analogie.

La grupul acestor cuvinte au trecut :

Arie < *area*.

Aşchie < *astula*.

Fachie = *fache* < *facula*.

Feție = *faťă* pl. *feťe*.

Funie = *fune* (Bibl. 69^{1/4}, 165^{2/26}, Dos. Prol. 25^{2/11}) < *funis*.

Gratie < *craies*.

Pîrghie ‘perche’ (Sâgh. 99) < *perg(u)la*.

Salcie = *salce* Bot. ‘saule’ < *salx*, -*cis*.

Stinghie = *stinghe* (Frigeț *stinghile* cu frigări înfocate, Dos. Prol. 95^{2/4}).

Unghie = *unghe* (Cf. pl. *unghi* la Dos. Prol. 18^{2/7}, 63^{2/29}) < *ungula*.

Vîrghie pl. *vîrghiï* ‘prăjină de tufan cioplite și puse una lîngă alta spre a formă peretele unei case’ (Codin, 78) = *vîrghe* (Pas.) < *virgula*.

Crosnie ‘o legătură de lemn cît poate duce omul în spate’ (Viciu, 38), ‘sarcină, maldur de lemn’ (Pamf. J. III) = *crosnă* (Pamf. J. III), bulg. *krosno* pl. *krosna* ‘ensouple, ensuple ; rouleau, ourdissoir’.

Jurebie = *jureabă* ‘a șeptea parte dintr-o clucă de bumbac’, fig. ‘afacere’ (Codin, 45).

Obrejie (Arh. Ist. II 74) = *obrejă* ‘endroit exposé au soleil’.

Pîrtie (Şez. III 84, Sâgh. 114 a) = *pîrte* (Sâgh. 114 a) ‘chemin battu sur la neige’.

Primejdie = *primejde* (Dos. Prol. 43^{1/24}, 96^{1/9}).

Prăpastie = *prăpaste*, gen. *prăpăști* (Dos. Prol. 41^{2/16}, 46^{1/13}, 3^{1/12}), bulg. *propastī*.

Rătăcanie = *rătăcană* 'groapă mare provenită din prăbușirea unui teren' (Săgh. 102).

Palatie 'réunion' (Tiktin), *polatie* 'mulțime de copii' (Mold.) < ngr. παλάτι, vbulg. *polata* 'palais', bulg. *polata*, *polade* 'Vorraum im oberen Stocke eines Bauernhauses'. — Poate că sub influența acestui cuvânt s'a născut *poede* 'mulțime flămândă de oameni, copii, săracime, golănime' (Şez. V 117), *puedie* 'mulțime de păsări, vite, lume' (Boc.) < *puťǔ*.

Jelie 'jale' (Bud.) < bulg. *želea* 'regret, plainte'.

Sabie 'sabre, épée' < bulg. *sabea*.

Sanie 'traîneau' < bulg. *sanea*.

Vecernie 'la prière du soir' < bulg. *večernea*.

Osie 'essieu' < bulg. *osī*.

Zavistie 'envie, jalouseie' < bulg. *zavistī*.

Gresie, mr. *greasi* (Dal.) 'pierre à aiguiser' < alb. *gáreasă* 'racloir'.

Rodie 'grenade' < ngr. *þódū*.

Haĭtie = *haĭtă* 'potae, noajă de lupi' (Pamf. C.).

Moachie = *moacă* (Săgh. 113 d).

Zeghie (Bud.) = *zeghe*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ie* sunt feminine și fac pl. *-iă*.

IGĂ (*·igă*).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Duriă 'rotiță scriptelui' (Damé T. 140) < *dură* 'roata scripetelui' (ibid.).

Scărigă 'scările' < *scară*.

SUFIXE COMPUSE.

-uligă (= -ulă + -igă).

Tepligă ‘teapă de lemn, despicătură’ (Rev. cr. lit. III .171) < *teapă*.

Originea : -iga (G. Pascu), introdus prin :

Verigă ‘bague’ < vsl. *veriga*.

Megl. *piperigă*, *piperugă* ‘papillon’ < bulg. **peperiga*, *peperuga*, cf. vsl. *veriga* și *veruga*.

Pirunigă Bot. ‘pavot’ — bulg. *peruniga* Bot. ‘iris’.

Mămăligă — bulg. *mamuliga*.

Duligi (Mold. jos. Conv. Lit. vol. 44 II, 619), *durligi* (Mold. sus) ‘picioare goale : umblă cu *duligile* goale’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -igă sunt feminine, pl. -igă.

IȘCĂ (-iškâ).

Observație. — Dr. megl. — Precedat de r, i se schimbă uneori în ī.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Morișcă ‘jucărie de copii’ (Codin, 51, Mold.) < *moară*.

Podișcă < *pod*.

Sitișcă ‘petit tamis’ (Damé T. 31) < *sită*.

Baroșcă = mică *bară* ‘mocirlă’ (megl.).

Fetișcă ‘fetiță’ < *fetid* (megl.).

Diminutive alintătoare.

Iulișca nume propriu de iepe (Pop. 59 b) < *Iuliea*.

Diminutive depreciative.

Cod'ișcă poreclă pentru bărbați (Pop. 35 b) < *coadă*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Untișcă (Pas.) < *unt*.

Vînturișcă ‘vînturătoare cu care vîntură pînea (=secara) îmblătită’ (Viciu, 88) < *vîntur*.

Originea: -*iška* (Pușcariu, Dim. 132), introdus prin :

Toporișcă 1. ‘hache’, 2. ‘petite hache’ (Codin, 74) < bulg. *toporiška* ‘le manche de la hache’.

Coporișcă ‘coporîe, coada coasei’ (Otescu, 15) < *coadă* + *toporișcă*.

Exemple slave pentru -*iška* v. Belić, § 89..

Obscure :

Telișcă, tilișcă Bot. ‘herbe aux sorcières, herbe aux magiciennes’.

Pârnișcă ‘portiță’ (Mih.).

Genul și Pluralul.

Cuvintele în -*ișcă* sunt feminine și se întrebuintează de obiceiu la sg.

IȘTE (-'*ište*, -*ište*).

Observație. — Dr. mr. megl. — Suffixul se întrebuintează cele mai adeseori sub forma neaccentuată.

Funcțiunea.

Concrete.

UN LOC.

Locul pe care se află o plantație.

Barabuliște (Hasdeu, 2480) < *barabulă* ‘pomme de terre’.

Iniște, megl. *l'inișt* ‘champ de lin, linière’ < *in*, *l'in*, cf. bulg. *leniște*.

Cînepiște, mr. *cînichiste* (Mih.) ‘chènevière’ < *cînipă*, cf. bulg. *konopiște*.

Curechiște (Săgh. 50), *curetiște* (Rev. cr. lit. III 121) ‘lieu planté de choux’ < *curechîť*.

Ariniște ‘aunaie’ < *ariň*.

Pruniște (acc?) ‘livadă cu prună’ (Pamf. J. III) < *prun*.

Locul cu rămășițe dintr'o plantărie.

Méiște 'ager ubi milium fuit' (Car.) < *meiū*.

Porumbiște 'loc unde a fost porumb' (Damé T. 61, Păsc.) < *porumb*.

Săcăriște 'loc unde a fost secară' (Noă Rev. Rom. VIII 87) < *secară*.

Ciocăldăiște, ciocăniște 'loc plin cu ciocălăi, ciocani de păpușoiu' (Săgh. 49, Tiktin) < *ciocălăū*, *ciocan*.

Căstăniște 'loc plin de cojă de castane' (Mih.) < *castană*.

Locul unde a fost primitivul.

Cătuniști 'loc unde a fost sat' (megl.) < *cătun*.

Cișiriști 'locul unde a fost odată stînă' (Dal.) < *cîşari*.

Locul pe care se exercită o acțiune.

Băliște 'hătătură, ogradă, ocol' (Viciu, 18) < *bat*.

„Se chiama argiște pe unde a ars pădurea” (Hasdeu, 1748, com. din Zarand) < **ardiște* < *ard* cu pronunțarea dialectală a lui *di*.

Locul unde s'a exercitat o acțiune.

Cosirîște, cosoriște 'locul cosit' (Pamf. Agr. 160) < *cosire*.

Localul unde se exercită o acțiune, o meserie.

Prăvîriște 'teatru' (*Prăvîriște* 'teatru', Dos. Prol. 71^{1/26}; În mijlocul teatrului, adecă *prăvîriști*, Dos. Prol. 19^{1/29}; Fu... dezbrăcată cu pălea naintea *prăvîriști* giudecății, Dos. Prol. 93^{2/35}) < *prăvire*, *privire*.

Fâuriște 'forge' < *faur* 'forgeron'.

Adăpost pentru animale.

Găinăriște 'poulailler' (Buda) < *găinar*.

Vîedzuriște 'caverne' (Candrea) < *vîezure* 'blaireau', propriu zis 'terrier de blaireau' cf. *vizuină* sub *-ină*.

LOCUL CARACTERIZAT PRINTR'O CALITATE.

Rariște 'loc într-o pădure în care copaci sunt rari' (Mold.), *răriște* 'răritură în pînză' (Şez. VII nota) < *rar*.

NUME DE PLANTE.

Roîște = iarba-stupului, iarba-roilor < *roîš*.

Trijoîște = trifoiu-amar, trifoiu-de-baltă < *trijoîš*.

Coroniște = *cunună*, *cununiță*, *Coronilla varia* < *coroană*, cf. *coroană* 'lalea, *Fritillaria Meleagris*'. — Planta se mai numește *sămâchiște*, *sămâchișă*.

Abstracte.

O ACTIUNE.

Alergăriște de cai (N. Costin) < *alergare*.

Măsoriște 'măsurătoare' < *măsor*.

Piește 'peire : trage a *peiște*' (Codin, 57) < *pier*.

O STARE.

Goliște (*Goliștea* munților și dealurilor, Dos.) < *gol*.

Liniște < *lin*.

Glădiște = *glod* (Iî băgară într-o groapă plină de *glădiște*, Dos. Prol. 71^{1/2}). ■

Originea : -*iște*, -*iște* (A. Philippide, Pr. 152), introdus prin :

Boiște 'champ de bataille' (Dară banul ce-mi făcea ? Tot în *boiște* mergea, haîne mândre le rupea, pe brazde că năsădea, tot cădea și tot fugea. Păsc. 200) < vsl. *boiște*.

Boriște 'locul unde staă vitele vara pe cîmp' (Viciu, 91) < bulg. *boriște* 'parc, enclos'.

Braniște 'bois, forêt' (Hasdeu, Cuv. I 271) < bulg. *braniște*.

Capiște 'temple' < bulg. *kapiște*.

Cucuruziște 'champ planté de maïs' (Rev. cr. lit. III 121) < bulg. *kukuruziște*.

Gnoiște 'l'endroit où l'on jette les balayures' < bulg. *gnoiște*.

Jariște 'grande chaleur' (Codin, 43), *jăriște* 'les décombres d'un incendie, le théâtre d'un incendie' (Hasdeu, 1508) < sl.

*žarište, *žerište, cf. bulg. *požarište* 'les décombres d'un incendie, le théâtre d'un incendie'.

Lovište (Să feace o *lovište* mare în mare, de spărié pre tot, Dos. Prol. 30²/₂₈) < vsl. *lovište* 'chasse', bulg. *lovište* 'piscina'.

Oiște 'timon' — srb. *oîște* 'Zugstange des Pfluges', bulg. *uiște* 'la flèche de la charrue'.

Staniște 'locul unde fac ameață vitele' (Pamf. J. II) < bulg. *staniște* 'cantonnement, camp, étape'.

Tîrgoviște nume de oraș în Muntenia < bulg. *târgoviște* 'marché, halle'.

Pâjiste, păjûște (Țiplea) 'pâturage, pacage' < bulg. *pașiște*.

Siliște 'endroit où il y a eu un village, emplacement d'un ancien village', *siliște* 1. 'champ de blé', 2. 'jardin potager' (Vîrcol) < bulg. *seliște* 'les ruines ou emplacement d'un ancien village'.

Tóriște 'fumier' (Arhiva, XXII 286), *túriște* 'ceia ce rămîne dela mîncare la vite' (Şez. III 91), mr. *turiște, turuște* (Pap.B.), *turâște* (Pap.S.) 'bercail, bergerie', *tîrîști, turuști* (Dal.) 'endroit où il y a eu une bergerie', dr. *slóriște* 'fumier' (Arhiva, XXII 286), 'loc umblat, călcat de oameni și vite' (Pamf. J. II), 'bercail, bergerie' (Codin, 69) < vsl. *toriște* 'fumier'.

Grădiște numele unui sat în Ardeal < bulg. *gradiște* 'ruines ou emplacement d'une ville ancienne ; forteresse, place forte'.

Toporîște 'coada toporului, securii' (Conv. Lit. XX 1019) 'coada biciului' (Viciu, 85), *toporîște* 'coada toporului, securii, coasei' (Sâgh. 107, Pamf. J. II), mr. *tăpăriște* 'coadă de topor' (Pap.B.) < vsl. *toporîște* 'manche d'une cognée' (bulg. *toporîște* 'gros merlin, grosse cognée').

Mr. *căpriște* 'fumier' (Velu, Cîntece Junești, Bucur. 1904, p. 18) < bulg. *kupiște* + *cupriă* idem (Dal.) = ngr. κοπτία.

Grupiști 'cimetière' (Dal.) < vsl. bulg. *grobiște*.

Fenomene de Analogie.

Prin analogie cu *toporîște* s'a născut :

Codorîște (Viciu, 85, sub *toporîște*), *codăriște* (Conv. Lit. XX 1008), *coderîște* (Hasdeu, Cuv. I 274) 'coada biciului'.

Sufixul *-iște* s'a substituit probabil lui *-iță* în *vîliște*, *hiliște*, *hiriște* (Pamf. Agr. 123), *ghiliște* (Pamf. Agr. 214), *jiliște* (Pamf. Agr.) ‘loc unde bat vînturile în voe’, *vieliște* ‘pustietate’ (Codin, 78) < bulg. *vielija* ‘tourbillon de neige’, cf. și bulg. *žiliște* ‘demeure, domicile, logis, habitation’.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-iște* sunt feminine și fac pl. în *-iștă*.

IȚĂ (-iță, -'iță).

Observație. — Dr. mr. megl. — Forma *-'iță* este mai puțin deasă. — Forma masc. *-iț* este atestată numai în câteva exemple.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Derivate prin -iță.

Betiță (Pîrv.) < *bată*.

Cheiță, mr. (Dal.) *cl'iită* < *chee*, mr. *cl'ae*.

Cruciță (Bud.) < *cruce*.

Lădiță < *ladă*.

Linguriță < *lingură*.

Neguriță (Dos. Prol. 37^a/12) < *negură*.

Peniță < *pană*.

Portiță, mr. (Dal.) *purtiță* < *poartă*.

Tăgîrță ‘besace, sac à provisions’ < **tăgrîță* < turc. *taçar* ‘sac de cuir’, bulg. *tagaref* ‘sac de cuir, panetière’.

Pul'iță ‘puică’ (Dal.), ‘Pleădele’ (megl.) < *pul'u* ‘pasăre, puie’. *Sfinduchiță* ‘lădiță’ (Dal.) < *sfinduchia*.

Chiliț ‘piele mică ca burduf’ (Dal.) < *chiale*.

Derivate prin -'iță.

Gitiță ‘beregață’ < *git*.

Derivate prin -iță și -iță.

Opáită (Car.), *opáit* 'lampa mică primitivă', *opáit*, *văpăit* 'un mânunchiū de stuf uscat sau de țăndări lungi de brad uscat ce se aprinde noaptea spre a atrage pești, ce se ia cu mâna ori cu ostie' (Damé T. 126) < *văpae*.

Diminutive alintătoare.

Nume comună.

Bădiță < *bade*.

Biță < bulg. *bae* 'le frère ainé, compère'.

Breniță (Codin, 11) < *breană*.

Codiță, *cudiță* (megl.) 'petite queue', *cudiță* 'noadă, partea șirii spinării de deasupra șezutului' (Dal.) < *coadă*.

Duduță < *dudue*.

Dulămiță (Mat. 68) < *dulamă*.

Fetiță < *fată*.

Fecioriță (Dos. Prol. 92¹/₉) < *fecioară*.

Finiță (Pas.) < *fînițină*.

Guriță < *gură*.

Mîelușită (Bibl. 14²/₁₈) < *mîeluşa* (Bibl. 99¹/₁₅).

Mînușită 'petite main' (Dos. Prol. 72²/₇, Mat. 36) < *mănușă*.

Mortiță (Bud.) < *moarte*.

Oiță, mr. (Dal.) *uiță* < *oae*.

Ploschiță (Păsc. Mat. 61, 79) < *ploscă*.

Văduviță < *văduvă*.

Buiț (Dal.) < *boiu*.

Nume de plante.

Derivate dela substantive.

Derivate prin -iță.

Baconiță = *bacon*.

Broschiță, pl. acuatică < *broască*, cf. planta *broasca-apei*.

Burieniță, *buruniță* < *buruiană*.

Cuișorîță = *cuișoare*.

Dentiță 'doți dinți' < *dinte*.

Dimitriță, înflorește la Sft. Dumitru < *Dumitru*.

Găiniță < *găină*.

Giorgițe ‘lacrămioare’, înfloresc la Sft. Gheorghe < *Sîn-Giorgiu*.

Lăcrămiță ‘convallaria bifolia’ < *lacrimă*, cfr. *lacrămioare*.

Lămîță ‘citronelle’ < *lămîe*.

Noptiță ‘belle-de-nuit’ < *noapte*.

Păștiță ‘floarea-Paștilor’ < *Paști*.

Peliniță = *pelin*.

Primăvăriță ‘ghiocei’ < *primăvară*.

Steliță ‘ochiú-boului’ < *stea, stele*.

Stupiniță < *stupină*.

Turniță, turnuriță ‘tourette’ < *turn, turnuri*.

Vineriță ‘vinețică, cearta-casei’ < *venin, mr. virin*.

Derivate prin -'iță.

Degetariță = *degetar* ‘digitalis’.

Măsălariță = *măsălar* pl. erbacee. întreb. de popor pentru durerile de măsele.

Ochelariță = *ochilară*.

Romaniță = *roman*.

Şopîrlîță < *şopîrlă*.

Usturoiță, are gust de usturoiu < *usturoi*.

Derivate dela adiective.

Derivate prin -iță.

Albăstriță ‘centaurea cyanus’ < *albastru*.

Albiță, pl. erb. ale cărei flori sunt mai întâiau galbene, apoi albe < *alb*.

Frușiță ‘floare-frumoasă’ < **frumșită*, **frumușită* < *frumos*, -șă, cf. *frumușel*, *frumușică*.

Gălbiniță = *sugel-galbăń*.

Grășiță = *iarbă-grasă* (*gras* pl. *grași*).

Zămoșită pl. erb. având fructele capsule loculicid-dehiscente < *zămos*, -oșă.

Derivate prin -'iță.

Plevaiță ‘imortele’ < *plăvaň*.

Nume de animale.

Derivate prin -'iță.

Gaiță 'geai' < *gae* 'milan royal', mr. 'corneille'. Cf. și bulg. *galița* 'génisse ; chaucas'.

Latită 'espèce de poisson plat, carassin' < *lat.*

Nume propriu.

Nume proprii de persoane.

Nume de botez.

Nume feminine.

Mariță < *Mariea*.

Pachița (Şez. III 84) < *Paraschița*, *Paraschiva*.

Nume masculine.

Dumitriță, *Mitriță*, *Mitiță* < *Dumitru*.

Ghîorghiță < *Ghîorghe*.

Grigoriță < *Grigore*.

Ioniță, *Niță*, *Niniță* < *Ion*.

Mihăiță < *Mihaile*.

Neculaiță < *Neculaie*.

Nume de animale.

Derivate dela substantive.

Corbiță, *Corbu* nume de câni (Damé T. 181).

Florița, *Floarea* nume de vaci (Pop. 55 b).

Joichița, *Joica* n. de vaci (Pop. 91).

Derivate dela adiective.

Albița n. de capre (Pop. 58 a), de scroafe (Pop. 60 a) < *alb*.

Dobrița n. de cățele (Damé T. 181) < bulg. *dobr* 'bon ; beau-joli'.

Lăița, *Laia* n. de oi (Pop. 57 b).

ńegrița n. de scroafe (Pop. 60 a) < *negră*.

Roșchița n. de vaci (Pop. 56 a) < *roșca* 'roșă' (Pas.).

Surița n. de iepe (Pop. 59 c), de scroafe (Pop. 60 b) < *sur*.

FEMININE DELA MASCULINE.

Nomina agentis.

Boăriță ‘îngrijitoare de boă’ (Țiplea) < *boar*.

Bucătăriță ‘cuisinière’ < *bucătar*.

Casierită < *casier*.

Chelărită ‘ménagère, sommelière’ < *chelar*:

Chelnerită ‘femme de chambre dans un hôtel’ < *chelner* ‘garçon d’ hôtel’.

Croitorită < *croitor*.

Găinariță ‘servante de basse-cour’ < *găinar*.

Igumeniță ‘supérieure d’un couvent’ < *igumān*.

Lăptărită < *lăptar*.

Morărită < *morar*.

Portărită (Bibl. 222²/₆₅) < *portar* (Bibl. 270²/₄₀).

Scolărită < *școlar*.

Tălhărită < *tălhar*.

Telălită (Mold.) < *telal*.

Trișcărită (Şez. V 164) < *trișcar* ‘om care știe face oră cîntă bine de trișcă’ (Şez. ibid.).

Văcărită ‘îngrijitoare de vacă’ (Țiplea) < *văcar*.

Persoana feminină este soția masculinului.

Dăscălită < *dascal*.

Domnijă < *Domn*.

Căisturiță ‘femme, épouse’ (megl.) < *căistur* ‘mari’ (megl.).

Ambele aceste întălesuri le cumulează :

Crîșmărită < *crîșmar*.

Ampiratiță ‘împărăteasă’ (megl.) < *ampirat*.

Personaje mitologice.

Târtoriță ‘drăcoaică’ < *tartor*.

Zeiță ‘déesse’ (neolog.) < *zeu*.

Poate tot aşă trebuie întăles :

Vînturiță ‘vîntoaică’ (megl.) < *vîntur* ‘vîntur, zvînt’.

Femele, la animale.

Cănăriță < *canar*.

Porumbiță < *porumb*.

Femelă în *timpul când se împărechează*.

Derivate prin -iță.

Goniță 'vacă care se gonește' (Rev. cr. lit. III 155, Sez. V 75), fig. 'femee care trecînd prin apă și-a udat poalele' (Sez. V 76) < *gonesc*.

Mîrliță 'oae bună de dat la berbeci' (Sez. V 106) < *mîrlesc*.

Derivate prin -'iță.

Puiță 'cățea în timpul puitului' (Sez. V 120) < *puesc*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Derivate prin -iță.

Bricinăriță 'un betișor crestat la capăt cu care se vîră bricinariul în bată' (Sez. III 151) < *bricinariū*.

Tîpîrîță 'coadă de topor' (Dal.) < *tîpor*.

Avriță 'éventail' (Dal.) < *avredz* 'éventer'.

Derivate prin -'iță.

Batiță 'claquet, cliquet d'un moulin, battant' < *bat*.

RECIPIENTUL.

Acăriță = *acar* 'étui à aiguilles'.

Aconiță 'étui à aiguilles' (Banat) < *acoňu* = *acoňū*.

PRODUSUL PRIMITIVULUI.

Un derivat prin -iță.

Rămășiță 'reste' < *rămas*, -șă.

Un derivat prin -iță.

Arsiță ‘endroit exposé au soleil’ (Şez. II 22, Hasdeu 1748), ‘forte chaleur du soleil’ < *ars*, *-șt*.

Viespariță, ghespariță (Codin, 33) = *viespar*.

ADJECTIVE.

Michiț ‘micut’ (Conv. Lit. XX 1013) < *mic*.

SUFIXE COMPUSE.

-uliță (= *-ulă* + *-iță*).

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Furculiță (dr. mr. megl.) ‘fourchette’ < *furcă*.

Diminutive alintăloare.

Nume comune.

Caduliță (Damé T. 82) < *cadă*.

Căsuliță < *casă*.

Chinguliță (Mat. 116) < *chingă*.

Cruciuliță < *cruce*.

Curvuliță (Pas.) < *curvă*.

Flintuliță (Păsc.) < *flintă*.

Gisculiță < *giscă*.

Lunculiță (Vîrcol) < *luncă*.

Musculiță < *muscă*.

Puiculiță < *puică*.

Punguliță < *pungă*.

Șeuliță (Mat. 115) < *șeașă*.

Vorbuliță < *vorbă*.

Foiliță ‘foiță’ < **foiuliță* < *foae*.

Trîpuliță ‘pîrăuaș’ (Dal.) < *trap* ‘pîrău’.

Băbl'iță ‘băbușcă’ (megl.) < *babă*.

*Nume de plante.**Frăgulișă* = *frag.**Pufulișă* ‘épilobe-hérissé’ < *puf*.*Tașculișă* ‘traïsta-căobanului’ < *tașcă*.*Roșulișă* pl. erb. cu florile galbăne roșietice, *rușulișă* ‘singeroasă’

- pl. erb. cu florile roșii-portocalii, *rujulișă* pl. erb. cu florile roșietice < *roș*.

*Nume proprii de animale.**Mîngulișa* n. de scroafe (Pop. 60 b), *mînguliș* n. de porci (Pop. 59 b) < *mangu* (Pas.).*Diminutive depreciative.**Slugulișă* (Păsc. Mat. 68) < *slugă*.

FEMELA UNUI ANIMAL.

Cuculișă < *cuc*.

UN ADJECTIV.

Mîndruliușă ‘mândră, frumoasă, iubită’ (Tiplea) < *mîndru*.

Observație.

Piulișă și *piulișă* < *piuă*.

-ărișă. (= -ar + -ișă).

NOMINA AGENTIS.

Desăgărișă ‘Almosen-Sammlerin eines Nonnenklosters’ < *desagă*.*Găletărișă* ‘femme qui trait les brebis, qui porte le lait dans le seau’ < *găleată*.

RECIPIENTUL.

Cenușarișă ‘cendrier’ < *cenușă*.*Sărărișă* ‘salière’ (Conv. Lit. XX 1016, Vîrcol) < *sare*.

-ălișă (= -el + -ișă).

Pîscîl'ișă Zool. ‘vaca-Domnului’ (Dal.) < lat. *Pascha* ‘la Pâque’, mr. *Paști*, dr. *Paștă* < *Paschae*.

-ariță (= -ár + -iță).

DIMINUTIVE.

Nume de plante.

Asămănarea.

* *Broscariță* 'limba-apei, notătoare' < *broască*, cf. planta *broasca-apei*.

Bumbăcariță = *bumbac-de-câmp*, pl. erb. având perigonul cu numeroși peri, cari în stadiul de fructificare ieau aspectul de lână ori bumbac.

Gîscariță 'Alpengänsekresse', pl. erb. cu frunzele acoperite cu peri puțin albicioși < *gîscă*.

Gușterariță pl. erb. de coloare verde-albăstruie < *gușter*.

Limbariță = *limba-bălșilor*.

Pîptănariță 'Kämmgrass' < *pîptene*.

Puricariță = *îarpa-puriceluș*, pl. erb. cu tulipina cenușiu păroasă.

Serpariță pl. erb. cu frunzele lucitoare, pe mărgini și pe nervura mediană cu peri aspri ; pl. erb. totdeauna verde < *serpe-*

O calitate externă.

Ghimpariță 'îarbă-ghimpoasă' < *ghimpe*.

O calitate internă.

Pelinariță = *pelin-negru*, posedă proprietăți amare.

Veninariță pl. erb. cu proprietăți iritante < *venin*.

Intrebuințare.

Săpunariță = săpunel, *săpunul-popei*, din rădăcinile sale se extrage un fel de spon pentru scoaterea petelor de pe haîne.

Vinariță pl. erb. din care se extrage o băutură plăcută < *vin*.

In special o întrebuițare medicală.

Brîncariță 'o buruiănă galbănă și lată care se face pe copaci și cei mari, întreb. în popor în boala de brîncă' (Grig. I 106, 105) < *brîncă*.

Limbricarijă pl. erb. care posedă proprietăți vermifuge < *limbric*.

Negelarijă ‘arbă-de-negă’ < *negel*.

Urecherijă = ‘arbă-de-urechă’.

Efect asupra omului care o mănîncă.

Bolăndarijă ‘Datura stramonium’, pl. foarte veninoasă < *bolind* ‘prost, nebun’, cf. și numirea *turbare*.

Nebunarijă ‘jusquiamoé’, pl. erb. foarte veninoasă < *nebun*.

Nume de boale.

Fălcarijă ‘boală care consistă, între altele, în faptul că bolnavul însă îcleștează fălcile’ (Grig. I 67), ‘boala numită tetanos’ (Dan. I 27) < *falcă*.

UN FEMININ DEPRECIATIV.

Feciorarijă ‘fille de mauvaise vie’ < *fecior*.

UN INSTRUMENT.

Năsiparijă ‘jghiabul cu nisip pe care învățau copiii să scrie întăia oară’ (Vîrcol) < *năsip*.

-aiță (= -ăiū + -iță).

Sopîrlaijă 1. Med. ‘inflammation des amygdales’, 2. Bot. ‘plantă cu care se vindecă această boală’ (Şez. V 126) < *șopîrlă*, de unde și numele de plantă *sopîrlijă*.

Pentru nașterea acestui sufix cf. *plevaijă* Bot. ‘imortele’ < *plăvaīū*. Cf. și *pîrhaijă* = bulg. *praháviča* ‘Lycoperdon Bovista’.

Originea: -ița. — Miklosich, 293-294, :

Das Suffix -ița ist primär und secundär. Als primäres Suffix bildet -ița nomina agentis. Als secundäres Suffix bildet -ița : 1. Deminutiva, von denen viele die diminutive Bedeutung eingebüsst haben. Der diminutiven Feminin-Form -ița entspricht masc. ățe... 2. -ița bildet Feminina aus Masc. Das Fem. ist vielleicht ein Deminutivum aufzufassen. 3. -ița dient zur Substantivierung adjektivischer Wörter, der Adjectiva, Numeralia

und Participia. Die Bedeutung dieser Bildungen ist höchst manningfaltig... 5. In vielen Fällen lässt sich die durch *-iță* bewirkte Modification der Bedeutung schwer bestimmen.

Sufixul s'a introdus în rom. prin cuvinte ca :

Cuvinte în -iță.

Bibiță 'găină de mare' (Viciu) — bulg. *biba* 'dinde'.

Căpiță 'tas, monceau de foin' — bulg. *kopa*.

Cobiliciță < bulg. *kobilija* 'fléau, bascule de soufflet'.

Costiță de porc < bulg. *kostija* 'petit os ; osselet'.

Crăiță Bot. 'rose-d'Inde' < bulg. *kralița*, srb. *kral'ița* 'reine'.

Diaconiță 'uxor diaconi' < vsl. *dičakonija*, srb. *džakonovića*.

Găzdăriță 'maîtresse du logis, hôtesse' < srb. *gazdarića*.

Hulubiță 'femelle du pigeon' < bulg. *gâlâbića*.

Leiță 'lionne' (Dos. Prol. 82²/₁₁) < bulg. *lâvića*.

Măgăriță (Bibl. 229²/₁₅), megl. *măgărőjă*, *măgrăță* 'ânesse' < bulg. *magarija*.

Mladiciță 'rejeton' < bulg. *mladića* 'jeune arbre'.

Păuniță 'paonne' < bulg. srb. *paunića*.

Prorociță 'prophétesse' (Bibl. 50¹/₅₁) < bulg. srb. *proročića*.

Gurgiță 'gropiță de după ceafă' (Dal.) < bulg. *gârbića* 'une bosse sur le dos'.

Gurliță 'brîncă la porci' (Dal.) < bulg. *gârlilića* 'croup, espèce d'angine chez les enfants'.

Pipiriță 'poivrière' (Dal.) < bulg. *pipirića*.

Iribiță, *irbiță* 'perdrix' (megl.) < bulg. *erebića*.

Lăstoviță 'hirondelle' (megl.) < bulg. *lastovića*.

Peiviță 'sangsue' (megl.) < bulg. *pîčavica*.

Perniță 'coussin' (megl.) < bulg. *pernića*.

Cuvinte în -iță.

Baniță < srb. *banića*, Ducange *banna* 'mensura aridorum'.

Bivoliță 'bufflone, femelle du buffle' < bulg. *bivolića*.

Chiseliță 'sorte de compote' — bulg. *kiselića* 'pomme sauvage très aigre'.

Cîrtiță 'taupe' < bulg. *kârtića*.

Doniță 'seau à lait' < pol. *doniża* 'pot à lait'.

Graniță 'frontière' < bulg. *graniča*.

Ialoviță 'vache bréhaigne' < bulg. *ealoviča*.

Igliță 'petite aiguille à filer' < bulg. *igliča*.

Laviță, laiță 'banc' < bulg. *laviča* 'tablette, rayon (d'une bibliothèque, d'une armoire, etc.)'.

Lapoviță 'pluie mêlée de neige' < bulg. *lapaviča*.

Lubeniță, lebeniță (Panțu), megl. *lăubiniță* 'pastèque, melon d'eau' < bulg. *libeniča*, *lebeniča*, *lobeniča*, *lăubeniča*.

Meliță, megl. *meličă* 'écang' < bulg. *mealiča*.

Palița 'perche, gaule' < bulg. *paliča* 'bâton, gourdin'.

Plescavîță, plescagiță (Săgh. 114 a), *plescăiță* (Şez. V 117, Săgh. 114 a) 1. 'o rană', 2. Bot. (Şez. V 117) 'o buruiană [cu care se tămadue rana]' — bulg. *pliuskaviča*. Bot. 'baguenaudier, Colutea arborescens'.

Polediță 'verglas' (Hasdeu, Cuv. I 297) < bulg. *polediča*.

Prepelîța Zool. 'caille' < bulg. *prepeliča*.

Raliță 'plug' (Mard.), *raliță, rariță* 'plug cu doă cormene ce slujește la învalirea cuiburilor cu porumb' (Damé T. 37) < bulg. *raliča* 'charrue à croc'.

Rapiță Bot. 'colza' < bulg. *rapiča*.

Sorliță < bulg. *usorliča* 'milan, écoufle'.

Stelniță (Olt.) 'punaise' < bulg. *steaniča*.

Suliță 'lance' < bulg. *suliča*.

Temniță 'prison, cachot' < bulg. *tâmniča*.

Sfînta Troiță 'la sainte trinité' < bulg. *troiča*.

Uliță 'rue' < bulg. *uliča*.

Undiță, megl. *voandiță* 'hameçon, ligne à pêcher' < vsl. *ondiča*, bulg. *vâdiča*.

Guștiriță, guștir 'lézard' (megl.) < srb. *gušteriča*, srb. bulg. *gušter*.

Liuțîță 'serpent' (megl.) — bulg. *liut* 'féroce', *liut zwear* 'animal féroce', *liutiča* 'tout mets poivré'.

Văl'avijă 'foulerie, moulin à foulon' (megl.) < *valeviča*.

Viliță 'menton' (megl.) < bulg. *viliča* 'fourchette'.

Cuvinte în cari *-iță* poate fi accentuat cri neaccentuat.

Călugăriță 'religieuse, nonne' < bulg. *kalugeriča*.

Mușită (dr.), *mușită* (Dal.) ‘petite mouche, moucheron’ < bulg. *mușita*.

Poliță (dr.), *puliță* (megl.) ‘rayon, tablette’ < bulg. *polița*.

Véveriță (dr.), *virviriță* (mr.), *ververiță* (megl.) ‘écureuil’ < bulg. *ververița*.

Intinde... toăgul pre rîuri și pre ăzuri și pre *mocărîje* (Bibl. 44¹/₂₆). — Intinde mîna ta... pre ăzurile lor și pre *mocorîjele* lor și pre toată apa lor. (Bibl. 45²/₄₉: ἔλη, pl. δέλα ἔλος ‘marais, marécage’) — bulg. *močor*.

Dreanță, *zdreamță* ‘fripe, harde’ — bulg. *drâmi*, s. f. pl. ‘fripes, hardes’.

Tălbăriță ‘marécage’ (Codin, 72), *tîlbic* ‘cuvînt ce se spune cînd cade cineva în apă’ (Codin, 73), *tîrmoacă* ‘șleau, noroiu amestecat cu zăpadă’ (Codin, 73).

Sufixul slav *-iță* a trecut și în neogreaca.

Este interesant de observat că unele cuvinte rom. derivate prin *-iță* au trecut în neogr. și viceversa :

Furculiță (dr. mr.) ‘fourchette’ > ngr. φουρκουλίτζα (G. Meyer, Ngr. St. III 71), φουρκαλίτζα (Legrand).

Portiță (dr.), *purtiță* (mr.) ‘petite porte’ > ngr. πορτίτζα (Legrand).

Cîrfiță ‘épinglé’ (Dal.) < ngr. καρφίτζα idem (vgr. κάρφος), bulg. *karfița*.

Radicalele mi-au rămas obscure în :

Nîfiță Zool. ‘belette’ (Dal.), ngr. νυφίτσα.

Sîrmîniță ‘berceau’ (Dal.), ngr. σαρμανίτζα.

Cuvântul *furculiță* a trecut încă în bulg. (*furkulița*) și alb. (*furkul'ițâ*).

Fenomene de Analogie.

Sufixul *-iță* s'a substituit lui *-iciū* în :

Locotîță Bot. = *clocoticică*.

La grupa cuvintelor în *-iță* au trecut :

Mul'iță (Dal.), ngr. μόλιτζα Zool. ‘teigne’ < bulg. *moleť*.

Raniță Milit. ‘havresac’ < bulg. *raneť*.

Genul și Flexiunea.

Cuvintele în *-iſă* sunt feminine și fac pl. în *-i*, dial. *-e*.

IRLĂ . (-i'rlă).

Observație. — Dr. — Intr'un exemplu apare *-irlă*.

Funcțiunea.

AUGMENTATIVE.

Codirlă 1. 'coadă mare' (Mold.), 2. 'partea de dinapoī a unei căruți, a unui car' (Damé T. 11, Codin 22 sub *cotoc*, 65 sub *scările*, Viciu 34, Pamf. J. III) < *coadă*. — Pamf. J. III și *codirlă*.

Obscure :

Cocirlă 1. 'cîrlig de lemn sau de fier cu care se trag cărbuni' și 'tăciuni'; 2. 'lemn cîrjoet sau curbat prin creștere'; — 3. 'om gîrbovit de bătrînețe' (Sâgh. 89); — 4. 'băet înalt și supțire' (Mold.).

Pohîrlă 'cîne' (Şez. III 85), cf. *pahae* id. (ibid.).

Sopîrlă 'lézard'.

Originea : *-ila* = *-ila* (G. Pascu), introdus prin :

Cobîlă 1. 'traglă, instr. alcătuit din două lemne încheiate la un capăt și pe care se pune plugul cînd nu lucrează' (Damé T. 36), 2. 'om înalt și slab' (Pamf. J. II) < vbulg. rus. ceh. *kobila*, rut. pol. *kobiła* 'jument' = bulg. *kobila*, de unde rom. *cobilă*, v. *-ilă*.

Fenomene de Analogie.

La grupa cuvintelor în *-irlă* a trecut :

Povîrlă = *povidlă* 'marmelade de prunes' (Sâgh. 114 b) < pol. *powidło*, *powidła*, ceh. *povidlo*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-irlă* sunt feminine și fac pl. în *-e* (*cocîrlă*, *codîrlă*, *șopîrlă*).

NITĂ (-niță).

Observație. — Dr. megl.

Funcțiunea.

POSESOARA UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Beșniță (Mold.) < *beșesc*.

Ciocotniță 'qui fait du bruit, bavard' (Car.) — mr. *căucutescu* 'ciocnesc, lovesc, bat' (Dal.).

NOMINA INSTRUMENTI.

Botniță 'muselière' < *bot* 'museau'.

RECIPIENTUL.

Muștarniță 'moutardier' < *muștar*.

Naiforniță 'Weihbrotteller' < **naforă*, *nafură*.

Păcorniță < **păcoră*, *păcură*.

Zaharniță 'sucrier' < *zahar*.

Paporniță (Filimon) 'damigeană' < **paporă*, *papură*.

NUME DE PLANTE.

Pojarniță (Panțu și řez. V 117) < *pojar* = bulg. *požar* 'incendie, feu'.

Căpușniță 'căpșune' (megl.) = *căpușă* (mr.).

Derivatul are acelaș înțeles ca și primitivul.

Acorniță 'étui à aiguilles' = *acar*.

Pliuhaniiță (řez. V 117) = *pliuhană* (řez. III 85).

Plutniță Bot. = *plută* Bot.

Viforniță (Pamf. J. II), *ghiforniță* (Pamf. J. II), *zghihorniță* (Pamf. J. II), *givorniță* (Mold.), *bihorniță* (Vîrcol) = *vifor*.

VARIANTĂ.

-*orniță*.

„Din *naiforniță*, *paporniță*, *păcorniță*, *podhorniță*, *viforniță* s'a extras -*orniță* cu care s'a derivat :

FEMININE DEPRECIATIVE.

Baborniță (Hasdeu, 2287) < *babă*.

Ieporniță 'épithète qu'on donne à une femme grosse' (Pamf. J. I 124) < *iapă*.

RECIPIENTUL.

Chegorniță 'vasul în care se pune laptele cu chiaag' (Damé T. 69), 'vasul în care se prepară chiaagul' (Sez. II 23) < *chiaag*.

Gazorniță 'lampă primitivă cu gaz' (Pamf. J. I) < *gaz*.

Originea : *-niță* (A. Philippide, Pr. 152-153), introdus prin :

Bahorniță 'femme dépravée' (Hasdeu, 2342) < srb. *bahorića*, slov. *bahorniča* 'sorcière'.

Boiniță 'champ de bataille' < bulg. *bojniča* 1. Milit. 'batterie', 2. Zool. 'combattant, tringa'.

Bolniță 'hôpital ; hospice, lazaret' < bulg. *bolniča*.

Coșniță 'corbeille, panier' < bulg. *košnica*.

Grobsniță 'sepulcrum' (Bibl. 172²/₃, 152²/₁₉) < bulg. *grobsnica* 'caveau commun'.

Mitarniță 'douane' (Dos. Prol. 96¹/₂₆) < vsl. *mîtarînica*.

Năpoeniță 'adalmaş' (Boc.) < bulg. srb. *napoeniča* 'congiarium'.

Pivniță 'cave' < vsl. *pivniča* 'cella vinaria', bulg. *pivnica* 'cave à bière'.

Plosniță 'punaise' — rut. *bl'os čiļa*.

Solniță 'salière' < bulg. *solniča*.

Hăsapniță 'boucherie' (Pap.B.) < bulg. *kasapnica*.

Pleamniță (Mih.), *pl' amniță* (megl.) 'fînărie' < bulg. *pleavniča* 'hangar pour la paille'.

Curișniță 'fiente de volaille' (megl.) < bulg. *kureşnica*.

Cuvinte în *-niță* al căror radical e slav.

Clopotniță — *clopot*.

Dohotniță 'păcorniță' — *dohot*.

Oporniță 'cerc de fier care se pune pe osie ca să aibă unde să joace roata' (Codin, 55) — *opor* 'locul ce se lasă gol pe osie între capul căpătiniș și osie (partea groasă) pentru ca să aibă unde să joace roata' (Codin, 55), bulg. *opora* 'appui, support', *točka na opora* 'point d'appui'.

Podhorniță 'lemnul orizontal de jos la jug' (Damé T. 13) — bulg. *podpora* 'support, soutènement, étai'.

Roîniță 1. 'o baniță mică cu care se prinde roîul și se pune în stup' (Damé T. 120), 2. Bot. = *iarba-roilor*, iarba stupuluș.

Strajniță 'lieu où l'on observe' (Bibl. 257^{1/16}) — *strajă*.

Vîrteanită (Pap. B.), *vârteñită* (Mih.), *vîrticonită* (Pap.B.) 'vîrtelniță' — bulg. *vârtiňa* 'tourner, faire tourner'.

Pândarniță 'coliba pîndarului' (megl.) — *păndar*.

Obscur :

Burniță 'ceață deasă' (Pamf. B.) = *burhaiňü* (Viciu, 24).

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-niță* sunt feminine și fac pl. în *-niți*.

OANCA (-oánká).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

FEMININE.

Unguroancă 'une Hongroise' (Săgh. 156) < *Ungur* 'Hongrois'.

DIMINUTIVE.

Nume de plante.

Bighiroancă (Viciu, 19), *ghibiroancă* (Hasdeu, 2462) 'pomme de terre' = *bigúră* idem (Viciu, 19).

Pitoancă (Rev. cr. lit. III 164, Panțu) = *pitarcă* 'hrub'.

Vulturoancă 'vulturică, iarba-eretei' = *vultur*.

AUGMENTATIVE.

Picăoroange < *picior*.

Cădoroancă 'babă, baborniță' (Furt.) < *căotur* = *căot*.

SUFIXE COMPUSE.

-ăloancă (= *-el* + *-oancă*).

Un augmentativ depreciativ.

Fătăloancă < *fată*.

Originea : -onka (G. Pascu), — formează diminutive în rus. rut.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -oancă sunt feminine și fac pl. în -oance: *ghibiroance*, *pitoance*, *picioroange*.

OAȘCĂ (-oǎškâ).

Observație. — Dr. — și -oșcă.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Pitoașcă = *pitarcă* Bot. ‘Boletus granulatus’.

Originea : -oška (G. Pascu), — formează diminutive în rus. pol. ceh. (Belić, § 91).

Motoșcă ‘umflătură sub falcă la boř’ (Damé T. 30).

Mafoșcă ‘nume de vací’ (megl.).

Padnoșcă < rus. *podnožka*, bulg. *podnožka* ‘marche-pied’.

OLE (-óle).

Observație. — Dr. — Var. -ule. Sufixul se întrebunțează numai sub forma articulață, -ulea.

Funcțiunea.

NUME PROPRII.

Nume proprii de animale.

Nume de vaci.

Cerbolea și *Cerba* (Pop. 56 c).

Simbolea și *Simba* (Pop. 56 a).

Porecle pentru bărbăți.

Pișigolea (Pop. 41 c), cf. ibid. *Pișiguș*.

Originea : -ulă (G. Pascu), introdus prin :

Marjolea nume de vaci (Pop. 55 c), nume de boi (Săgh. 53) < srb. *majulja* 'vacca coloris felini'. — Car. înregistrează cuvântul fără a-l traduce. — Introducerea lui r s'a făcut sub influența lui *Marfi*. Săgh. chiar explică 'numele boului fătat *Marfi*'.

Năsolea poreclă pentru femei (Pop. 48 c) < nsl. *nosulă* 'om cu nasul mare'.

Forma cu u s'a păstrat în :

Mierculea nume de vaci (Pop. 55 b) < srb. *mrkulja* 'vacca nigra'. — *Mierca* nume de vaci (Pop. 55 b) = megl. *mărca* nume de oi = srb. *mrk*, bulg. *mrák*.

Acest -ulea se găsește în *burdulea* 'gourmand' (Mold.) < *burduh*, *burduf* 'outre'.

Sufixul -ulă formează în srb. multe nume de vaci. Pe lângă exemplele introduse în rom., cf. *kusulă* 'vacca cauda truncata', *rogulă* 'cornuta vacca', *sivulă* 'vacca cana' (Miklosich, 112).

OT (-ot).

Observație. — Dr. mr. megl. — Mr. megl. -ut.

Funcțiunea.

Abstracte.

Arisut 'rîsăt' (Dal.) < *aris*.

Ciocut 'lovitură' (Pap.B.) 'zvîcnituru' (Mih. Dal.), *ciocută* 'ciocnire' (Mih.) < *cloc* interj. exprimă o lovire.

Plîngut 'plînsset' (Dal. scris greșit *plangut*) < *plîngu*.

Zghicut 'tipăt' (Mih. Dal.) = *zghicu* (Mih. Dal. Pap.B.) < bulg. *vik* 'cri, cris ; vociferations'.

Ticut 'tipăt' (mevl.) < **fic*.

Originea : -ot (G. Pascu), — formează substantive abstracte, în special subst. care exprimă un sunet, substantive abstracte care au căpătat înțeles concret, apoi nume de animale și plante (Miklosich, 188—190; Vondrák, 450). Acest sufix s'a introdus în rom. prin cuvinte ca :

Chicot 'éclat de rire' < bulg. *kikot*.

Clocot, mr. *clocut* (Dal.), *colcut* (Mih.) 'glouglou' < vsl. srb. bulg. rus. *klokot*.

Clopot, mr. *clopotu* (Pap.S.), *clopot* (Dal. Pap.B.), megl. *clopot* 'cloche' < vbulg. *klopotă*, *hlopotă*, nsl. *klopot*, rut. *klopot* 'strepitus, crepitus'.

Grohot 1. 'éclat de rire' (Mard.), 2. 'monceau de pierres' (Viciu, 47) < vsl. *grohotă* 'bruit', rut. *grohot* 'grand bruit, tapage, craquement, éclat de rire', srb.-cr. *grōhot* 'éclat de rire', pol. *grohot* 'bruit, craquement'.

Hohot 'éclat de rire', *horhot* 'bruit' (Pamf. J. II), *forfot* 'glouglou' (Rev. cr. lit. III 154), umblă *forfota* 's'agiter vivement' (mold.), mr. *huhutescu* 'crier' (Pap.B.) < rut. *hohot* 'éclat de rire', rut. (Mikl.) *hurköt* 'sonus', slov. *hoholati* 'rire aux éclats ; bouillonner'.

Loscut 'bruit, tapage' (Dal.), 'goutte' (Mih.) < vsl. *loskotă* 'strepitus'.

Pliscută 'soufflet, gifle' (Dal. Pap.B.), *ploscut* 'malheur' (Mih.), *proscut* (Dal. Pap.B.), *plōscutu* (Mih.) 'goutte', cf. *plōsc* < bulg. *pliusák* 'craquement, fracas, crépitation', bulg. *pleasák* 'battement des mains, applaudissement'.

Ropot, mr. *roput*, *aroput* (Dal.), *topur* (Dal.) prin metateză < vsl. *rūpūtă* 'murmuratio', bulg. *ropot* 'murmure', nsl. 'strepitus'.

Sipot, *şipot* (Şez. II 43), *şipit* (Şez. V 126), mr. *şoput* (Dal.) < vsl. *şipită*, nsl. *şepet*, ceh. *sepēt*, *sepot* 'susurratio', srb. *şopot* 'fontium aliquorum nomen', *şapat* 'susurrus'.

Tropot, mr. *troput* (Pap.B.) < vsl. *topotă* 'sonitus', bulg. *tāpot*, *tropot* 'trépignement, tapage, fracas'.

Zgomot 'bruit' — srb. *glomot* 'strepitus'.

Cocut, *cucotu* (Pap.S.), megl. *cucót(i)* 'coq' < vbulg. *kokotă*, slov. ceh. pol. *kokot*.

Troscot 1. 'chiendent', 2. 'herbe' (Să se pogoare... cuvintele meale ca ploaea pre *troscot*. Bibl. 150²/1 : ἔρωστις), megl. *troscut* 1 < vsl. *troskotă* 'herbae genus', bulg. *troskot* 'chiendent'.

Rascote 'surcele, vreascuri' (Rev. cr. lit. III 167) = *vrască* 'nuia mai groșcioară pentru bătaie' (Codin Ing.), *vreasć*, *rasc* (Rev. cr. lit. III 167) < **vrastcă* = bulg. (*h*)*rast* 'arbisseau', vsl. *hvrastă*, *hrastă* 'sarmamentum'.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-ot* sunt eterogene și fac pl. în *-e (-i)*, afară de *troscot* care se întrebunează numai la sg. și deci este masc. — *Ciocut* face pl. *ciocute* și *ciocură* (Dal.). — *Ciocută* și *pliscută* sunt variante feminine dela *ciocut* și **pliscut*, cf. *plioscutu*. În lipsa unui **pliscut* femininul *pliscută* ar putea fi provenit prin analogie pl. *pliscute*.

OTĂ (-'otă).

Observație. — Dr. mr. — Mr. *-ută*.

Funcțiunea.

Nume comune.

Chicută ‘goutte’ (Pap.B. Dal.) = megl. *pică*.

Pliscută (Mih.), *flascută* (Dal.) ‘soufflet, gifle’.

Langută ‘goutte, un peu’ (Dal.).

Nume proprii de familie.

Derivate dela substantive.

Balotă (Hasdeu, 760) < *bală*.

Barzotă (Hasdeu, 2529) < *barză*.

Bașotă (Hasdeu, 2671) < *baş* ‘épithète du coq qui chante le premier, qui annonce le premier la nuit’ (Hasdeu, 2671).

Bootă (Hasdeu, 2529) < *boť*.

Calotă (Hasdeu, 2529) < *cal*.

Capotă (Hasdeu, 2529) < *cap*.

Jacotă < *jac* ‘jaf’.

Derivate dela adjective..

Albotă (Hasdeu, 760) < *alb*.

Laiotă (Hasdeu, 1723) < *laťú* ‘negru’.

Micotă (Hasdeu, 760) < *mic*.

Originea: *-ota* (G. Pascu), v. Miklosich, 163-165, Vondrák, 442-443, introdus prin :

Circută 'querelle' (Şez. V 57), *circotă* 'querelleur' (Rev. cr. lit. III 92, Pamf. C.), — srb. *krkota* (Miklosich, 164, sensul ?).

Holotă, holută (Şez. V 99) 'troupe, bande, foule d'hommes' < pol. *holota* 'tas de gueux, guesaille'.

Piotă 'infanterie' < pol. *piehota*, rus. *pihota*.

Dobrotă n. de localități (Frunzescu) < vsl. srb. *dobrota* 'bonté'.

Dragotă n. de famille (Hasdeu 760, Pop. 51 a) < nsl. *dragota*.

Obscure :

Leotă, leahotă 'mulțime, adunătură' (Pamf. J. III), *liotă, lincote* 'adunătură de copii mulți și nebunatici' (Codin, 47).

Mișcotă 'lipsă, foamete' (Rev. cr. lit. III 160).

Nagotă 'copil neastîmpărat' (Pamf. Sărb. 24 n. 3), *nangotă* 'copil neastîmpărat' (Pamf. J. II și Sărb. 24 n. 3), 'om cicălitator, care se ține scașu de cineva' (Pamf. C.), cf. vsl. bulg. *nagota* 'nuditas'.

Nanotă 'lucru de mirare : ce *nanotă* o mai fi și aia !' (Cioab.), cf. *onanie*.

Pancotă 1. 'îndărătnic la muncă', 2. 'fără căpătăiū [= derbedeu]' (Codin, 56).

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-otă* sunt feminine și fac pl. în *-ote*.

OTENIE (-oteniile).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

Concrete.

COLECTIVE.

Fieroteniș s. f. pl. 'lucruri de fier' (Vîrcol) < *fier*.

Limboteniș s. f. pl. 'popoare, neamuri de oameni' (Pamf. Sărb. 197) < *limbă* 'popor' (vr.).

Abstracte-Concrete.

Nemotenie 1. 'înrudire', 2. 'rudă' < *neam*.

Originea : Probabil un slav *-otenie*, cf. *-otină*, apoi *-otiță* în megl. *lușutie* 'maladie' < bulg. *lošotită* 'malheur' (G. Pascu).

OTINĂ (*-otină*).

Observație. — Dr. megl. — Megl. *-utină*.

Funcțiunea.

OBSCURĂ.

Fierotină 'felurite lucruri vechi de fier' (Noua Rev. Rom. VIII 86) < *fier*.

Ghilotină 'umflătură la gât; orice ulceratie pe corpul animalui său pe trunchiul copacului' (Şez. V 74) < bulg. *bghilî* 'trunchiū de brad' (Şez. II 149), cf. *ghilotei[ț]* 'lemn închiricit care prezintă multime de *mădzăñări* (*nodilcuri*)' (Şez. V 74).

Megl. *răputină* 'loc pietros' < bulg. *rəpă* 'piatră'.

Borgotină 'Țigan' (Pamf. Agr.).

Horhotină 'femei groasă, urâtă, greoae' (Pamf. Cînt.) < bulg. *horh-*, cf. *horholină*.

Scorțotină 'femme de mauvaise vie' (Hasdeu, 2666) < lat. *scorium* + rom. *scoarță*.

Originea: Bulg. *-otina*, sufix compus (G. Pascu), introdus printr-*Bolbotine* 'gozul din grâu; resturi ce se leapădă' (Viciu, 20), 'poame crude' (Codin, 10) < bulg. *bâlvotina* 'des matières vomies'.

Divutină 'bête sauvage' (megl.) < bulg. *divotina* 'sauvagerie' (megl. *div* 'sauvage' = bulg. *div*.).

Răcutină 'crachat, flegme' (megl.) < bulg. *hrakotina*.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în *-otină* sunt feminine și se întrebunțează de obiceiu la sg.

OVENIE (*-ovéniē*).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

Un abstract.

Drăcovenie 'diablerie, sorcellerie' < bulg. *drac*.

Un concret.

Capovenie Zool. 'capintortură' (Codin, 14) < *cap.*

Parascovenie este obscur.

Originea : *-ovenie* (G. Pascu), cf. *-ovină*, *-oviște*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ovenie* sunt feminine și fac pl. *-ovenii*.

OVINĂ (-ovină).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

Un singur derivat.

Ciorovină 'poreclă la adresa Țiganilor' (Pamf. J. III) < *cioară*.

Originea : *-ovina* (G. Pascu), introdus prin :

Bucovina < vsl. *bukovina* 'forêt de hêtres'.

Cioclovină 'Țigan' — bulg. *čokla* 'croque-mort', *čoklav* 'âpre', *Tescovină* 'marc de raisin' — *teasc* 'presse' (slav.).

Cuvinte obscure :

Rocovină, *rocoină* Bot. 1. 'mouron-des-oiseaux, morgeline, *Stellaria media*', 2. 'sabline du printemps, *Arenaria verna*', *rocoină* 'mouron des champs, *Anagallis arvensis*'.

Simbovină Bot. '*Celtis australis*'.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ovină* sunt feminine și fac la pl. *-ovine*.

· OVIȘTE (-oviște).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.**LOCUL.**

Lacoviște 'o bucată de loc udată' (Ispirescu) < *lac*.

Originea : -oviște (A. Philippide, Pr. 152), introdus prin : *Tîrgoviște* < bulg. *târgoviște* 'marché, halle'. Cf. apoi bulg. *staniște* și *stanoviște* 'cantonement, camp, étage'.

ȘA (-'șa).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

NUME PROPRII DE FAMILIE.

Capșa < *cap.*

Comșa < *comădă*.

Focșa < *foc.*

Tomșa < *Toma*.

PORECLE PENLRU BĂRBAȚI.

Bocșa (Pop. 33 c) și *Boca*, ibid.

NUME DE LOCALITĂȚI.

Lupșa < *lup.*

Originea : -șa (G. Pascu), care formează adiective posesive și substantive diminutive și feminine dela masculine, v. Miklosich, 340—341.

Capșa, Comșa, Focșa trebuie deci interpretate ca adiective posesive, *Tomșa* ca subst. dim. Pentru acest din urmă cf. numele de familie *Ghiorghies*.

Sunetul *a* nu s'a schimbat în *ă* prin confundare cu articolul feminin *a*, cf. *Negrea*.

Sufixul -'șa este în strânsă legătură cu -ăș. -iș, -oș, -úș, -'ăș, -eș, -'oș, v. -uș.

UCIŪ (-účū).

Observație. — Dr. — Fem. -uce.

Derivate.

Frecuciūl crapilor, morunilor (Păsc.) < *frec.*

Gluguciū = *glugă* (Pamf. J. I).

Originea : -uč, -uča (G. Pascu), introdus prin : *Guguce* ‘pigeon ramier’ (Mih.), *guguci* ‘o pasăre’ (Dal.), alb. *guguče* ‘tourterelle’ — bulg. *guguška* ‘tourterelle’.

Cuvinte obscure :

Cl'umbuciu ‘specie de frasin cu frunzele roșe’ (Dal.).

Presuce ‘bucată de lemn în care e înfipt un cărlig, cu ea se fac tîrsînele de pus peste obielele dela opincă’ (Codin, 61).

Preduce ‘unealtă pentru făcut găuri la opincă’ (Codin, 61), *preduf* ‘o mică gaură lîngă vrana buții pentru aerisire’ (ib.) — bulg. *produpčam* ‘percer, trouer’, *produh* ‘soupirail’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -uciū sunt masculine, cele în -uce sunt feminine. Pluralul nu este atestat.

ULĂ (-úlā).

Observație. — Dr. mr.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Brădulă ‘un ciomag sau bîtă mare de brad’ (Viciu, 21) < *brad*.

Cântulă ‘un vas de lut cu coadă, la gură ca o ulcică, încolo mai largă; un fel de cană’ (Conv. Lit. XX 1006, Sez. VII 178) < *cantă* (Sez. VII 178) = ung. *kanta*.

Diminutive depreciative.

Bujdulă ‘casă stricată’ (Viciu, 24) < *bujdă* ‘casă’ (Bucovina). *Ciuciulă* ‘pic, sommet’ (Dal.) = *căucă* (Dal.), bulg. *čuka*.

Originea : -ula, -ulea (G. Pascu), — formează diminutive în rus. sloven. pol. ceh. (Belić, § 94).

Coșula n. de familie < bulg. *koşulea* ‘chemise’.

Tidulă ‘billet, écritau’ — croat. *fedulja*.

Sufixul *-ulă* se găsește în următoarele sufixe compuse : *-ulean*, *-ulel*, *-uleț*, *-ulică*, *-uliciū* (mr.), *-ulie*, *-ulioară*, *-ulită*, *-uluc*, *-ulut*.

Sătul, *-ă* < *satullus*, *destul*, *-ă* < **desatullus*.

Mîrulă 'măgură movilă' (Dal.) < ngr. μαργοῦλα 'grosse joue'.

Cuvinte obscure :

Cufulă 'găoacea care acopere partea de jos a ghindei, jîrului' (Dal.) — **cufcu* = *cufchiu* 'găunos' (Dal.), cf. *cáfcală* 'creux de l'oeil' (Pap.B. Dal.).

Pipislulă 'cucoșei de grăunțe de păpușoiu' (Dal.).

Zârculă (Obed.), *zîrculă* (Pap.B. Dal.) 'capuchon'.

Fenomene de Analogie.

Trăgulă 'curcubetă de tras vin' (Viciu, 85) < *trăgace* idem (ibid.) prin substituție de sufix.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ulă* sunt feminine și fac pl. în *-ulă*, dial. *-ule*.

SUFIXELE ADJECTIVALE.

ACE (-áče).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Buđihace 'gros mangeur, en parl. des enfants' (Mold.) < **burduhace* < *burduh*.

Cicace 'foireux' < *cac*.

Originea: *-ače* (G. Pascu), cf. bulg. *godinače rogače* 'un da-guet', *pačače* 'petit araignée' < *pačak* 'araignée', *pelenače* 'marmot' — *pelena* 'lange' (*otroče* = *otrok* 'petit enfant'), *povivače* 'mioche' < *povivam* 'emmaillotter, envelopper ; accoucher'.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ace* sunt masculine și se întrebuiștează numai la sg.

AV (-av).

Observație. — Dr. mr. — Dr. dialectal, în câteva exemple, *-ăv*. — *Bólnav* și *bolnáv*.

Funcțiunea.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Tintav 'bîlbîit, tîtîit' (Rev. cr. lit. III 170) < *tînt, tont*.

Molav pl. -*yi* 1. 'molatic, greoîu' (Mih.), 2. 'blînd, blajin' (Dal.) < *moale*.

Originea: *-av* (A. Philippide, Pr. 157) introdus prin :

Chilav, cilav 'schilod' (Pîrv.) < bulg. *kilav* 'atteint de hernie'.

Chișav 'difficultueux' (vr.) — bulg. *kișav* 'pluvieux'.

boù *cîumpav* de coadă 'cînd are coada mai scurtă' (Damé T. 29), 'calicit de picioare, despre vite' (Şez. IX 152) — bulg. *čipav, čip* 'épaté, camus'.

Ghizdav 1. 'beau' (Car. Dos. Prol. 46^a/₁₂), 2. 'éveillé' (Codin, 34) < bulg. *gizdav* 1.

Gubav 'lépreux' (Mard.) — nsl. *gobav*.

Hircav 'bègue' < vsl. *harkavŭ*.

Hulpav 'avide, glouton' (Şez. V. 100) < bulg. *glupav* 'sot, stupide, hébété, niais, nigaud, bête'.

Jilav 'humide, humecté' (Codin 44, Mold.) < bulg. *žilav* 'élastique ; ductile ; extensible'.

Laslav 'hazos, om care distrează lumea' (Şez. IX 145), *lascăv* 'om deschis la inima lui, vesel pururea' (Şez. V 103) < bulg. *laskav* 'affable, gracieux'.

Ligav 'délicat' (Car.) < bulg. *ligav* 'baveux, pituiteux, glaireux', propriu zis 'unul căruia i se face ușor greață de ceva'.

Lunav 'lunatic' < vsl. *lunavŭ*.

Mîrșav 'sale' < bulg. *mârșav* 'maigre, décharné'.

burețî *păstravă* 'albi la culoare, mari și cu pete negre' (Şez. VII 178) — bulg. *pâstăr* 'bigarré, bariolé', *pâstârva* Zool. 'truite'.

Scîrnăv, scîrnăv (Şez. V 122) ‘souillé’ < bulg. *skârnăv* ‘profané, souillé’.

Rehav ‘rar, rărit’ (Dal.) < bulg. *reahav* ‘clairsemé, simple, à fleurs simples ; friable’.

Megl. *ubav* ‘beau’ < bulg. *hubav*.

Buhav, puhav < bulg. *buhav* ‘flétris, fané’.

Judav ‘informe, imparfait, laid’ (Dal.) < bulg. **židav* = *žid* ‘géant, colosse’, prin înțelesul intermediar de ‘outre mesure’?

Bólnav, bolnáv ‘malade’ < bulg. *bolnav*.

Pristav subst. ‘préposé’ < bulg. *pristav*.

Fenomene de Analogie.

Substituție de Sufix.

Sufixul *-av* s-a substituit lui *-at* în

Bucălav ‘joufflu, bouffi, fessu’ < bulg. *bucălat*, cf. bulg. *gârbav* și *gârbat* ‘bossu, gibbeux’.

ĂŞ (-dş).

Observație. — Dr. — Dialectal ă se schimbă în ī.

Funcțiunea.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Zacăș (Pamf. C.), *dzaciș* (Şez. V 175) ‘leneș, trîndav, care numai *dzaci*, nu vrea să facă nicio treabă’ < *zac*.

Tupăș ‘care țupăește’ < *țup* ‘sar’, cf. cu *țupișa* ‘cu nepusa-n masă’ (Şez. V 167).

ASĂMĂNAREA.

Oă murășe ‘pătate cu negru’ (Noă Rev. Rom. VIII 87) = *mureș* < *mură*.

Oacăș (Densușianu, Hațeg), *ăacășa, ăacișa* nume de oi (Pop. 58 a) = *oaches*.

ADJECTIVE DEVENITE SUBSTANTIVE.

Nume proprii de familie.

Bantăș (Hasdeu, 2472) < *bantă*.

Boancăș (Hasdeu, 2472) < *boancă*.

Boniș (Mold.) < *bont*.

Brahăș (Hasdeu, 2472) < *brahă*.

Originea: -aš, -eš (G. Pascu). — Sufixul este în strânsă legătură cu -ás, -íš, -úš, -óš, -oš, v. -uš.

Bratăș 'văr, fîrtat' (Hasdeu, Cuv. II 488) — vsl. *braťu* 'frate', cf. rus. *bratán* 'ältester Bruder, Neffe; Vetter'. — De aici *Brătășanu*.

Bardăș (Hasdeu, 2528; Noă Rev. Rom. VIII 85), *bardoș* (Hasdeu, 2528) 'barză, cocostîrc' — alb. *barð*, *barði* 'blanc', *barðóš* 'blanchâtre'.

EŞ (-'eš).

Observație: — Dr. mr. — *E* fiind neaccentuat se schimbă uneori dialectal în *i*.

Funcțiunea.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Derivate dela substantive.

Capeș 'avisé, énergique' < *cap*.

Cinsteș 'de cinste, respectabil', *necinsteș* 'nerespectabil' < *cinste*.

Foaleș 'ventru' < *foale*.

Gureș 'bavard' < *gură*.

Trupes 'bine făcut la trup, voînic' (Şez. V 165) < *trup*.

Derivate dela adiective.

Leneș 'paresseux' < *lene*.

Moales 'indolent, sans énergie, veule' < *moale*.

Tanteș (Şez. V 161) = *tont*.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI.

Derivate dela substantive.

Culpeș 'vinovat' (format de Hasdeu și adoptat de Odobescu) < *culpă*.

Tîntes 'cu tîntă în frunte, tîntat' (Pamf. Cînt.) < *fîntă*.

Hareș 'grațios' (Dal.) < *hari* 'grație'.

Pere *coadeșe* 'pere ce se coc de Sft. Ilie' (Vîrcol), propriu zise 'cu coadă mare'.

Coarneș 'cu coarne mari' (Tauriș cei *coarnești*, Dos.), *cornes* nume de țapi (Pop. 58 a) < *corn*.

Derivate dela adiective.

Coarne *lateșe* 'cînd sunt în lătură și pe spate' (Damé T .28) < *lat*.

ASĂMĂNAREA.

Coarne *grebleșe* 'cînd sunt întoarse ca grebla' (Damé T. 28) < *greblă*.

Oae *mureșă* 'pătată cu negru' (Boc.) = *murășă* (Noă Rev. Rom. VIII 87) < *mură*.

Coarneș 'avînd forma coarnei, lunguet' (Dal.) < *corn*.

UN DIMINUTIV ALINTĂTOR.

Bîalis 'frumușel' (Dal.) < *bîal* 'frumos'. — *Bîalbiș* idem (Dal.) < *bîaliș* + *alb*.

ADJECTIVE DEVENITE SUBSTANTIVE.

Nume proprii de persoane.

Nume de familie.

Derivate dela substantive.

Balteș < *baltă*.

Brînzeș (Hasdeu, 2472) < *brînză*.

Floareș < *floare*.

Frunteș (Hasdeu, 2932) < *frunte*.

Haneș (Pop. 51 b) < *han*.

Lapteș < *lapte*.

Linteș < *linte*.

Derivate dela adiective.

Balaes (Hasdeu, 2927) < *balaie*.

Mareș < *mare*.

Petru Rareș < *rare*.

Verdeș (Hasdeu, 2932) < *verde*.

Derivate dela verbe.

Vlad *Tepeș* < *înțep*, trag în *țapă*.

Porecle pentru bărbați.

Babes (Pop. 32 c) < *babă*, cf. *Baba* ibid.

Puleș (Pop. 42 b) < *pulă*, cf. *Pulea*, *Pulan*, ibid.

Suleș (Pop. 43 b) < *sulă*, cf. *Sulă* ibid.

Nume de personaje populare.

Dedeș bea din piele, *pieleș* bea din carne, *carnes* bea din os. Păsc. 149 (Descîntec). — Et. : *Dedeș* pers. care dă < *ded-*, cf. *dădui*, *dădeam*; — *Pieleș* pers. în piele, adică gol < *piele*; — *Carnes* pers. care are carne < *carne*.

Nume de animale.

Labeș nume de câni (Şez. VIII 115) < *labă*, cf. *Laba* id. ibid.

Sileș nume de boi (Pop. 54 b) < *silă*.

Nume de plante.

Jaleș = *jale*, épiaire d'Allemagne < *zale*. — Planta se mai numește *pavăză*.

Originea: -eš (G. Pascu), introdus prin :

Costréj Zool. ‘perche’ (megl.) < **cóstreş* = srb. *kostreš*.

Macris de baltă Bot. ‘cresson de fontaine, cresson d'eau’ < bulg. *mokreš* cu schimbarea lui o în a din cauză că cuvântul a trecut și ca numire a unor plante cu gust *acru* (cf. ‘oseille, Rumex acetosa’).

Obșcur :

Oacheș, mr. (Dal.) *oacl'iş* ‘brun’ = *oacăş* < *oc-*, cf. *oacără*, *ocără* ‘oae albă, pe bot cu pete rugini’ (Viciu, 63), *oacără* ‘neaagră la cap și albă la corp, despre vite’ (Dal.).

Coarne flencheșe ‘cînd unul din coarne e plecat dela jumătate spre ochi’ (Damé T. 28).

Sufixul este în strânsă legătură cu -'ăş, -áş, -iş, -úş, -óş, -'oş, v. -uş.

Elemente ungurești.

Biriș ‘mercenario’ (Car.) < *béres*.

Chipeș ‘înalt și bine făcut’ (Codin, 18).

Cal dereș, deriș ‘cu părul roși și alb amestecat, cu coama și coada gălbue ; cheval isabelle’ (Damé T. 48), căl *gheres* ‘pestrit, băltat’ (Noă Rev. Rom. VIII 85) < *dères*.

Hamiș 1. ‘faux’ (Tiktin), 2. ‘malin’ (Candrea), 3. ‘avide’ (Noă Rev. Rom. VIII 86) < ung. *hamis*. — Cîne *hămușit* ‘cu părul smuls și morfolit de alți cini’ (Codin, 38).

Hegheș ‘cu coarne ascuțite’ < *hegyes*.

Hireș 1. ‘célèbre, renommé’ (Tiktin), 2. ‘beau’ (Bud.), 3. *fires* ‘gai, énergique’ (Rev. cr. lit. III 15) < *hires*.

Nemeș ‘noble, gentilhomme’ < *nemes*.

Aleneș ‘ennemi’ (Hasdeu, 819) < *ellenes*.

Liveș ‘oțet scos din borhotul rămas dela țuică’ (Grig. I 22), *alevész* ‘piquette-mauvais vin’ (Hasdeu) < *levés* ‘jus, potage’.

Fenomene de Analogie.

Substituții de Sufix :

Sufixul *-eș* s'a substituit lui *-en* în

Galeș < bulg. *galen* ‘tendre, gâté ; efféminé’.

-oș :

Rateș ‘grande auberge’ < *ratoș*, *ratus* = rus. *ratusa*, pol. *ratusz*, rut. *ratus(a)* ‘maison de conseil municipal’.

Vameș ‘douanier’ < ung. *vámos*.

La grupa cuvintelor în *-eș* a trecut :

Talmeș-balmeș ‘confusion, pêle-mêle’ < bulg. *beal-mâz* ‘bouillie de caillebotte et de farine, chez les Bulgares’.

IV (-iv).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Uscățiv < *uscat*, -*ți*.

Originea: -iv (Löwe, 73), introdus prin :

Drăgostiv (Tiktin), *drăgăstiv* (Dos. Prol. 69¹/₂₄) 'affectueux, tendre' < srb. *dragostiv* 'charmant, gracieux'.

Lăstiv 'rusé' < vsl. *listivъ*.

Milostiv 'miséricordieux' < bulg. *milostiv* 'compatissant ; gracieux ; miséricordieux ; humain'.

Obscure :

Caniv 'paresseux' (Codin, 13).

Poniv 'scurt de vedere, nebăgător de sămă, răpit, pripit' (Rev. cr. lit. III 165).

Fenomene de Analogie.

Substituții de Sufix.

Sufixul -iv s'a substituit lui -iŭ în

Bejiu 'ivrogne' < *bejiŭ* < **bibitivus*.

Cf. alături *brudiv* și *brudiŭ* 'sot', apoi *zglobiŭ* < bulg. *zlobiv* 'méchant, malin, malicieux, haineux, odieux'.

OŞ (-'oş).

Observație. — Dr. — Dialectal -uș.

Funcțiunea.

ASĂMĂNAREA.

Român *neaoș* 'tout-à-fait Roumain' < *neauă* 'neige'.

Bou *țapoș* 'cu coarnele în sus ca la țapă' (Şez. V 165), coarne *țapușe* 'coarne ca la țapă' (Şez. ibid.) < *țap*.

Oi *stăgoșe* 'cu lîna deasă tare și nu lungă' (Vîrcol), oaie *stogășă* 'cu lîna mai puțin lungă și moale' (Damé T. 67) < *stog*, cf. și *stogomană*.

Neaoș, țapoș ar putea proveni și din **neaūăș*, **neaūeș*, **țapăș*, **țapes*.

Originea: -oș, -eș (G. Pascu), introdus prin :

Baloș 'albaster, subalbus' (Car.) — ceh. *bealoš*.

Dragoș < srb. *dragoș*.

Sufixul *-o's* este în strânsă legătură cu *-oş*, *-aş*, *-iş*, *-uş*, *-ăş*, *-eş*, v. *-uş*.

OTCĂ (-otkă).

Observație. — Dr.

Funcțlunea.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Cenuşotcă 'cendrillon, homme qui reste toujours près du feu, homme paresseux' < *cenuşă*.

Muerotcă 'effeminatus' (Car.) < *muere*.

Pişotcă 'care se pişă în pat' (Car. Mold.) < *piş*.

Originea : *-otka* (G. Pascu), introdus prin :
Halotcă 'putain' (Şez. IX 147) < rus.

OV (-ov).

Observație. — Dr. — Sufixul *-ov* nu există decât în câteva sufixe compuse :

-ovan : *Prostovan* (Pamf. J. II, Vîrcol) < *prost*. — *tăntăvan* (Codin, 72) < *tînt = tont*.

-oveanu : *Cacoveanu* n. de familie (Codin, 13) < *cac*.

-oviță : *Chiscoviță* și *chiscoae* 'gîrlieciul la moară prin care curge făina în ladă sau lădoiu' (Furt.) < *pisc*.

Originea : *-ov* (Löwe, 92), introdus prin :

Cleanov sat în j. Mehedinți < bulg. *kleanov* 'd'éritable'.

Racova n. de localitate < bulg. *rakov* 'd'écrivisse'.

Rozovă Bot. 'puricariță' < bulg. *rozov* 'de rose, rosé'.

Voňov n. de familie < bulg. *hvoňov* 'de genièvre, de genévrier'.

Substantive :

Libov 'amour, affection' (Codin, 46) < bulg. *lubov*.

Morcov 'carotte' < bulg. *morkov*.

Roșcov 'caroubier', *roșcovă* 'caroube' < bulg. *rožkov* 'caroubier, caroube'.

Fenomene de Analogie.

Substituții de Sufix.

Sufixul *-ov* s'a substituit lui *-av* în

Gîrbov, mr. *gîrbuv* (Dal.) 'bossu, gibbeux' < bulg. *gârbav*.

Jidov 'géant' în povești < bulg. **židav* = *žid*, cf. mai sus mr. *judav*.

Milcov n. de câni (Damé T. 181) < bulg. *milkav* 'caressant, affable, gracieux'.

Sufixul *-ov* s'a substituit lui *-iv* în

Pleșuv 'chauve' < **pléšov*, *plešiv* (Bibl. 79^{2/1}) = bulg. *pleašiv*.

Sufixul *-ov* s'a substituit lui *-og* în

Slobonov < *slăbănoğ* Bot. 'ne-me-touchez-pas', posedă proprietăți diuretice.

SUFIXELE SUBSTANTIVALE-ADJECTIVALE.

ALĂ (-álâ).

Observație. — Dr. — Megl. *-al* într'un exemplu.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Tindală 'om nică de-o treabă, în care nu poți avea nicio încredere' (Şez. V 163) < *tînt* = *tont*.

Hutupală 'gros mangeur' (Şez. VII 181) < *hutupesc* 'manger avec avidité' (ibid.).

Dărdărăl 'bavard, babillard' (megl.) — *dărdăres* 'bavarder' = bulg. *dârdoria*.

Obscure :

Bacală 'belea pe cap de care nu te mai poți discotorosi : cade *bacală*, pică *bacală* = cade necaz pe capul omului' (Şez. II 126). *Pîcală*.

SUBSTANTIVE.

■ NOMINA INSTRUMENTI.

Cercală 'écheveau qu'on plonge dans la teinture rouge pour éprouver la qualité du teint' < *cerc* 'éprouver'.

Suțală 'succitor' (Dal.), 'făcălet' (Pap. B.) < *suț* 'sucesc' = bulg. *suč* 'tordre'.

Sucală 'făcălet' (megl.) — bulg. *sukam* 'tordre'.

AUGMENTATIVE.

Câteva cuvinte obscure :

Burtucale s. f. pl. ‘intestinele animalelor (boi, vacă, oi, capre, căi)’ (Rev. cr. lit. III 91), *buduhală* ‘ceva urât și necunoscut, se zice mai ales despre boale’ (Şez. II 151), *buduhoală* ‘o boală rea, molipsitoare’ (Şez. IX 151) < *burduh* = *buriă*, cf. *borhăe* ‘mațe’ < **burduhăe* < *burduh*.

Mătăhală ‘monstre’, *mahală* ‘greutate voluminoasă, ceva și mare ca volum dar și greu’ (Şez. III 70).

Originea: -ala, -al (Capidan, 11, numai cu sensul 2), introdus prin :

Crivală ‘un par scurt cu 3—4 ramuri, bătut în pămînt, între care se pune drobul de sare pe care-l ling oile’ (Şez. II 24) — nsl. *kravala* ‘houlette’, — srb. *krivalja* ‘uvae genus’ ; bulg. *krivăk* ‘long bâton ayant le manche courbé’.

Dîrjală, tîrjală (Păsc.) ‘perche’ < bulg. *dâržalo* ‘manche, anse ; hampe’.

Nicovală ‘enclume’ — nsl. *nakovala*.

Potricală ‘instr. cu care se bortilește urechile animalelor’ (Damé T. 29, Şez. V 118) < rus. *proškalo*, nsl. *pretikalo*.

Tesală ‘étrille’ < bulg. *česalo*.

Vătală pl. -e ‘battant du métier’ < bulg. *vatalo* pl. *vatala*.

Zăbală, zobală (Car.) ‘mors’ — bulg. *zábaleť* ‘mors’, alb. *ðâmbałâ* ‘dent molaire’.

Uglindală ‘miroir’ (megl.) < bulg. *ogledalo*.

Cuvinte obscure :

Javală ‘un cuiu cîrligat la vîrf și înfierbîntat cu care se bortesc cîubucele sau se scobește în lulea’ (Şez. V 103); — Băgă o *ji-vală* înfocată în ureache. Dos. Prol. 36¹/₃₀. — Marco încălțat cu tălpălage de muncă, și bătut cîtva și cu *jiveale* împuns. Dos. Prol. 34²/₃₁. — Tarah fu... cu *jiveale* înfocate potricălit țîțele. Dos. Prol. 61¹/₂₅. — Fură... arș cu *jigale* înfocate. Dos. Prol. 90²/₁₂. — Cf. bulg. *žegla* ‘longue cheville de bois que l'on met au bout du joug pour y tenir le boeuf’, *žeglo* ‘ardeur, grande chaleur’.

Plăvală ‘grand filet’ (Damé T. 123) — bulg. *plavam* ‘nager, flotter’.

Dîrdală ‘haridelle ; rosse’ (Şez. II 226), cf. *cal de dîrvală* (Mold.), *dîrjog* (Şez. II 226).

Toropală 'vargă, băț de bătut' (Şez. V 164). — [Il] spînzurără și-l bătură cu *toropale*. Dos. Prol. 73^{1/28}. — Cf. *torořpan* idem (Munt.).

Pentru slav. -al cu înțelesul 1, cf. bulg. *pleaskalo* fig. pop. 'un bavard' < *pleaskam* 'bavarder', *ṭapalo* 'bavard' < *ṭapam* 'bavarder'.

Observăm că sufixul ngr. -άλα formează augmentative.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -ală sunt : 1. masculine, când arată o persoană, și se întrebunează numai la sg.; — 2. feminine în celelalte cazuri și fac pl. -ale. — *Dīrjală* fac la pl. *dīrjăli*, de unde apoi prin analogie sg. *dīrjă* (Mold.).

AN (-án).

Observație. — Dr. mr. megl.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

AUGMENTATIVE.

Augmentative propriu zise.

Băetan, băețan (Păsc.) < *băet*, *băeșlă*.

Birdahan 'gros ventre' (Şez. II 149) < *burduh* 'outre', dar care a trebuit să aibă și înțelesul de 'ventre' (cf. și *burduhos* 'ventru') = **bărtuh*, metateză din bulg. *târbuh*, de unde și *burtă*, *birtă* 'ventre'.

Brădan (Pamf. Agr.) < *brad*.

Crovan (Boc.) < *crov* 'groapă' (Boc.).

Făgan (Pamf. Agr.) < *fag*.

Flăcăuan < *flăcăū*.

Ghilan 'loardaud, paresseux' (Săgh. 55) < *ghilă* 'tronc de sapin', propriu zis 'grand tronc de sapin'.

Gropan (Car. Boc.) < *groapă*.

Juncan 'beouf de trois ans' (Damé T.) < *junc*.

Lostopan(ă) 'grand morceau' (Mold. Pamf. J. II, Săgh. 95) < **losopan*, **lospan* < *lospă* (Codin, 47), *lozbă* (Pamf. J. II),

lobdă (Pamf. J. II), *lobă* (Codin, 47) 'bucată despicată dintr'un trunchiu'.

Ritan 'porc' (Şez. III 87) < *rît* 'groin', propriu zis 'gros groin'.
Şoim < *şoim*.

Crăcană < *crac(ă)*.

Fetişcană 'fată de măritat' (Săgh. 53) < *fetişcă*.

Dintană, *ghintană* 'bec' (Dal.) < *dinti* 'dent'.

Augmentative depreciative.

Paşan (Pas.) < *paşă*.

Curvană (Mold.) < *curvă*.

Topană 'scortum' (Car.) < ?

Bărbătuşul.

Curcan 'dindon' < *curcă* 'dinde', cf. și ngr. κουρκάνος, κούρκα.

Giscan 'jars' < *gîscă* 'oie'.

Gotcan (Şez. II 229) < *gotcă*.

Guzgan, *guzan* 'rat' < *guz* (Şez. VII 180).

Corcan 'corvus' (Car.) < *corc-*.

Motan, *mîrtan* 'matou' < *mat-*.

Şîrcan 'pasăre care trăește prin bălți și locuri mocirloase, se hrănește cu pește și cu broaște' (Păsc.) < *şterc* 'ordure'.

Cîuciul'an (Dal.), megl. *cîuciul'en* 'alouette' = ngr. τζουτζουλένιος, bulg. чукулига 'alouette'.

Nume de plante.

Cerań (Vîrcol) = *cer*, și *ceroň*.

Goldan 'pruneautier, prunier - Reine Claude' (Mold.) < **clo-lan* < *Claude*?

Lipan < **lepan*, **läpan* < *lappa*.

Nume proprii de animale.

Nume de boi și vaci.

Derivate dela substantive.

Boian (Pas.) < *boiň* 'statură'.

Cerban (Pop. 54 b), *Cerbana* (Pas.) < *cerb*.

Duman (Mold. Codin 29), *Dumana* (Pop. 55 a) 'n. de boă, vacă născut Duminica' < **Dumnan* < *Domn*.

Joian, Gjoian (Mold.), *Joiana, Gjoiana* (Pop. 55 b, 56 b) <*Joč, Gjoč*.

Lupan, Lupana 'n. de boă, vacă cu părul ca lupul și alb la urechi și la nări' (Damé T. 27) < *lup*.

Mărjan = n. boului născut *Marža* (Codin, 49).

Mercureana 'nume de vacă fătată Miercuri' (Săgh. 53), *měr-can* 'n. de bou născut Miercuri' (Codin, 50) < *měrcuri*.

Prian = Priu 'n. de boă cu pete albe printre cele porumbe' (Damé T. 28), *Priana = Pria* n. de vaci (Pop. 91), *Priana* (Pas.).

Rujan n. de bou roșcat (Damé T. 28), *Rujana* n. de vaci (Pop. 56 a) < *rujă*.

Zăvoian (Damé T. 181) < *zăvoiū*.

Derivate dela adiective.

Ghilan n. de bou cu păr închis și dungi albe (Damé T. 28) < *băł* 'alb'.

Murgana n. de vacă murgă < *murg*.

Plăvan (Damé T. 181) < vsl. *plavă*.

Suran (Codin Ing. 244, Pop. 54 b) = *Suru* (Pop. 54 b).

Nume de cai.

Bălan n. de cal alb (Damé T. 48) < *băł* 'alb'.

Nume de căni.

Floran 'n. de câine negru și alb' (Boc.) < *florus*.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Derivate dela adiective.

Bețivan < *beživ*.

Bogătan (Tiktin), *bocotan* (Şez. II 150, Bud, Candrea) 'richard' < *bogat* 'riche'.

Golan < *gol*.

Grosan (Mold.) < *gros*. — *Grosan* n. de familie (Pop. 51 b).
Molan 'moliū' (Boc.) < *moale*.
Prostan < *prost*.

Derivate dela substantive.

Codan 'qui a une longue queue, qui est à la queue ; qui hésite, couard' < *coadă*.

Cořan 'testiculosus' (Car.) < *cořǔ*.

Guran 'os magnum habens' (Car.) < *gură*.

Šořcan 'care mănică și bea mult' (Săgh. 70) < *šořcă*, *šařcă* 'cupă'.

Derivate dela verbe.

Huřan 'om ce cîtu-ř lumea nu mai tace din gură, tot huește, tot se sfădește cu toții' (Şez. V 99) < *huesc* 'parler continuellement et à tout propos'.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI.

Coljan 'dentatus' (Car.) < *colj* 'dens anterior'.

Câne flocan 'flocos' (Pamf. J. III) < *floc*.

n̄ijlucan (Pap. B.), *n̄ilgiucan* (Obed.), *n̄olgican* (Dal.), *nol-*
gican (Pap. B.) 'mijlociū, de mijloc' < *n̄olgicu* 'mijloc' (Mih.),
nol-
gic 'mijlociū' (Pap. B. Dal.).

megl. *mijlocan* 'mijlociū' < megl. *mejluc*.

AUGMENTATIVE.

n̄icuzan 'mic' (Pap. B.) < *n̄icuz* 'mititel'.

VARIANTĂ.

-lan.

Cf. sufixele *-ǎlan*, *-olan*.

Moglan 'om tăcut, morocănos' (Şez. III 71) < *moc* 'prost'.

Ghiorlan 'om dela țară, în sens batjocoritor' (Pamf. C.) <
ghior-, cf. 'a-ř *ghiorăi* mațele de foame'.

SUFIXE COMPUSE.

-ișan (= -iș + -an).

SUBSTANTIVE.

Verișană 'verișoară, vară' (Conv. Lit. XX 1021, Sez. VII 184) < *vară*.

ADJECTIVE.

Junișan < *june*.

Curbișan 'sărmănat, biet, nenorocit' (Pap. B. Dal.) < *corbu* idem (Dal.).

Gulișan (Pap. B. Dal. : *gol-gulișan*), megl. *gulișan* 'gol, goluț' < *gol*. — *Goleșan* n. de familie (Pop. 51 b).

-ușan (= -uș + -an).

Vărușană 'verișoară, vară' (Sez. VII 184) < *vară*

Pirușană 1. 'femei cu păr frumos' (Dal.), 'fată cu breton' (Pap. B.), 'drăguță, termin de alintare' (Mih.), 2. 'monedă de argint sau de aur atîrnată de frunte prin cîte un lăncișor de argint' (Mih.), megl. *pirușan* 1. 'periș depe frunte', 2. 'lanț de monede' — bulg. *perušina* 'pennage, plumage'.

-ășan (= -aș + -an).

Băitășan 'băetan' (Pamf. Agr.) < *băet*.

-ăvan (= -av + -an).

Tăntăvan 'prostănaс' (Codin, 72) < *tînt*, *tîntă* 'proastă, nesim-
titoare' (Codin, 73).

-ovan (= -ov- + -an).

Dolofan 'grăsuliū' (Pamf. J. II) < *dol-*, cf. *dulan* 'flăcău robust' (Cioab.).

Cojoșană < *caj-*, cf. *cajă*.

Roșcovan < *roșcovă*?

-ălan ($= -ală + -an$).

Batalan 'bătăuș' (Şez. II 126) < *bat*.

Văcălana n. de vaci (Pop. 56 b) < *vacă*.

-olan ($= -ol + -an$).

Boțolan n. de boi (Damé T. 181), cf. *Buğu* n. de câni (Pop. 92).

Grosolan 'grossier' < *gros*, neologism.

-ucan ($= -uc + -an$).

Delukan 'colliculus' (Car.) < *deal*.

-uşcan ($= -ușcă + -an$).

Leuşcan (Pamf. Agr.) = *leŭ* 'franc'.

-așean ($= -așcu + -an$).

Romașcan 'locuitor al orașului Roman' < **romnașcan* < *Roman*.

-irlan ($= -irlă + -an$).

Modırlan 'mare și prost' (Codin, 50) < *mod-*, cf. *modoran* 'tigan prost'.

Topırlan 'mitocan, țărănoiu, ciobănoiu' (Şez. V 167) < *top*, *țupăesc*.

-otan ($= -ot + -an$).

Măgădan 'mare și prost' (Codin, 48), *mocodan* poreclă pentru bărbați (Pop 40 a) < *moc* 'prost', cf. *mocan* 'paysan imbécile' (Hasdeu, Cuv. I 293).

-etan ($= -ete + -an$).

Hultan (Mold. Şez. V 100), *vîltan* (Vîrcol) < **uletan* < *ulău*.

-ezan ($= -ez + -an$).

Goblizan înalt, despre oameni, în batjocură (Mold.), cf. *goblei* mîni său picioare lungi și goale' (Şez. II 229).

-igan (= -eg + -an).

Multigan 'foarte mult' (Şez. III 82) < *mult*.

Tirigan 'tare' (Viciu, 84) < *tiri = tare* (ibid.). — *Tirian* 'ini-

mos, îndrăzneț' (Şez. V 162).

Cătingan (Candrea), *cîtingan* (Conv. Lit. XX 1006) 'încet,

'încetișor' < *cătinel* prin substituție de sufix.

Originea: -an, introdus prin :

Bolovan < vsl. *bolūvanū*.

Cojan poreclă dată țăranilor Munteni de către Ardeleni < vsl. *kožanū* 'pelliceus'.

Girtan 'om robust și gros în gît' (Şez. IX 157), *gîllană* 'cu gîtul lung' (Codin, 35) — bulg. *gortan* 'larynx, gosier, gorge'.

Gligan 1. 'porc sălbatic ; sanglier' (Hasdeu, Cuv. I 283, Dos. Prol. 38²/11, Şez. IX 180), fig. 2. 'flăcău de o înălțime nepotrivită cu vrîsta' (Şez. IX 180), 3. 'mare și prost' (Codin, 36) < bulg. *glikan*, *glikan* 1.

Ciubană 'lingură mare' (Pap.B.Dal.) < vsl. *čibanū* 'sextarius'.

Gavran 'corbeau' (Dal.) < bulg. *gavran*.

Gărgălanu (Pap. S.), *gărgălan* (Pap. B.) 'trachée artère' < bulg. *grâklan*. — Megl. *gărlan*, *grătlan* < bulg. *grâklan* + rom. *gît*.

Fenomene de* Analogie.

La grupa cuvintelor în -an au trecut :

Paravan < fr. *paravent*.

Şarabană < fr. *char-à-bancs*.

Volan < fr. *volant*.

Substituții de Sufix :

Sufixul -an s'a substituit lui -en în *țapan* < *țapăñ* și lui '-ină' în megl. *cuciană* = *cocină* 'étable à porcs' (bulg. *kočina*)

Genul și Pluralul.

Susbtantinele în -an sunt : 1. masculine când arată o ființă și 2. eterogene, cu pl. -e, când arată un lucru. — Substantivele în -ană sunt feminine și fac pl. în -e.

AŞCU (-ásku).

Observație. — Dr. mr. — Fem. -așcă. — Intr'un exemplu mr. și apare ca s (*mulascu*).

Funcțiunea.**SUBSTANTIVE.****DIMINUTIVE.***Diminutive propriu zise.*

Budașcă 'baratte, tinette à beurre, cuve, baquet' (Hasdeu 2836-2841) < Ducange *badus* 'amphorae species vel pelvis' (Hasdeu, ibid.). — Si *budacă*, *budarcă*.

*Diminutive alintătoare.**Nume de botez.*

Dumitrașcu Buhuș, *Dumitrașcu* Solomon (1631 Mold., Hasdeu 1956) < *Dumitru*.

Iliașcu Orheianul (1740 Mold., Hasdeu 1956) < *Ilie*.

Popa Ionașcu (1665 Mold., Hasdeu 1956) < *Ion*. — *Ion Vodă cel Cumplit* (1572—1574) e cunoscut în cronicile munt. numai ca *Ionașcu Vodă* (Hasdeu, 1956).

In Cronica lui Miron Costin celebrul mitropolit *Petru Movilă* este *Pătrașcu* (Hasdeu, 1957). — Tatăl lui Mihaiu Viteazul se numiă el însuși *Petrașcu* (Hasdeu, 1956). — *Pătrașcu Bașotă* (1631 Mold., Hasdeu 1956).

Toderășcu Hîrcu (1665 Mold., Hasdeu 1956) < *Toader*.

Mr. Tașcu < **Anastașcu* < *Anastase*.

ADJECTIVE.**POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.**

Lișurașcu 'uşuratic' (Dal.) < *lișor* 'uşor'.

Mulascu 'moale, blajin, blînd' (Dal.) < *moali*. — Pentru s < și cf. *nîscu* (Dal.) = dr. *nișcă*, *nîscat* (Dal.) = dr. *nișcată*.

Mul'irașcu 'mueratic' (Dal.) < *mul'ari*.

Originea : -aška f., -așek m. (Pușcariu, Dim. 131), — formează diminutive în rus. pol. (Belić, § 88) apoi -ažka (G. Pascu). Pentru bulg. cf. *garagaška*, *gagaraška* Zool. 'pie'.

Bumaşcă 'billet de banque' < rus. *bumažka*.

Rădaşcă Zool. 'cerf-volant, lucane' < bulg. *rogač* idem, cf. bulg. *rogačka* Bot. 'macle, macre, "Trapa natans".

Cuvinte obscure :

Stricupaşcă 'pasăre din casă cornirostrelor' (megl.).

Tăcăraşcu 'obiect dela moară (sic !)' (megl.).

Genul și Pluralul.

Substantivele în -aşcă sunt feminine și fac pl. -ăşti.

E (-e).

Observație. — Dr. — Cuvintele derivate prin acest sufix se întrebunțează de obicei sub forma articulată -ea.

Funcțiunea.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Buftea 'gros mangeur, goulu' < *buft* 'stomahul porcului' (Săgh. 46).

Burte (Rev. cr. lit. III 91), *burtea* (Pas.) 'ventru' < *burtă* 'ventre'.

Molea 'cel ce mogoște, lucrează încet' (Codin, 51) < *moale* 'mou, mol'.

Mogoroge 'om ce abia vorbește' (Şez. III 71) < *mogorogesc* 'a vorbi încet, alene' (Şez. ibid.).

SUBSTANTIVE.

NUME PROPRII.

Nume de persoane.

Nume de familie.

Bicea și Bîcu (Hasdeu, 2788).

Bordea.

Pralea < alb. *praťā* 'Märchen, Fabel'.

Negrea < *negru*.

Porecle pentru bărbați.

Cocîrlea și Cocîrlă (Pop. 35 b).

Cornea (Pop. 35 c) < *corn.*
Curea (Pop. 36 a) < *cur.*
Pulea (Pop. 42 b) < *pulă*.
Tonea și *Tonu* (Pop. 44 e).

Porecle pentru femei.

Brădulea (Pop. 46 b) < *brădulă* ‘un ciomag sau bîtă mare de brad’ (Viciu, 21).

Numele dracului.

Cornea < *corn.*

Negrea și *Negru* (Furt. sub *cornaciu*).

Nume de sărbători.

Cur-golea-înaintea sărăciei ‘sărbătoarea Foca : arde casa și toate ale omului, lășindu-l sărac lipit pământului’ (Pamf. Sărb. 213), adică *cu curu-gol*.

Nume de animale.

Nume de câni.

Derivate dela substantive.

Cioabea (Pas.) < *clob.*
Corbea (Şez. VIII 114) < *corb.*
Cornea (Şez. VIII 114) < *corn.*
Flocea (Şez. VIII 115) < *floc.*
Gîrbea (Şez. VIII 115) < bulg. *gârba* ‘bosse’.
Lupea și *Lupu* (Şez. VIII 115).
Mucea (Şez. VIII 115) < *muci*.
Umbrea (Şez. VIII 115) < *umbră*.

Derivate dela adjective.

Golea (Şez. VIII 115) < *gol* (slav).
Murgea (Hasdeu 869, Şez. VIII 115) < *murg*.
Timpea (Şez. VIII 115) < *tîmp* (slav).

Nume de găini.

Fumurea (Pop. 60 a) — *fumura* n. de capre (Pop. 58 a).

VARIANTE.

-tea.

Din *burtea* s'a extras -*tea* cu care s'a derivat :

Foltea 'gourmand' (Săgh. 85) < *foale*, cf. *folticos* 'ventru' < *foale* după *pîntecos*.

SUFIXE COMPUSE.

-ice (= -i'c + -e).

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Cicîce foireux ; pusillanime' (Car. Mold.) < *cac*.

Grăpîcea 'gourmand : Parcă-î frate cu *Crăpîcea*, aşa crapă într-însul !' (Furt.) < *crăp* 'manger avidement.'

Originea : -e (G. Pascu), introdus prin :

Cernea n. de familie — srb. črne.

Haplea 'benêt' — bulg. *hapliu*.

Pepelea numele unui personaj popular < bulg. **pepele* = *pe-pelaš* 'saligaud', cf. bulg. *palaš* și *pale* 'petit chien'.

Pîrlea 'dracu' în *du-te Pîrlii*, să te ţii *Pîrleo* ! < bulg. *pârle* 'âne'.

Prîslea, *pîrslea*, *prîsnea* 'cel din urmă copil' — bulg. *prâst* 'le petit doigt, pouce'.

Cuse n. de cîne (megl.) — *cus* 'qui a la queue tronquée' (megl.) = bulg. *kus*.

Detalii pentru sufixul slav -e v. Miklosich, 190.

Cuvinte obscure :

Bolea 'épouvantail pour les enfants, croque-mitaine' — *boală*?

Rîcea 'mic și diform' (Codin, 64), cf. *rîceat* 'maigre' (Vîrcol), *rică* 'frică cu spaimă [sic !] la copii' (Dan. II Glos.).

Uce 'om urit' (Rev. cr. lit. III 172).

Fenomene de analogie.

La grupa cuvintelor în -e a trecut :

Orlea n. de familie (Codin, 55) < bulg. *orel* pl. *orli* 'aigle'.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -e sunt masculine și se întrebunțează numai la sg.

EAN (-ěán).

Observație. — Dr. mr. megl. — Megl. -ěn. — Precedat de ș, -ean se schimbă în -an.

Funcțiunea.

ADJECTIVE.

APARTINEREA.

Apusean 'occidental' < *apus*.

Răsărîtean 'oriental' < *răsărît*.

Popeni 'neamuri de-a popei' (Şez. V 117) < *popă*.

Pavlicheni 'neamul lui Pavlică' (Codin, 57) < *Pavlică*.

ÎN SPECIAL ORIGINEA LOCALĂ A PERSOANELOR.

Codrean 'om care trăește pe lângă codri' (Pamf. J. III) < *codru*.

Găuren 'oameni care locuiesc pe văi' (Vîrcol) < *gaură*.

Mărginean 'locuitor la marginea țării' < *margină*.

Muntean 'locuitor la munte' < *munte*.

Orășan 'bourgeois' < *oraș*.

Pădureni 'oameni de munte' (Vîrcol) < *pădure*.

Pămîntean 'indigen' (Bibl. 84¹/₄) < *pămînt*.

Sălean 'locuitor în sat' < *sat*.

Schitean 'locuitor al schitului' (Dos. Prol. 57¹/₁₄) < *schit*.

Cătunen 'sătean' (mevl.) < *cătun* 'sat'.

Moldoveni *gioseni* 'din țara de jos' < *giös*.

Imprejurean 'circonvoisin' (Bibl. 112²/₉) < *imprejur*.

Aoestreni 'Autrichiens' (Vîrcol) < *Austria*.

Ardelean < *Ardeal*.
Basarabean < *Basarabia*.
Bucovinean < *Bucovina*.
Crișan (Car.) < *Criș*.
Moldovan < *Moldova*.
Oltean < *Olt*.
Ungurean ‘Român din Ungaria’ < *Ungur*.

Teleormăneni (Hasdeu, Cuv. I 247) < *Teleorman*.

Bacăuan < *Bacău*.
Bucureștean < *București*.
Craiovean < *Craiova*.
Focșanean < *Focșani*.
Gălățean < *Galați*.
Ieșan < *Iași*.
Vasluian < *Vaslui*.

Bitulean (Capidan, 35) < *Bitule*.
Clisurean (Capidan, 35) < *Clisura*.
Crușovean (Capidan, 28, 35) < *Crușova*.
Grămuștean (Pap. B.) < *Grămuste*.
Măgărvean (Capidan, 28) < *Magarova*.
Moscopolean (Capidan, 35) < *Moscopole*.
Târnovean (Capidan, 35) < *Tîrnova*.
Gupișan (Capidan, 36) < *Gopeș*.
Mălăcășan (Capidan, 36) < *Malacași*.

ASĂMĂNAREA.

Ciřneni ‘să au rău uni pă alti, d-aia să zice aşa’ (Vîrcol) < *cîne*.

SUBSTANTIVE.

Nume comune.

Boiștean ‘puțu de pește’ (Şez. II 150) < *boiște*, cf. peștii bat
boiște ‘se reproduc’ (Tiktin) = vsl. *boiște* ‘champ de bataille’.
Mesean ‘convive’ < *masă*.
Oștean ‘soldat’ (Dos. Prol. 29¹/₃₄) < *oaste*, *oștî*.

Nume proprii de animale.

Nume de boi și vaci.

Epureanu (Damé T. 181) < *țepure*, de coloarea iepurelui.

Pădureana (Şez. VII 176, Pop. 56 a, Pas.) < *pădure*, născută în pădure.

Flooreanu n. de boi (Damé T. 181), *florenă* n. de boi băltați (Hasdeu, 3081) < lat. *florus*, cf. și *floran*.

Marjoleana și *Marjolea* (Şez. VII 176).

Vireana și *Vira* (Pop. 56 b).

VARIANTĂ.

-jean.

Extras din derivate ca *Mehedințean* < *Mehedinți*.

Derivat : *Bănățean* < *Banat*.

SUFIXE COMPUSE.

-ulean (= -ulă + -ean).

DIMINUTIVE.

Boolean 'bou tînăr' (Sâgh. 45, Hasdeu Cuv. I 224) < *boă*.

Cărulean 'car mic' (Tiplea) < *car*.

Cuculean < *cuc*.

Drăguleană < *drag*.

Foileană 'foiță' < **foițuleană* < *foae*.

-ucean (= -uciă + -an).

DIMINUTIVE.

Pătucean = *pat* mic.

Sătucean = *săt* mic (Cucușoreanu, Bibl. Minerva, No. 24, p. 96).

-icean (= -iciă + -an).

DIMINUTIVE.

Păticean = *pat* mic.

-otean (= -ot + -ean).

DIMINUTIVE CU O NUANȚĂ AUGMENTATIVĂ.

Pruncotean 'copilaș, băețas' (Candrea) < *prunc*.

Slăbotean 'slăbuț' (Candrea) < *slab*.

-uștean (= -ușcă + -ean).

DIMINUTIVE.

Păruștean = *par* mic.

Originea: vsl. -eaninŭ, -ianinŭ, pl. -eane, -iāne (A. Philipide, Pr. 150), bulg. -ean, -eanin, fem. -eanka, introdus prin ;

Agarean nom biblique qu'on appliquait aux Mahométans (Hasdeu, 487) < vsl. *Agareaninŭ*.

Grobian 'rustre, grossier' < bulg. grubnean.

Mirean 'lai, laique' < bulg. mireanin.

Rimlean (vr.) < *Rimličaninŭ* (pl. *rimličane*).

Poiană 'clairière' < bulg. poleana 'plateau d'une montagne', cf. și *poleanka* 'petite clairière'.

Pul'an 'bûche' (Pap. B. Dal.) < bulg. poleano.

Brășl'en 'lierre' (megl.) < bulg. brâșlean.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -ean sunt : masculine (pl. -enī, mr. -eaňi) când arată o ființă, și 2. eterogene, pl.-e, când arată un lucru (*pul'an*, pl. *pul'ani*). — Substantivele în -eană fac pl. -enī (*poiană* pl. *poenī*). — Cuvintele care arată originea locală a unei persoane fac femininul corespunzător prin ajutorul sufixului -că (*Oltean-Olteancă, Moldovan-Moldovancă*).

EC (-ék, -'ek).

Observație. — Dr. — Precedat de *p*, *e* neaccentuat se schimbă în *ă* în un exemplu vr. .

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Un substantiv.

Ciofec = *ciot*, *cioată* (Păsc.).

Pascu, *Sufixele românești*.

Un adiectiv.

Scurtabec 'scurtuț' (Dal.) < *scurt*.

Originea: *-ek* (G. Pascu), introdus prin :

Pripăc 'ardeur, hâle' (Era namiazăz, *pripăc*, Dos. Prol. 80^{2/11}) < bulg. *pripek*.

Potecă 'sentier' < bulg. *pâteka* (bulg. *pât* 'route, chemin; voie').

Exemple slave în *-ek* cf. încă bulg. *kozek* 'carquette, espèce de tapis de poil de chèvre', pol. *gołek* 'nackter Bettler', apoi bulg. *-iček* în *černiček* 'un peu noir', *miliček* 'mignon, gentil, chéri, gracieux', *mladiček* 'tout jeune', *pravniček* = dim. de *prav* 'droit, direct, vrai, véritable, juste', *prostiček* = dim. de *prost* 'simple, borné', *siviček* 'grisâtre'.

Nu trebuie să uităm și suf. ital. dim. *-ecco*, dalm. *-ak*.

Elemente turcești (-ék).

Binec 'cheval de selle' (Dal.) < *binek*.

Buburec 'rognon' (Dal.) < *bōbrek*.

Jabec 'singe' (Dal.) < turc. *şebek* 'marmot, babouin', de unde și bulg. *šebek* 'magot', ngr. σεμπένα 'singe à longue queue; gue-non'. — Megl. *şubec* 'sorte de singe'.

Peltec 'bègue' (Dal.) < *peltek*.

Fenomene de Analogie.

In dial. mr. cuvintele în *-ec* fac pl. *-eſt*. Prin analogie cu aceste cuvinte s'a născut (*s*)*carcalec* pl. *-eſt* 'grier' (Dal.) < bulg. *skakaleʃ* 'sauterelle, criquet'.

Substituții de sufix :

Chirchinez Zool. 'milan noir' (Dal.) < turc. *kerkenes*, bulg. *kerkenez*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ec* sunt : 1. masculine, când arată o ființă, —

2. eterogene, când arată un lucru. — Substantivele în -ecă sunt feminine, pl. -eci (*potecă*). — *Ciofec* este atestat numai la sg. *Buburec* este eterogen (*bubureați*) și masc. (*buburești*).

ECIŪ (-éčū).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Borcăneciū (Codin, 11) < *borcan*.

Brîneciū (Codin, 12) < **brîn*, *briū*.

Corneciciū 'penară în care țin penele de scris' (Viciu, 91) < *corn*.

Drumeciciū (Codin, 28) < *drum*.

Podeciū (Codin, 59) < *pod*.

Sloneciū (Codin, 67) < *slon*.

Tîrleciū (Codin, 73) < *tîrlă*.

Tîrneciū (Codin, 73) < *tîrnă* (sensul?).

Troneciū (Codin, 74) < *tron*, *tronul* mesei 'un fel de ladă în care se păstrează mălaul'.

Guvîleaci 'borta curuluș' (Dal.) < *guvă* 'gaură', *cufală* 'scorburi' = ngr. κουφάλα 'creux, cavité'.

Cîrneciū 'cosor mic pentru viață' (Codin, 18) < *cîrn*?

NOMINA INSTRUMENTI.

Zgîrîeciū 'instrument cu care se trag pe liniile seîndură' (Damé T. 115), *zgîreciū* 'instr. de fier al dogarilor' (Codin, 67) < *zgîriū*.

RECIPIENTUL.

Cărneciū 'gibecière' (Mih.) < *carne*.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Sforoeciū 'epitet dat unuia ce tot sforăe pe nas' (Codin, 66) < *sforăiū*.

Ghibîrdeciū 'epitet dat oamenilor mici la corp' (Codin, 34), cf. *ghibîrdeiă* idem ib., *ghibîrdic* idem (Mold.).

Năreciū 'cîrn' (Mih.) < *nare*.

Corneciū 'nom populaire du diable' (Codin, 21) < *corn*.

SUFIXE COMPUSE.

-ueciu (= -uiū + -eciu).

Făgueciū = mic *fag* (Codin, 30).

Originea : -eč (Pușcariu, Dim. 65), introdus prin :

Siveciū 'soiū de crap mai mic' (megl.) < bulg. *siveč < siv 'gris'.

Nume proprii de familie : *Dulmeciu* și *Dulmă* (Codin, 29), *Ioneciū* (Codin, 42), *Stoheciū* (Codin, 69), Ioan *prediteci* și botezătorul lui Hs. (Dos.) < vsl. *preaditeča*.

Cf. apoi srb. *Godeč* nomen proprium (Miklosich, 336 ; Von-drák, 465), rut. *maleča* 'unmündiger Mensch'.

Genul și Pluralul.

Nu este indicat în izvoare.

EIŪ (-éiū).

Observație. — Dr. ; mr. megl. -el'ū, -eaňū ; vr. și dial. -eaňū, -ęi, megl. -ęi. — Fem. -ee, vr. și dial. -eae.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Ciriteiu 'huceag mic' < *ceret* 'huceag de cer'.

Cofeiū 'cofiță' (Săgh. 112. d) < *cofă*.

Coteiu 'cățeluș de lux' (Şez. V 59) < alb. *kut*, *kuta* 'cîne' (Has-deu, Cuv. I 274), de unde și megl. *cută* 'cîne, cățel'.

Putineiu 'putină mică în care se alege untul' (Damé T. 31) < *putină*.

Şofeiu 'găleată, cofă, ciubăr' < *şaf* 'ciubăr mare în care aduc apă cu rudele' (Viciu, 74) = germ. *schaaff* 'ciubăr' (Măndrescu, Elem. Germ.). — Pentru prefacerea lui a în o trebue să admittem ca prototip o formă dialectală **schoaff*, cf. *loagăr* = *lagăr* germ. *lager* (Măndrescu, ibid.). — *Ciuvee*, *ciuvei*, *ciuvăi* 'vase de stină de tot soiul : găleță, budăe, budăci, ceaune, bărbîntă, etc.' (Şez. II 187), *ciuvei* 'lucruri de gospodărie' (ibid. IX 153), *ciuvae* 'tot ce-i de nevoie la o cramă : vase, cofe, pîlnii și altele' (Pamf. J. III), *şuvae* 'ciubere, hîrdăe de cules la vie' (Pamf. J. II) = *şofee*, pl. dela *şofeiu*.

Bujdeiu 'casă în care uscă [poamele]' (Viciu, 80) < *bujdă* 'cocioabă'.

Ciumpeiu 'un mic cuțit cu care se crapă cercurile de poloboc, instr. de butnărie' (Damé T. 89) < *ciump* 'o bucată scurtă care a mai rămas dintr'un lucru lung tăiat ori rupt' (Contemporanul, I 689).

Curmeiu 'funie de teiu' < *curmu* 'capăt de frînghie, de șfoară' (Dal.).

Fundeiu 1. 'partea de sus a intestinului gros', 2. 'val (trîmbă) de pînză după care s'a mai luat', 3. 'o parte dintr-o căpiță de fîn' (Codin, 32), 4. 'așternutul de pae pe care se face stogul' (Viciu, 44) < *fund*.

Grindeiu 1. 'lemnul numit încă și drugul de jug' (Damé T. 13), 2. 'un lemn de stejar sau de ulm la plug' (Damé T. 36), 3. 'fusul de lemn dela moară' (Damé T. 152) < *grindă*.

Ştiubeiu 1. 'trunchiu de copac boștirit care se pune drept părete la un izvor mic aproape de suprafața pămîntului' (Viciu, 76), 2. 'stupul făcut dintr'un butuc găurit' (Damé T. 119 n. 2) < *ştīob* 'vas de ținut spălături și alte mîncări pentru porci, cîni, etc. [făcut dintr'un trunchiu de copac]' (Şez. III 89), 'lăturariu, vas pentru lături' (Viciu, 56), propriu zis 'trunchiu de copac' = **ştīop*, v.gr. στύπος (*stiúpos*).

Cercelee 'mînerul, ivărul ușii' (Viciu, 28) < *cercel*.

Bîrgheliu 'îndoitura bărbieei de grăsime, gușă' (Dal.) < *barbă* pl. *bârghi*, cf. dr. *bărbie*.

Guvuzdeliu 'tăpuș de scaete' (Dal.) < *guvozdu* 'cuiu, caia' (Dal.) = bulg. *gvozd* 'clou, cheville', cf. și bulg. *gvozdei* = *gvozd*.

Înțelesul dimirutiv s'a pierdut în

Ghizdeiū = *ghizd* 'margelle d'un puits'.

Ginjeiū 1. 'nuia sucită cu care se leagă ceva', 2. fig. 'penis' (Rev. cr. lit. III 155) = *gînj* 1 (ibid.).

Megl. *crăngel'*ū 'lemnul care servește a întări fusul de fier al morii' = *crîng*, *crîngul morii* (Damé T. 152).

*Gîrdel'*ū (Dal.) = dr. *cîrd*.

Diminutive alintătoare.

Nume de familie.

Brînzei < *brînză*.

Cușiteiū (Caragiale, O Făclie de Paștii) < *cușit*.

Gîdei < *gîde*.

Hulubei < *hulub*.

Porecle pentru bărbați.

Cioręi (Pop. 44 a) < *cioară*.

Urseı (Pop. 45 c) < *urs*.

Nume de câni.

Bobei (Gorj, řez. VIII 114) < *bobi* idem (Gorj, ibid.) = germ. *bube*, de unde și *bubi*, *bubică* (Mold.).

Corbeiū n. de câne negru (Hasdeu 1457, Săgh. 50) < *corbu*, de unde și *corbiciū* (Săgh. 50), *corbijă* (Mold.).

Fedelei (řez. VIII 114) < *fidel* (ibid.) = fr. *fidèle*, de unde și *fidelucă* (Mold.). — Cu această ocazie observ că din *fidel*, simțit ca *fid-* + *-el*, s'a născut și numele *fiduș* (řez. VIII 114).

Lupei (řez. VIII 115) < *lupu* (ibid.).

Urseı (Pop. 59 c), *ursăi* (řez. VIII 115) < *ursu* (Pop. 59 c, Damé T. 181, řez. VIII 115).

NOMINA AGENTIS.

Catricei(ū) 'marinar' (Mih.) < *cátric* 'vapor, corabie mare cu pînze' (Mih.), *catrig* 'corabie' (D.)

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Derivate dela adjective.

Meteheiă 'sot, imbécile' (Viciu, 56 b, sub *letios*) = **beteheiă* < *beteag*, cf. *beteahnă* 'maladie, infirmité' (Şez. V 37) = *meteahnă* < *beteag* 'malade, infirme' (Şez. V 37), apoi *metehă* 'imbécile' (Şez. III 70) < *beteag* + -ă, *metele* 'étourdi' (Viciu, 60) < **metehele* < *beteag*. — Dela *metehă* se derivă *mătăhăesc* 'caut, umblu alene' (Mold.) ; dela *metele* a *mătălnici* 'a lucra oră a merge alene' (Şez. III 70). — Pentru *h* < *g* cf. și *bleahă* 'sot' (Viciu, 20), *blehaucă* 'scroafă cu urechile mari și blegă' (Şez. II 151) < *bleg*.

Muteaiă 'sot' (Dal.) < *mut* 'muet'.

Derivate dela verbe.

Forfoteiă 'care umblă de colo colo' (Mold.) < *forfotesc*.

Scriveiă 'scrivilă, copil plângăciös' (Rev. cr. lit. III 168) < *scrivesc* 'a plânge, despre copii' (ibid.).

Futeaiă 'futăciös' (Dal.) < *fut*.

Zgarleaiă 'pers. cu ochi holbați, zgâriți' (Dal.) < *zgărlesc* 'zgâesc ochii'.

ADJECTIVE DEVENITE SUBSTANTIVE.

Nume de plante.

Ardeiă 'poivron' < *ard*, cf. cimilitura 'goron verde, în vîrf arde'.

Crușeiu 'bois-noir, bourdaine', plantă ale cărei fructe sunt mai întâi roșe < *crușesc* 'înroșesc, devin roș ca săngele' (A. Philippide, ZRPh 1907, 307).

Nume de animale.

Grivel'ă, gîrvel'ă 'étourneau' (Dal.), *gărvel'ă, gărăvel'ă* 'merle mâle' = dr. *griveiă*.

Nume de familie.

Ciuleiă < *cîul*.

Negreiu < *negru*.

Știrbeiă < *știrb*.

Porecle pentru bărbății.

Bistręi (Pop. 33 c) < bulg. *bistr* ‘limpide, transparent; clair’.
ńegręi (Pop. 40 c) < *negru*.

Nume de câni.

Albeięi n. de câne alb (Hasdeu, 731), *albęi* (Pop. 59 a) = *albeiü*.
Beleięi (Damé T. 181) < *băl* ‘alb’.

Griveięi n. de câne pestriț (Şez. V 76), alb pe lângă grumaz (Hasdeu, 759), *grivęi* (Pop. 59 b) < *griv* ‘pestriț’ (Şez. V 76), întrebuințat el însuș ca nume de câne, *grivu* (Pop. 59 b, Pap. Megl.).

Liseięi n. de câine alb în frunte (Liuba-Iana, Măidian, 117) < *lis* ‘alb’ (ibid. 114).

ńegręi (Pop. 59 c) < *negru*, întrebuințat el însuș ca n. de câne (Şez. VIII 115).

Boldeięi ‘cîne care descopere vînatul’ (Conv. Lit. vol. 44 II 395) < *boldesc* (ochii).

SUFIXE COMPUSE.

-oteięi (= -ot + -eięi).

Diminutive propriu zise.

Ghiloteięi ‘lemn închiricit care prezintă mulțime de mădzănăi (nodilcuri)’ (Şez. V 74) < *bghilă* ‘un brad lung din care se tae doă ori trei butuci, un butuc are 8, 9 și 10 metri de lungime’ (Şez. II 149).

Piscoteięi (Codin, 58) < *pisc*.

Săcoteięi ‘săculeț pentru sare’ (Codin, 65) < *sac*.

Şopoteięi (Viciu, 89) < *şop* ‘şopron’.

Tărcoteięi (Pamf. Agr. 163) < *farc*.

Mișcoteięi s. f. pl. ‘păduchi’ (Rev. cr. lit. III 160) < *mișc*, cf. var. *mișcorău* (ibid.), *mișcorică* (Mold.).

Diminutive deprecitative.

Grecoteięi = *Grec* (Hasdeu, 765).

Sîrboteięi = *Sîrb* (Hasdeu, 765).

SUFIXE COMPUSE.

-eteiū (= -ete + -eiu).

Un diminutiv alintător.

Mireteiū = mire (Bud.).

-oveiū (= -ov + -eiu).

Un diminutiv alintător.

Cojoveiū ‘cățeluș’ (Mold.) < cuțu ‘cățel’ (Mold.).

Originea : -eai, -ei, -ealī, -el'i (G. Pascu), introdus prin : Holteiū ‘tînăr neînsurat’ (Mold.) < rut. hul'itiāi ‘oisif, fainéant’.

Cuvântul zmeu̯ 1. ‘cerf-volant’, 2. ‘dragon’ a trebuit să sune mai întâi zmeaiū < bulg. zmea̯ 1, 2. Forma sg. zmeu̯ s'a obținut prin analogiea unui cuvânt ca greu̯ pl. grei̯.

Bordeiū ‘hutte, cabane’ < bulg. bordei̯, burdei̯.

Slăveiū ‘rossignol’ (megl.) < bulg. slavei̯.

Circee ‘o unealtă cu care se prinde tînjala de proțap, cînd trebuie să punem în patru. Cîrcea se mai întrebunează ca să lege tînjala de cotiuga plugulu’ (Vas.), circeiū 1. ‘cîrlig’, 2. ‘tindeche’ (Şez. VIII 148) — srb. krčele ‘jugi pars’.

Cristeiū < vsl. krastealī ‘coturnix’ (Cihac).

Nedee 1. ‘hram’ (Popovici, Poez. Pop.), 2. ‘îamaroc’, vr. nedeae (Hasdeu, Negru Vodă, CXXVII; Herodot ed. Iorga, 14, 110) < bulg. nedealea ‘dimanche ; semaine’.

Pătrunjeiū ‘persil’ (Car.) < srb. pjetroželī.

Sufixul -e̯ este frecvent în bulg. Iată exemple culese din Markov :

ćervei̯, ćervek ‘ver, larve’.

dâlbei̯ ‘mortaise, entaille, entaillure ; rainure, cannelure.

glistei̯ Zool. ‘lombric’.

gvozdei̯ ‘clou, cheville’.

inei̯ ‘gelée blanche, givre, frimas’.

kâšei̯ ‘lippée, bol alimentaire, morceau, gobet’.

mravei̯, mravek, mravka, mrava ‘fourmi’.

reapei̯ Bot. ‘bardane, glouteron’.

ručei̯ ‘ruisseau’.

sipei 'endroit où la terre est friable'.
surei, *surek*, *sure* 'beau-frère'.
trâsei 'fondrière'.

Pentru bulg. *-eai* cf. *vrabeai* 'moineau'.

Berendei n. de familie este numele unui neam de Tătari (Hasdeu, Cuv. I 171).

Cuvinte obscure :

Altii să porniă spre *mîrseiu*l păcatelor, Dos. Prol. 52^{1/2}. — Cf. bulg. *mârsenie* 'souillure', *mârsia* 'souiller, salir, profaner', de unde megl. *marses* idem.

Poleiū 'verglas' — bulg. *polédiya* idem, de unde direct *polég-niță* (Tiktin), *polighiță* (Hasdeu, 3060), cf. și bulg. *inei* 'gelée blanche, givre, frimas'.

Mereiū 'rotund' (Şez. II 42) = *mereu* f. *meree* 'drept' (Car.), *mereu*, *meriū* 'oblu, drept și fără cioturi, despre lemn' (Sâgh. 97), adv. *mereiū* 'întruna, continuu', *mieriū* 'trufaș, mîndru' (Bud.) — *merus* 'pur, sans mélange, simple, véritable'.

Cărsel'ū 'petit morceau' (Mih.), *cârsel'ū* 'orice lucru încîlcit, încurcat' (Dal.) — bulg. *kârs* 'rompre, briser, casser'.

Megl. *brîncel'ū* 'clopoțel ce se anină de gîtu vitelor mică' — bulg. *brânska* 'anneau, noeud coulant'.

Fenomene de Analogie.

La grupa cuvintelor în *-eiū* au trecut :

Canapeiū pl. *canapee* 'canapé' (Bud.) < turc. *kanape*.

Căveiū 'café' (Tiplea) < turc. *kahve*.

Fiteiū 'adolescent, jeune garçon' (Pap. B. Dal.) < turc. *feta*.

Megl. *blăzeiū* 'heureux' < adv. bulg. *blazea*.

Megl. *cireiū* 'abcès, apostème, apostume, ulcère, furoncle, clou' = bulg. *tirei* idem < turc. ar. *çirahet* (lege *çirahe*) 'pus, matière, blessure, plaie'.

Suffixul *-eiū* s'a substituit în :

Achindeiū 'timpul pela patru ceasuri' (Hasdeu, 171) < turc. *ikindi*, cuman. *ekindii* 'le temps entre le midi et le coucher du soleil' (Hasdeu).

Condeiță < **condiū*, mr. *condil' u* (Pap. S.) < ngr. κονδόλι.

Iminei s. pl. 'un fel de pantofă țărănești' < *iminiū* = turc. *mini*.

Ciuleai (Dal.), megl. *cjurciul'ę* 'alouette' < mr. *cjuciuł'an* (Dal.), megl. *cjuciuł'en* = ngr. τζουτζουλιάνος, bulg. чуčулiga.

Nișanlea 'care ochește bine' (Pap. B.) < *nişanliǔ* 'însemnat' (Mih.) = turc. *nişanlı*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -eū sunt :1. masculine, când arată o ființă ;— 2. eterogene, pl. -ee, când arată un lucru (*bordetă* pl. *bordee*).— Substantivele în -ee sunt feminine, pl. -eň.

EAŞCA (-ěáškâ).

Observație. — Dr. mr.? — Forma masc. -eșcu se găsește numai într'un adiectiv mr. de origine obscură.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

Vîntureașcă = *vînturișcă* 'vînturătoare cu care vîntură pînea (= secara) îmblătită' (Viciu, 88) < *vîntur*.

ADJECTIVE.

Ntreașcă, f. *ntreașcă* 'nerod, într'o ureche' (Mih.) < turc. *tor* 'jeune, inexpérimenté'?

Originea : -eška, formează diminutive în rus. (Belić, § 91), — -eažka formează nomina instr. în bulg. (cf. mai jos) (G. Pascu).

Vîrteșcă 'girouette, toupie' (megl.) < bulg. *vârteažka*.

Jireșcă 'semn, linie, gaură la jocurile copilărești' (megl.) este probabil bulg.

Neșca 'nume de vacă fătată Duminica' (megl.) este prob. **Dumineșca*, **Duminecă* < *Duminică* + -şa.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -eașcă sunt feminine și sunt atestate numai la sg.

ET (-éf, -'ef).

Observație. — Dr. mr. megl. — Fem. -eaſă. — Forma -'ef este rară. — Pentru -ete v. Analogie.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Brînef 'mic brîu' (Codin, 12), *bîrnef* 'o șfară de lîmă' (Şez. II 150 sub *bricinarîu*) < *brîn = brîu.

Copilef 'rejeton de maïs' < copil.

Curmef 'curmeiu' (Boc.) < curmu 'bucață mică de frângchie, de șfoară' (Dal.).

Gruef < gruiu 'deal'.

Hornef (Bud.) < horn.

Podef (Şez. V 117, Codin 59) < pod.

Coșareafă (Codin, 21) < coșar.

Merindeafă 'legătură mică în care se pun merinde' < merinde..

Potef 'petite cruché' (megl.) < dalm. pot.

*Diminutive alintătoare.**Nume comune.*

Frînef 'frîu' (Mat. 119) < *frîn = frîu.

Nume de plante.

•*Corobeje* 'porumbele' (Conv. Lit. XX 1008) < columba.

Nume de animale.

Lătef 'un fel de pește' (Vîrcol) < lat.

NOMINA AGENTIS.

Drumef 'voyageur' < drum 'chemin'.

Cobeſ 'bufniță' (Pamf. Sărb. 113) < cobesc (slav.).

RECIPIENTUL.

Acheț 'étui à aiguilles' (Hasdeu, 203) < *ac.*

CONTINUTUL.

Ungheț 'ungher' (Conv. Lit. XX 1020, řez. V 168) < *unghiu*.
Verdeț 'lignum viride' (Car.) < *verde*.

ADJECTIVE.

DIMINUTIVE.

Golăneț (Codin, 36) < *golan*.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Bobleț (Codin 10, Săgh. 112 b) = *bobletic* (Săgh. 112 b) 'prost'.
Nătăfleț (Rev. cr. lit. III 162) = *nătăflete* (Rev. cr. lit. III 162, Boč.) 'nătîng, greoiu'.
Orbeț 'orb care calicește' (Conv. Lit. XX 1014) < *orb*.
Fișneață 'țanțoșă' (Codin, 31) < *fișnesc*.
Făleț 'fier' (Conv. Lit. XX 1010) < *fălesc* (slav).
Indrăzneț 'hardi, entreprenant' < *indrăznesc* (slav).

APARTINEREA.

Bătrâneț 'suranné, de la manière des vieux' < *bătrîn*.
Lăeț 'țigan de lae, lăeș' (Conv. Lit. XX 1012) < *lae*.
Lumeț 'mondain' < *lume*.
Pădureț < *pădure*. — *Măr pădureț, pară pădureață*, megl. *pidureiț* 'fraises'.
Vărdărețu = vântul care suflă dinspre *Vardar* (megl.).
Măreț 'grandiose' < *mare*.

ASĂMĂNAREA.

Gogoneț 'umflat' (Pas.) < *gogoin* 'umflătură'. — *Prun gogoneț* 'goldan' (Panțu).
Mălaț 1. 'moale' în *pară mălațiață* (Mold.), 2. 'ușor de mistuit' (Codin, 48) < *mălatiū*.

SUFIXE COMPUSE.

-uleț (= -ulă + -eț).

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE

Nume comune.

Aculeț < ac.

Bicuileț (Mat. 122) < bicuță.

Bobuleț < bob.

Bouleț (Car. Hasdeu Cuv. I 224) < boiu.

Cerculeț < cerc.

Cioculeț < cioc 'bec'.

Cornuleț < corn.

Coșuleț < coș.

Cuculeț < cuc.

Drăculeț < drac.

Drumuleț (Păsc.) < drum.

Friuleț (Mat. 40, Păsc.) < friu.

Grupuleț < grup.

Ieduleț < ied.

Lăculeț < lac.

Mînzuleț (Păsc.) < mînză.

Riuleț < riu.

Săculeț (Damé T. 70) < sac.

Stîlpuleț < stîlp.

Ştenduleț (Viciu, 24, sub burlinc) < stand 'botet, vas de brînză' (Viciu, 21) = germ. *Ständer* 'baquet, cuve, cuvette'.

Zghebuleț (Păsc.) < zghîab 'vas lunguță din care se adapă vitele'.

Nume de plante.

Disculeț 'allysson à calice persistent; Kelch-Schlidkraut' < discus 'disque, palet; plateau, plat'?

Răculeț 'cîrligat' < rac.

Nume de animale.

Porculeț 'un pește' (Şez. V 118) < porc.

ADJECTIVE.

DIMINUTIVE.

Drăguleț < *drag*.

Întreguleț < *întreg*.

Murguleț (Pasc.) < *murg* (cal).

Ghiuleț = *ghiū* 'viú' (megl.).

-ueț (= -uă + -eț).

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Chesueț 'petit sac' (Viciu, 29) < *ches* idem (Viciu, 28).

Săcueț 'petit sac' (Car. Conv. Lit. XX 1016) < *sac*.

Tăbueț 1. 'petit sac' (Creangă), 2. fig. 'trappu' (Şez. V 161)
< *tab-*.

ADJECTIVE.

DIMINUTIVE.

Lungueț 'oblong' < *lung*.

-ăreț (= -ar + -eț).

Cintăreț < *cint*.

Certăreț 'querelleur' < *cert* 'se quereller'.

Lungăreț 'oblong' < *lung* 'long'.

Purtăreț 'durable' < *port*.

Caș tunăreț 'brînză de toamnă' (Dal.) < *toamnă*.

-ineț (= -in + -eț).

Drughineață 'rondin, gourdin' (Creangă) < *drug*.

Albineț 'blanc' < *alb*.

-ăneț (= -an + -eț).

Turiăneț 'rond' (Codin, 72) < *turtă*.

-ăleț (= -ală + -eț).

Săncăleț 'bouffon, plaisir' (Viciu, 74) < *șăguesc*, *șuguesc*
'plaisanter'.

-eteț (= -ete + -eț).

Mogîldeață, gomîldeață ‘porcoșu mic de fîn’; fig. ‘om scund’ (Pamf. C.) < vsl. *gomila*.

-uleteț (= -ulă + -ete + -eț).

Săculteață ‘petit sac’ < *sac*.

-ușteț (= -uș + -ete + -eț).

Flecușteț ‘bibelot ; objet insignifiant’ (Mold.) < *fleac*.

-areț (= -ár + -eț).

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Muerareț ‘mueratic ; efféminé’ (Dos. Prol. 22^{2/3}) < *muere*.

Certareț ‘querelleur’ < *cert* ‘se quereller’.

Iubareț ‘amoureux’ (Pamf. J. I) < *ĭubesc* ‘aimer’ (slav.).

Lingareț ‘qui lèche ; adulateur’ < *ling* ‘lécher’.

Ospătareț ‘hospitalier’ < *ospătez*.

Vorbareț < *vorbesc*.

APARTINEREA.

Mărginareț ‘finitimus’ (Car.) < *margină*.

CONTINUTUL.

Măr *mușcătariț* ‘malum apianum’ (Car.), pară *mușcătariță* ‘pirum apianum’ (Car.) < *mușcat* ‘Pelargonium odoratissimum’.— Soiurile acestea de mere și pere au miros de mușcat ?

-ătareț (= -at + -áreț).

Pizmătareț ‘envieux’ < *pizmă* ‘envi’, *pizmuesc* ‘envier’.

Originea : -eț (Miklosich, Beitr. Lautgr. 54), introdus prin :

SUBSTANTIVE.

Cuvinte în -eʃ.

Boldeʃ, bold 'aiguillon' (Mard.) — nsl. *bodeʃ* 'stimulus', bulg. *bodeʃ* 'éperon; ergot du coq', *bod* 'aiguillon'.

Cămineʃ 'bolovan lungueʃ de piatră pus pe vatra sobei de lîngă coʃ (horn), pe el se pun lemnele cu un cap' (Codin, 13) < vsl. *kameniʃʃ* 'lapillus'.

Cinsteʃ Bot. 'sauge glutineuse' < rus. *čisteʃ* 'Name verschiedener Pflanzen, z. B. 1. Geum urbanum, bênoite, 2. Stachys recta, crapaudine, rut. *čisteʃ* 1. Stachys recta, 2. Sedum acre, poivre de muraille, srб. -cr. *čistaʃ*, ceh. *čisteʃ*, sl. *čistâʃ* Stachys recta'.

Coteʃ 1. 'porcherie, étable à porcs', 2. 'poulailler' < vsl. *kotiʃʃ* 'cella', sl. *koteʃ* 1, 2.

Loveʃ 'acheteur' (Car.) — bulg. *loveʃ* 'veneur, chasseur'.

Precupeʃ 'revendeur' < bulg. *preacupeʃ*.

Tîrgovâʃ 'bourgeois' < bulg. *târgoveʃ* 'marchand, commerçant, négociant'.

Vrâbeʃ 'passerculus' (Car.) < bulg. *vrabeʃ* 'passereau, moineau'.

Scarcaleʃ 'sauterelle' (Mih.) < bulg. *skakaleʃ*.

Iazuveʃ 'blaireau' (megl.) < bulg. *eazoveʃ*.

Jilindreʃ 'estomac des oiseaux' (megl.) — bulg. *želudâk* 'estomac'.

Scripeʃʃ 'poulie' (megl.) < bulg. *skripeʃ* pl. *skripʃi*.

Cuvinte în -'eʃ.

Neam̄eʃ 'Allemand' < bulg. *neameʃ*.

Orbal̄eʃ, megl. *vârbaliʃ* 'érésipèle' < bulg. *orbaleʃ*.

Stareʃ 'supérieur d'un couvent' < bulg. *stareʃ* 'vieillard, vieil homme'.

Vîrșeʃ nom d'une localité < bulg. *vârșeʃ* 'cime, pointe, faîte'.

ADJECTIVE.

Cuvinte în -eʃ.

Citeʃ 'lisible' < vsl. *čitljiv*.

Glumeʃ 'plaisant' < bulg. *glumeʃ*.

Pasca, *Sufletele românești*.

Istef, istref (Codin, 43) 'habile' < bulg. *istef* Jur. 'demandeur, plaignant'.

Iubeſ 'charmant, attrayant, séduisant' < vsl. *lubijš*.

Nu cunoșc accentul în :

Coneſ 'fin, terme' < bulg. *konef*.

Cupeſ 'marchand, négociant' < bulg. *kupef*.

Peveſ 'chantre' < bulg. *peavef*.

Prisleſ 'étranger' < bulg. *priſelef* 'nouveau venu, étranger, colon'.

Sufixe lat. *-icius* și *-itius*, moștenite în *judeſ* < *judicium*, *mistroſ* < *mixticius*, *ospăſ* mr. *uspeſ* < *hospitium*, s'au pierdut în rom. Sufixul rom. *-eſ* corespunde în totul sufixului slav *-eſ*.

Accentul.

Sufixul slav *-eſ* este neaccentuat. Sufixul românesc *-eſ* este accentuat, afară de în compusele *-áreſ*, *-ăläreſ* și de câteva cuvinte introduse direct din limbile slave.

Cuvântul actual *scapet* 'eunuque, châtré' sună altădată *scópeſ* (Toț lăuda... pre Pelâghie *scópeļul*. Dos. Prol. 54^{2/4}) = bulg. *skopef*.

La schimbarea accentului în *-eſ* au contribuit : tendința generală a sufixelor românești de a fi accentuate, cuvintele latinești în *-éſ* < *-icius*, *-itius*.

Fenomene de Analogie.

-ete = *-eſ*.

Cuvintele în *-ete* fac pluralul *-eſi*, ca și cuvintele în *-eſ*. Din această cauză numeroase cuvinte în *-eſ* și-au format în singular analogic în *-ete* :

Căminete 'cămin' (Mard.), 'partea din părete unde se face focul' (Boc.) < *cămineſ* 'piatră tăiată în patru dungi, pusă de-a lungul păretelui, cît ține vatra focului, ca să nu se aprindă păretele de lemn' (Viciu, 25) = vsl. *kameniſ* 'lapillus'.

Cărete 'vîerme de brînză și slănină' (Rev. cr. lit. III 92) – bulg. *harečar* Zool. 'boisier, Geotrupes stercorarius' (insecte coléoptère).

Vrăbete (Viciu, 90), *brăbete* (Mard.) < *vrăbeʃ* (Car.) == bulg. *vrabeʃ* 'moineau, passercau'.

Megl. *cl'inəti* pl. -*eʃi* 'clou à ferrier' < bulg. *klineʃ*, 'gros clou'. *Cujurəti* 'cocon' < bulg. *kožureʃ*.

Moləti Zool. 'teigne' < bulg. *moleʃ*.

Scăculəti Zool. 'sauterelle' < bulg. *skakaleʃ*.

Cucureti pl. -*eʃi* 'petit coq' — bulg. *kokorko* 'petit-maître, un élégant', *kokoria* 'prendre un air d'importance, faire l'important, se pavane', ngr. κοκκόρη 'coq'.

Analogia s'a întins și la derivate românești.

Curmete (Mard.) și *curmeʃ* (Boc.) < *curm*.

Puete și *pueʃ* (Mard.). < *puiū*.

Făcălete (Mard.) și *făcăleʃ* (Mold.).

Unghete (Mard. Ciob.) și *ungheʃ* (Conv. Lit. XX 1020) 'ungher' < *unghīū*.

Albete (Noua Rev. Rom. VIII 84 b) și *albeʃ* 'partea albă dintre scoarța și inima unui copac' < *alb*.

Orbete și *orbeʃ* 1. 'cîrtiță' (Mard.), 2. 'cerșitor orb' (Codin Ing. Conv. Lit. XX 1014) < *orb*.

Verdete 'un pește' (Mard.), *verdeʃ* 'lignum viride' (Car.) < *verde*.

Nătăflete = 'nătăfleaʃă, un fleac de om' (Pamf. J. III), 'nătăfleʃ, tont, prost' (Rev. cr. lit. III 162) < **nătălete* < *netare*, de unde și *nătărăū*, + *fleac*. — Pentru prefacerea lui r în l cf. și *nătălog* 'bădăran, prostogan, tont' (Rev. cr. lit. III 162) < **nătărog* < *netare* + -*og*.

Motcălete 'om groioiu, neîndemnatic, tont, prostălăū' (Rev. cr. lit. III 338) < *mut* + *nătăflete*, comp. *mutălăū* 'prost' < *mut*.

Măläete și *măläeʃ* (Mard.). < *mălaū*.

Derivate care apar numai sub forma -*eṭe*:

Dărimbete pl. *dărimbeʃ* 'în locuțună ca : are patru dărimbeți de copii ; — cine face vnet? niște dărimbeți de copii ! — băta femei, toată ziua cu dărimbeți după ea' (Rev. cr. lit. III 122) însamnă deci 'slab, păcătos' < *delumbis* (A. Philippide, ZRPh 1907, 309).

Molănete = *molan* 'molii, moale' (Boc.).

Juvete 'un pește mic' (Pasc. Mard.) < bulg. *živ* 'vivant ; viv', cf. *živină* 'animal' < bulg. *živina*. — *Jivele* 'om îmbrăcat nemăște' (Mard.) este un înțeles metaoric.

Sîngerete¹ 'cîrnațî de sînge' (Mard.) < *sînge*.

Sîngerete² 'sîngerică, plantă erb. avînd sepalele caliciului de culoare purpuriu închisă' < *sînge*.

Cuvinte obscure :

Burfete 'copil grăsuliu' (Rev. cr. lit. III 91) — alb. *burfuat* 'umflat la față, despre un băet'.

Doroblete, doblete 'băetel bucălat și prost' (Mard.) — *drob* 'bolevan' (Codin, 28),

Papalete 'om îmbrăcat nemțește' (Mard.) — *parpalec* 'poreclă pentru Greci' (Pamf. C.).

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-eʃ* sunt : 1. masculine când arată o ființă (*copileʃ*, *drumeʃ*, *lăteʃ*), 2. eterogene, pl. *-e*, când arată un lucru (*bîrneʃ*, *podeʃ*). — Substantivele în *-eaʃă* sunt feminine și fac pl. în *-eʃe*.

ICIŪ (-ičū).

Observație. — Dr. mr. megl. — Fem. *-ice*. — Precedat de *r*, *i* se schimbă în *î*.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

Concrete.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Gîrliciū = *gîrlă* mică (Codin, 35).

Buvîliciū 'buffletin' (Dal.) < *bûval* 'buffle'.

Chiptiniciū (Dal.) < *chiaptini* 'peigne'.

Cucumbiciū (Mih.) < lat. *cucumis*.

Cucuticiū (Mih.) < *cucot* 'coq'.

Cuļuticiū (Pap.B.) < *cuļut* 'couteau'.

Dulumiciū (Mih.), *dulmiciū* (Dal.) < *dulumău* (Mih.), *dulumă* (Dal.) 'dulamă'.

*γίργιριτσიუ 'zurgalău' (Dal.) — γίργαრა 'toupie'.
*Misuriciū 'petite assiette' (Mih.) < misúr (Dal.).
*Muliciū (Dal.) < mul (Dal.).
*Sumāriciū (Pap. B.) < sumar.
*Tălăriciū (Pap. B.) < tălar(e) 'bée, tine'.
*Udicīu (Pap. B.) < udă 'chambre'.******

Bărīce 'mic pîrăiaș, vălcică' (Rev. cr. lit. III 87), 'loc băltos, moraștină' (Viciu, 91) < bară 'baltă'.

Găurice < gaură.

Pădurice < pădure.

Cumătice (Mih. Pap. B.) < cumată 'morceau' (Mih. Pap. B.).

Finișinice (Pap. B.) < finișină 'fontaine'.

Guvice (Pap. B.) < guvă 'trou'.

Stămnice (Mih.) < stamnă 'cruche'.

Tupătice (Pap. B.) < tupată 'hache, cognée'.

Gărdinicīu (Mih.), gîrdinici (Dal.) < gîrdină 'jardin'.

Linguriciū (megl.), lingurici (Dal.) < lingură.

Diminutive alintăloare.

Nume de plante.

Lipiciū 'bardanette' < lat. lappa 'bardane'.

Măluriciū 'linte neagră, măzăriche neagră' < mălură 'tăciune'.

Nume de animale.

Pitulice Orn. 'fauvette' < pitulesc. — Pasărea trăește în tufișuri.

Cariciū 'penis' (Pamf. J. II) < țigan kar idem, de unde și alb. kar(â), karél.

Nume proprii de animale.

Corbicīu n. de câne negru (Săgh, 50, Damé T. 181) < Corbu (Damé T. 181).

Diminutive depreciative.

Măsturiciū ‘mester prost, mititel’ (Mih.) < *mastur*.

NOMINA AGENTIS.

Fluericiū ‘fluerător’ (Pas.) < *fluer*.

Măscăriciū ‘bouffon’ < *măscăresc* ‘illudo’ (Bibl. 334¹/₄₄), ‘sub sanno’ (Bibl. 328¹/₄₃, 282¹/₁₇).

Păcăliciū ‘trompeur’ < *păcălesc*.

Corniciū ‘celui qui conduit la charrue’ < *corn*.

RECIPIENTUL.

Cîrniciū ‘gibecière’ (Dal.) < *carne*, cf. *cîrneciū* idem (Mih.).

Abstracte.**O ACTIUNE.**

Moș Ion Roată avea *gîdiliciū* la limbă, adică spunea omului verde în ochi < *gîdil*.

Licuriciū 1. ‘licărire’ (Codin Ing.), 2. ‘ver luisant’ (dr. și Dal.) < *licăresc*.

Lipiciū (Pamf. J. II¹) < *lipesc*.

Tremuriciū ‘tremblement, frisson’ < *tremur*.

O STARE.

Anacriciū ‘acreală’ (Dal.) < *aceru*.

γiličiū, *anγiličiū* ‘lustru, luciu’ (Dal.) < *γiliā* 1. ‘verre’, 2. ‘propre’ (Dal.) = ngr. γυαλί ‘le verre’, cf. γυαλίζω ‘polir, lustrer’.

ADJECTIVE.**UN DIMINUTIV.**

Beliciū ‘albicăos ; n. de cînă’ (megl.) < *belu* ‘alb’.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI.

Oi *cîrnice* ‘care umblă razna’ (Damé T. 68) < *cîrnesc* ‘apuc într'o parte’.

SUFIXE COMPUSE.

-uliciū (= -ulă + -iciū).

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Trîpuliciū (Dal.) < *trap* 'ruisseau' = bulg. *trap* 'fosse, fossé, creux'.

Megl. *cărliciū* 'leagăn' < *car*.

Diminutive alintătoare.

Curvulice (Pas.) < *curvă*.

Gîgilice 'lucru mic' (Pamf. J. II), 'copil mic' (Mold.) < *gag-*, cf. *găgălaș* 'frumușel, despre copii' (Pamf. J. II).

Pituliciū Orn. 'roitelet' < *pit-*, cf. *pitic*, de unde și var. *chituluș* (Viciu, 29).

-iliciū (= -ilă + -iciū).

Şeptilici = *şepete* frați gemeni (Săgh. 69).

-uriciū (= -ur + -iciū).

Mișcorici s. m. pl. 'păduchi' (Mold.) < *mișc*, cf. *mișcotei*, *mișcoň* idem (Rey. cr. lit. III 160).

Originea: -ič (G. Pascu), -iče (Capidan, 54). -ič formează nomina agentis; -iče diminutive în sloven. (Belić, § 66), bulg. (cf. *momiče* 'jeune fille' < *monia*, *kokiče* Bot. 'galant d'hiver, perce-neige', *protiniče* Bot. 'lysimachie').

Clocoticiū Bot. = *clocotis* (v. -iš).

Pogoniciū 'băiat care mînă boi' – srb. *pogonič*, ceh. *polonič*. *Sîrliciū* 'batte à beurre' (Dal.) = alb. *fârič*, lat *ferula*.

Cuvinte obscure :

Angliciū, mr. *angulice* (Dal.), *oglice*, *aglică* Bot. 'țîță oiă, țîță vaciă, cîuboțica cuelui'. cf. bulg. *aglika*, *aglička* Bot. 'primevère'.

Bădice 'clopoțel' (Noua Rev. Rom. VIII 85).

Căpiciū 'partea frîului ce se pune în capul calului' (Boc.), cf. *căpețală*.

Paliciū 'păhăruț' (Pamf. B.).

Scaunul vârtelniței este făcut dintr'un lemn cu trei crăci numit *popiciū* (Damé T. 140), cf. *pop.*

Prepeliciū (Viciu, 70) = *prepeleac*.

Prepicicū (Bud.) = *prichiciū* (Mold.).

Pricoliciū 'om prefăcut în cîne' (Hasdeu, 594, sub *aītic*).

Rebricea n. de localitate — bulg. *rebro* pl. *rebra* Anat. 'côte', Geom. 'côté'.

Slădice '(apă) sălcie' (Noua Rev. Rom. VIII 88) — bulg. *sladák*, *sladka*, *sladko* 'doux, sucré'.

Vetricice 'buruiană întreb. ca leac în deseintecul de *mătrice* = dureri de pîntece' (Dan. I 154).

Cirnicicū, *ciriciū* 'mûrier' (Mih.) — bulg. *černița*, *černičevo dárvo*.

Gărgălicicū 'jucărie pentru copii' (Pap. B.).

Sîrgurice 'un fel de steluță pe care zînele o poartă în păr și în care constă, în mare parte, puterea lor' (Dal.).

Fenomene de Analogie.

Substituție de sufix.

Lilici 'fleur' (Dal.) < *luludă*, *lîluðă* (Dal.).

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ice* sunt feminine și fac pluralul în *-ici*. — Substantivele în *-iciū* sunt : 1. masculine, când arată o ființă ; 2. eterogene, pl. *-ice*, când arată un lucru.

ILĂ (-ilâ).

Observație. — Dr. — Rareori *-'ilă*.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Nume comune.

Gropilă (Bibl. 81^{1/6}), *grópilă* (Bibl. 267^{1/6}) 'vallicula' < *groapă*.

Ipilă 'sulul carului' (Viciu, 53) < *iapă* 'jument', cf. *iapă* 'căoșirile de legat plută' (Sez. III 16), *ipa pluguluī* = *cobila* (Viciu, 52).

Rotilă 'rotiță' < *roată*.

Scarilă (Damé T. 11), *scărilă* (Codin, 65) 'partea din urmă a cărujii, numită și codirlă' < *scară*.

Sofilă 'făsie dintr-o cămeșă ruptă' (Codin, 71), *șofile* 'făși, ferfenițe' (Codin Ing.), cf. *șuvișă*, *șupă* 'bucată' (Codin, 71).

Diminutive alintăloare.

Nume comune.

Bădilă = *bade* (Hasdeu, 2302).

Nume proprii.

Nume de familie.

Bădilă (Hasdeu, 2858) < *bade*.

Bănilă (Hasdeu, 2451) < *ban*.

Frățilă < *frate*, -*ți*.

Porecle pentru bărbați.

Curcila (Pop. 36 a) < *curcă*.

Lupilă (Pop. 38 b) < *Lupu* (ibid.).

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI GALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Derivate dela substantive.

Ochilă 'mare în ochi, cu ochi mari' (Şez. V 114) < *ochiū*.

Derivate dela adjective.

Negrilă 1. 'nigellus' (Car.), 2. fig. 'le diable' (Tiktin), 3. 'nom de chiens' (Şez. VIII 115) < *negrui*.

Surzilă 'surdaster' (Car.) < *surd*, -*ză*.

Derivate dela verbe.

Bornăilă 'copil plângăciuș : mați tacă, bornăilă !' (Rev. cr. lit. III 90) < *bornaiū* 'a plânge, despre copii' (ibid.).

Dîrnăilă ‘copil plângăcăș’ (Rev. cr. lit. III 122) < *dîrnăesc* ‘plâng, despre copii’ (idib.).

Răsipilă ‘răsipitor’ (Car.) < *răsipesc*.

Scrivilă ‘copil plângăcăș’ (Rev. cr. lit. III 168) < *scrivesc* ‘plâng, despre copii’ (ibid.).

Zgîrnăilă ‘om avar, zgîrcit, zgîrje-brînză’ (Rev. cr. lit. III 168) < mă *zgîrnăesc* ‘mă zgîrcesc, sunt avar’ (ibid.).

ADJECTIVE DEVENITE SUBSTANTIVE.

Nume proprii.

Nume de familie.

Bușilă < *bușesc*.

Desilă < *îndes*.

Plesnilă < *plesnesc*.

Nume de animale.

Nume de boi.

Numiri după ziua în care s'au născut.

Lunilă (Pop. 91) < *Lună*.

Mărșilă (Pop. 91) < *Marșlă*.

Verilă (Săgh. 53, Damé T. 181) < *Vineră*.

Zorilă (Săgh. 109, Șez. V 175, Șez. VII 176, Codin Ing. 210) < *zori*, — fătat în zori de ziua.

Numiri după coloarea părului.

Derivate dela adjective.

Murgilă (Pop. 91, Codin Ing. 207) < *murg*.

Pistrilă (Pop. 91) < bulg. *pâstâr*, -ra, -ro ‘bigarré, bariolé’

Surilă (Pop. 91) < *sur*.

Derivate dela substantive (asămănarea).

Ursilă ‘numele boulu negru’ (Săgh. 74) < *urs*.

Numiri după aspectul general.

Mîndrilă (Damé T. 181, Săgh. 60, Șez. VII 176) < *mîndru*.

Numiri după o boală de care a suferit.

Dzîmbrilî ‘nume de boiu ce-a avut dzîmbri = o umflătură a gingeilor’ (Sez. V 175).

Nume de câni.

Fugilă (Sez. VII 114) < *fug.*

Nume de ființe mitologice.

Mnedzilă ‘năzdrăvanul, duhul ce are stăpînire asupra mărului nopții’ (Sez. V 175 sub *zorilă*) < *miez.*

Serilă ‘năzdrăvanul, duhul ce are stăpînire asupra sării’ (Sez. V 175 sub *zorilă*) < *sară.*

Zorilă ‘năzdrăvanul, duhul ce are stăpînire asupra zorilor’ (Sez. V 175) < *zori.*

In special numele dracului.

Cornilă < *corn.*

Nume de personaje legendare.

Creangă : *Gerilă, Setilă, Flămînzilă, Lățilă.*

Codin, Ing. 81 : *Sărăcilă* ‘om sărac, în povești’.

Sez. II 49 : „Intr’o zi, după ce a înserat, a făcut [baba] un copil, și l-a pus numele *Sărilă*... Pela măezul nopții a mai făcut baba un copil și l-a numit *Măezilă*... și la zări de ziua a mai făcut un copil și l-a numit *Zărilă*”.

Nume de vânturi.

Borilă ‘vântul de mișcăzi’ (Botoșani, Hasdeu 104) < it. *bora*.

Nume de stele.

Zorilă 1. ‘*Luceafărul din zori*, steaua Sirius’, — răsare tocmai în zori; — 2. ‘*Luceafărul de dimineață, Venus*’ (Otescu, 35) < *zori*, cf. și bulg. *zornița* ‘étoile du matin, Vénus, la planète de Venus’.

Originea : *-ila* (G. Pascu), introdus prin :

Cobilă 1. = *cobiliță*, 2. *cobghile* pl. ‘bețe puse aproape cruciș

în care se face **nimătul** = **gardul din tîșă** (Sez. II 23) < bulg. *kobila* 'jument, cavale', de unde *kobilija* 'fléau, bascule de soufflet'.

Movilă, vr. *moghilă* 'tertre' < bulg. *mogila* 'colline, coteau, éminence de terrain'.

Gavrilă < bulg. *Gavrilo* pop. 'bouffon, souffre-douleur, bardet, plastron'.

Samuvilă (megl.) < bulg. *samovila* 'fée, nymphe'.

Festilă 'mèche' < bulg. *veatilo*.

Năsăle (Mold.), *năsile* (Viciu, 62) < bulg. *nosilo* 'civière, cercueil, bière', *nosilka* 'brancard, civière'.

Tocilă 'pierre, meule à aiguiser' < bulg. *točilo*.

Vetrilă 'voile de navire' < bulg. *veatrilo*.

Birdilă (Dal.), megl. *bărdil'i* s. f. pl. 'battant, chasse de tisserand' < bulg. *bôrdilo*.

Cjurilă 'batte-de-beurre' (megl.) < bulg. *čurilo*.

Mutuvilă 'râşchitor' (megl.) < bulg. *motovila* 'dévidoir'.

Prăstilă 'scara de funie sau de curea la caï' (megl.) < bulg. *prastilo* 'bretelle'

Cărmilă 'locul unde se dă sare la oï' (megl.) < bulg. *kârmilo* 'fourrage, la pâtée servie au bétail'.

Topilă 'balta unde topesc femeile cînepă, inul' (Rev. cr. lit. III 172, Viciu 85, Dan II Gl.) — *topesc* = bulg. *topia* 'fondre, liquéfier ; tremper'.

Cotilesc 'socotocesc' < bulg. *kotilo* 'nid, retraite, repaire, bouge'.

Sădilă 'un sac de ață de cînepă, țesut rar, mai lat la gură și mai ascuțit la fund, în care ciobaniș duc cășul' (Damé T. 70), 'săculeț pentru căș' (Vîrcol).

Sarsailă 'le diable' (Sez. V 122) este obscur.

Nume de persoane ca *Manoilă*, *Mihail*, *Mihăilă*, *Stănilă* (Pop. 53 a) sunt evident slave.

Pentru sensurile românești ale lui *-ilă*, cf. încă bulg. *stropilo* 'chevron' = *strop* 'étage ; chevron', *solilo* 'lèche-sel' < *sol* 'sel'.

Fenomene de Analogie.

Substituții de sufix.

Nărtilă 'cu nările mari, nărticioș' (Sez. III 82) < *nărtos* idem (Tiktin), v. *-os*.

Zăbilă 'mors' (Noua Rev. Rom. VIII 88) < *zăbală*.

La grupă cuvintelor în *-ilă* a trecut :

Carcandilă 'le diable' (Şez. II 185) < **carcangilă*, **carcangiol* = turc. *kara-konğolos*, de unde și alb. *karkanğol*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-ilă* sunt : 1. masculine când arată o ființă, și se întrebuiștează numai la sg. ; — 2. feminine, pl. *-ile*, când arată un lucru.

IIC (-i'k).

Observație. — Dr.

Funcțiunea.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Bojbīc 'qui s'exprime difficilement, qui n'a pas les mots à sa disposition' (Şez. II 150) < *bojbăesc* 's'exprimer difficilement' (ibid.).

SUBSTANTIVE.

Abstracte.

Ca substantive abstracte izolate cred că trebuie considerate următoarele interjecții :

Băldăbīc vorbă prin care se exprimă cădereea în apă și sunetul ce rezultă din acea cădere (Laurian-Massimu).

Biltic 'vorbă prin care arătăm că a căzut ceva în apă făcând zgomot : îl aruncără... *biltic* într'unul din cazane' (Codin Ing.).

Fistic 'cuvînt ce imită sunetul ce face un lucru mic cînd sare de colo colo' (Codin Ing.), cf. *a se fistici* 'a se pierde din cauza emoției' (Mold.).

'Cînd cineva cade fără sine, se zice : a făcut *hojmīc*' (Şez. III 16).

Popīc 'pe neașteptate și tocmai cînd nu-ți face placere : *popīc*, moașă, colac ! = iată tocmai acum cînd nică nu mă așteptam' (Şez. III 85), cf. *a eși poponești*. — *Popuc* 'cuvînt cu care arăți

că cineva vine aşa răpede şi ca din senin pe capul altuia, tam-nisam' (Codin Ing.).

Tilbîc (Codin, 73), *tîlvîc* (Codin Ing.) ‘cuvînt cu care arătăm sunetul pe care-l produce un corp cînd cade în apă’.

Topic: ‘Mă rog : pe care uliţă m-oju ţinvîrti şi la orişice ceas m-oju afla, nu se poate : el *topic* ţnaintea mea !’ (Pamf. Agr.), cf. *topic*, *țupăesc* ‘sar’.

Pentru o astfel de interpretare cf. interj. *huştîulîuc* < turc. *alt-üstü'lük* ‘désordre, bouleversement, interverson, confusion’.

DIMINUTIVE.

Ciontic (Pas.) < *ciont*.

Un *haïtic* de haiduci (Dan, I 121), un (*h*)*aïtic* (cu *i*) de lupi ‘meute de loups’, pl. *haïticuri* (Hasdeu, 594) < *haïtă*, cf. o *haïtă* de dulăi ‘meute de chiens’ (Mat. 5), turc. *haïta* ‘brigand’.

Hobic ‘groapă, adîncitură pe drumuri’ (Pamf. J. II) < *hop* idem.

Nodic 1. ‘copil mic’ (Arhiva, XVII 119), 2. ‘fată scurtă’ (Pamf. Agr. : ȇ-aузி, un *nodic* de fată, și are ibovnic !) < *nod*.

Originea : -âk (G. Pascu), — formează : nomina actionis, nomina acti, nomina agentis, diminutiva (adjective și substantive).

Iată câteva exemple bulgărești pentru -âk afară de cele citate de Miklosich : *dârzâk* ‘courageux, audacieux’, *krotâk* ‘doux, tranquille, paisible’, *pivâk* ‘ce qu'on peut boire, potable’, *readâk* ‘rare ; clair’, *reazâk* ‘brusque, tranchant’. — *opinâk* pl. *opinji* ‘mocassin’ (rom. *opincă*), *pisâk* ‘cri aigu et perçant ; piaillerie’ (rom. *piscuesc*), *peasâk* ‘sable’, *şubrâk* ‘arbuste’.

Cuvinte obscure :

· *Bîzdîc* ‘capriciu’ (Tiktin), ‘harțag’ (Cîob.), i-a sărit *bîzdîcul* = ȇ-a sărit ȇandura, s'a ţnfuriat’ (Pamf. J. III), cf. și *bîstîciăla* ‘neastîmpăr’ (Sâgh. 44).

Ciofîc ‘păhăruť’ (Codin, 17).

Şomîc 1. ‘cîrtiţă’ (Bibl. 77 2/14 : ἀστάλαξ, talpa), 2. ‘şoricel’ (Rev. cr. lit. III 169, Viciu 78), 3. fig. ‘copil mic’ (Rev. cr. lit. III 169).

Năhîcă ‘femeie leneşă, fufă’ (Rev. cr. lit. III 162).

Hontîc (Codin Ing.), *şontîc* ‘şchiop’.

Elemente turcești.

Balîc Zool. ‘torpille’, un pește numit și *calcan* < turc. *kalkan-balîk* (Hasdeu, 2376).

Sandîc ‘ladă’ (Pamf. Cînt.) < turc. *sandîk*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-îc* sunt masculine și se întrebuiuștează numai la sg.—*Haîtic* (cu *i*) este eterog., pl. *haîticuri*.—Poate eterog. să fie și *hobîc*, cf. *hop* pl. *hopuri*.

NIC (-'nik).

Observație. Dr. (megl. ? 1 ex. nesigur).

Funcțiunea.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Derivate dela substantive.

Amarnic < *amar*.

Făjarnic ‘hypocrite’ < *făjăre* ‘hypocrisie’ (Hasdeu, Cuv. II 235).

Pașnic, pacînic < *pace*.

Puternic < *putere*.

Soltic ‘priceput la înșelăciune’ (Sâgh. 70) < **șontic*, **șotnic* < *sote, șotie*.

Derivate dela verbe.

Cucernic ‘pieux’ < *cuceresc*.

Datornic < *datoresc*.

Dornic < *doresc*.

Derivate dela adverbe.

Indărămnic, îndărăpnic, îndărătnic ‘entêté, opiniâtre’ < *îndărăpt, îndărăt*.

Pidosnic ‘homme à rebours’ < *pe dos* ‘à l'envers’.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI.

Agitornic 'celui qui aide, qui secourt' (Car.) < *agiutor*.

Mozovirnic 'calomnieux' < *mozavir* 'calomnie'.

Partnic 'qui prend part, participant' (Dos. Prol. 48²/₁, 97²/₁₀) < *parte*.

APARTINEREA.

Casnic 'de la maison, casanier' < *casă*.

Dosnic 'qui est derrière, retiré, écarté, caché' < *dos*.

Inginer hotarnic < *hotar*.

Josnic 'vilain' < *jos*.

Legănic (1813, 1817) 'légal' < *lege*.

Mişelnic 'mișelesc' (Vlăhuță) < *mișel*.

Zilnic 'journalier' < *zi, zile*.

Derivate având acelaș înțeles ca și primitivul :

Curvarnic (Car.) = *curvar*.

SUBSTANTIVE.

UN NOMEN AGENTIS.

Birnic < *bir*.

ASĂMĂNAREA.

Nume de plante.

Guşnică 'cerfeuil bulbeux' < *guşă*.

Scorumnic 'maïs' < *coroambă* = lat. *columba*.

Tătarnică 'măciuca-ciobanului' — *tătarca, tărtăcuță*.

Pidosnic 'somnoroasă' = *pidosnic*.

INTREBUIINTAREA.

Nume de plante.

Cătuşnică 'iarba-miții ; herbe-aux-chats' < *cătușă* 'chat' (mr.). — Mâtele o mânanăcă cu mare poftă.

Fapnic, faptnică 'sorte de plante qu'on emploie pour guérir le *fapt* = taches rouges qui viennent sur le corps et se transforment en boutons pustuleux'.

SUFIXE COMPUSE.

-alnic (= *álă* + *-nic*).

POSESORUL UNEI CALITĂȚI.

Prădalnic (Alexandri, Olănescu) < *prăd*.

Sagalnic 'qui aime à plaisanter' < *şagă*, *şaguesc*, *şugesc*.

Zburdalnic < *zburd*.

APARTINEREA.

Lăturalnic < *latură*.

Năvalnic Bot. 'scolopendre', plantă pe care fetele la țară o poartă în săn crezând că astfel pejitorii vor da *năvală* (*năvălesc* = bulg. *navaleam* 'attaquer, assaillir, envahir').

Pîrdalnic 'dracu' este obscur.

-arnic (= *ár* + *-nic*).

POSESORUL UNEI CALITĂȚI.

Celarnic 'fallax (Car.) < *celuesc* 'fallo' (Car.).

Ospătarnic 'hospitalier' < *ospătez*.

Ibostarnic 'amator' (Car.) < *iboste* 'amor' (Car.).

Slugarnic 'servile' < *slugă*.

Ulițarnic 'om ce păzește numai ulițele, un pîerde-vară' (Şez. V 168) < *uliță*.

Minghiușarnic 'lanț de cercei' (megl.) < *minghiuș* 'cercel' (Dal.) = turc. *mengiuş*, bulg. *mingiuşi*.

Originea: *-nik*, compus din *-en* + *-ik* (A. Philippide, Pr. 154), introdus prin :

ADJECTIVE.

Blîdnic 'débauché, libertin, roué' < vsl. *blondiňkŭ*, rus. *bludnik*.

Clevetnic 'calomniateur ; diffamateur, dénigreur' (Dos. Prol. 93^{2/22}) < bulg. *klevetnik*.

Destoïnic 'capable' < bulg. *dostoen*, *dostoin* 'digne, méritoire'.

Grijñic 'soigneur' — bulg. *grižen*.

Groznic (Dos. Prol. 89 $\frac{1}{24}$), *groaznic* ‘affreux, terrible’ — bulg. *grozen*.

Harnic — bulg. *haren* ‘bon ; beau’.

Jalnic ‘plaintif, triste’ — bulg. *žalen*.

Obraznic ‘impertinent’ < bulg. *omraznik* ‘personne dégoûtante’.

Ogodnic ‘agréable’ < bulg. *ugoden* ‘agréable, commode’, *ugodnik* ‘complaisant ; officieux’.

Pagubnic (Dos.) ‘nuisible, pernicieux’ — bulg. *paguben*.

Rodnic ‘productif’, cf. bulg. *roden* ‘natal, de naissance’.

Spornic — bulg. *sporen* ‘abondant, avantageux, fertile’.

Strašnic ‘affreux, terrible’ — bulg. *strašen*.

Traînic ‘durable, solide’ — bulg. *traen*.

Vajnic — bulg. *važen* ‘grave, sérieux, important, considérable’.

Veşnic ‘éternel, perpétuel’ — bulg. *veačen* ‘séculaire ; éternel, perpétuel’.

Vrednic ‘capable’ — bulg. *vreaden* ‘capable, intelligent ; habile, apte, propre, compétent, à même’.

Crotnic ‘blînd’ (megl.) — bulg. *krotâk* ‘doux, tranquille, paisible, calme, bénin’.

SUBSTANTIVE.

Barışnic < bulg. *barâşnik* ‘paix, réconciliation’.

Ceasornic ‘montre, horloge’ < bulg. *časovnik*.

Comarnic ‘cămara în care se ţine caşul’ (Şez. II 23) < bulg. *komarnik* ‘cabane, hutte d’un berger’.

Duhovnic ‘confesseur’ < bulg. *duhovnik*.

Ibovnic, vr. *libovnic* ‘amant, amoureux’ < bulg. *lľubovník*.

Ispravnic ‘administrateur, gouverneur’ < bulg. *ispravník*.

Logodnic ‘fiancé’ — bulg. *godenik*, vsl. *logodňú*.

Mitníc ‘douanier’ (Dos. Prol. 96 $\frac{1}{25}$) < vsl. *mítřiník*.

Oglasenic (Acesta... oglăşui cu învătătură ca *oglaşeniciū*, Dos. Prol. 71 $\frac{1}{18}$) — bulg. *oglašen* ‘un, une catéchumène’ (*oglaşavam*, Théol. ‘catéchiser, instruire’).

Oleñic ‘turta oleo uncta’ (Car.) — *olei* ‘oleum’ (Car.) = vsl. *oleai*.

Oltarnic ‘preutul care slujeşte în altar’ < vsl. *oltarňík*.

Paharnic ‘échanson’ < vsl. *paharňík*.

Poslanic ‘ἄγγελος, nuncius’ (Bibl. 202 $\frac{1}{24}$) — bulg. *poslanik* ‘messager’.

Posluşnic ‘άγγελος, nuncius’ (Bibl. 178^{1/45}) — bulg. *poslušnik* ‘novice, frère convers’.

Praznic ‘repas funèbre’ < bulg. *prazdnik* ‘fête’.

Pusnic ‘ermite’ < bulg. *pustinnik*.

Sfeşnik ‘chandelier, bougeoir, candélabre’ < bulg. *sveaštnik*.

Sjetnic ‘conseiller d’État’ < bulg. *sâveatnik* ‘conseiller’.

Slujnec ‘serviteur’ (Bibl. 269^{2/44}) < vsl. *služinikъ*.

Stîlpnic (Svntul Simeon *stîlpnicul*. Dos Prol. 96^{1/18}) — Au murit un corăbiar și l îngropără aproape de stîlpul unui *stîlpnic*. Dos. Prol. 65^{1/31}) — *stîlp* = bulg. *stâlp* ‘pilier, poteau, fût, colonne’.

Strajnec ‘ψύλαξ’ (Bibl. 239^{1/15}) — *strajă*.

Temnic, tevnic ‘rucher’ (Damé T. 120) — bulg. *trâvna* ‘ruche’ (*pčelnik* ‘rucher’).

Zămnic < bulg. *zimnik* ‘cave’.

Megl.

Dăjdovnic ‘salamandre’ < bulg. *dâždovnik*.

Maghesnic ‘magicien’ < bulg. *magesnik* (ngr. μάγος ‘magicien, sorcier’).

Pipelnică ‘locul unde se strânge cenușa’ < bulg. *pepelnik* ‘cendrier’.

Trapeznic ‘table de bois’ < bulg. *trapeznik* ‘nappe’ (ngr. τράπεζα, τραπέζι ‘table’).

Boadnic ‘butuc, pom de crăciun’ — *bod* ‘surcel’, bulg. *bod* ‘pointe, bout piquant et aigu ; aiguillon ; aiguille’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-nic* care arată o persoană sunt masculine ; — cele care arată un lucru sunt eterogene și fac pl. în *-e* (*ceasornice*). — Substantivele în *-nică* sunt feminine și fac. pl. în *-e*.

OCHIУ (-óčă).

Observație. — Dr. mr. — Fem. *-oace*.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Găoace < **gava*.

Cîlivoci = mică *cîlivă* ‘colibă’ (Dal.).

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.
IZOLATE CA NUME PROPRII DE FAMILIE.

Lungociū (Codin, 48) < *lung*.

Murgociū < *murg*.

In numele de familie *Bălegociū*, *Băligociū* (Hasdeu, 3028) nu putem ști dacă avem de a face cù vb. *balig* ori cu subst. *baligă*.

Originea : -oč (Pușcariu, Dim. 65), introdus prin : *Glăvociū* Zool. 'chabot, Cottus gobio' < bulg. *glavoč*.

Cuvinte obscure :

Nume de plante : *Bîrcoace* 'Cotoneaster integrifolia', *răscoage* 'laurier-de-Saint-Antoine'; *fulgoace* plantă despre care nu ni se dă nici o lămurire (Grig. I 102).

Cîrnicociū, s. et. pl. -oaci, 'ghimpe, țapă' (Dal.).

OMAN (-omán).

Observație. — Dr. — Var. -iman, v. Analogie.

Funcțiunea.

ADJECTIVE.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Gogoman 'prost' < alb. *gogā* 'ungeschickter Mensch', de unde și megl. *gogu* 'prost', dr. *gógoriťa*, *găgăuťă*.

Grosoman 'grossier' (C. Negruzzi) < *gros*.

Moroimán 'prost' (Codin, 51) < **moroman*, cf. *moloman* idem (Pamf. C.), *moromete* 'trîndav' (Mard.) < *mor-*.

SUBSTANTIVE.

AUGMENTATIVE.

Hořoman (Mold.) < *hoř*.

Gugiuman = un fel de *gugiu* (Vas.).

Originea : -oman, extras din cuvinte ca rus. *dikoman* 'liederlicher Mensch', srb. *vukoman* = *vukman*, în care sufixul propriu zis este -man (G. Pascu).

Talaşman 'tont' (Şez. V 161) — rûs. *duraşman* 'stultus'.

Suman 'manteau de paysan' < bulg. *sukman* 'jupe de paysanne'.

Şoimán 'voînic' (Pamf. J. II) < *şoim* + *-an*.

Elemente turceşti.

Caraman 'n. de boă cu părul negru' (Damé T. 28), megl. 'n. de cîne' < *karaman* 'personne très brune ; mouton à grosse queue'.

Duşman 'ennemi' < *düşman*.

Pişman 'qui se repent' (Dal.) < *pişman*.

Suliman 'fard' < turc. *sülämen*, ngr. σούλιμεν.

Cuvinte obscure :

Chilăman (Pamf. C.), *chiloman*, *ghelăiman* (Pamf. Agr.), *harařiman* (Codin Ing.) 'gălăgie, zarvă mare' — un *chiloman* de băiat = un băiat sdravă̄n, troncan (Pamf. Agr.).

Corcoman 'concilul femeilor' (Viciu, 91).

Cotoşman 'motan'.

Comandantul se urcă vesel pe eșafod și-si puse capul râzând pe *ghiloman*.

Lişman 'păzitor de porci sau boi' (Pamf. C.).

Buțman 'ciorchină de strugure, cîrcel' (megl.).

Iortoman (Codin 42, Ciob.), *ortoman* (Mold.) 'voînic'.

Toloşman, *toloşcan* 'copil durduliū, zdravă̄n' (Sâgh. 107).

Megl. cöt un *fățuman* 'înalt și urît', mr. *gal'aman* (Pap. Megl. 85).

Stogoman, -ă 'oae sau berbece cu lîna stogomană, produs bastard din încrucișarea oii țigae cu berbece alb nețigău sau vice-versa' (Sâgh. 68), *oi stogomane* 'oii jumătate țigăi' (Damé T. 67). — Cf. *oae stogoașă* 'cu lîna mai puțin lungă și moale' (Damé T. 67), *oi stógoșă* 'oii cu lîna deasă tare și nu tocmai lungă' (Vîrcol), *stogosat* 'lățos și aspru ca lîna oilor stogoșate' (Păsc.).

Toroman (Hasdeu, 1457), *taroman* (Damé T. 181) n. de câni. —

Cf. *torozan* (Şez. V 164), *dorozan* (Hasdeu, 1457) n. de câni, turc. *doru* 'bai clair, doru at cheval bai'.

Fenomene de Analogie.

La grupa cuvintelor în *-oman* a trecut :

Sărman, *siroman* (Car.) 'pauvre, malheureux' < bulg. *siromah*. —

Suruman ‘*όρφανός*, pupillus’ (Bibl. 143^{2/47}) < **siruman* = *siroman*; — *săliman* ‘pauvre, malheureux’ (Viciu, 74) < **săriman* = *siroman*.

Din **săriman*, *săliman* s'a extras poate *-iman* cu care s'au derivat :

Goliman ‘rău îmbrăcat’ (Viciu, 47) < *gol*, cf. *golan*.

Curiman ‘fessu’ (Rev. cr. lit. III 121) < *cur*, de unde apoi *curimănos* (Pamf. J. I).

De altfel pentru *-iman* cf. și vsl. *hudiman* = *hudič* ‘diable’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-oman* sunt : 1. masculine, când arată o ființă ; 2. eterogene, pl. *-e*, când arată un lucru (*suman* pl. *sumane*).

OŞ (-oş).

Observație. — Dr. mr.—Fem. *-oasă*.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

Bolboașă ‘creux de l’oeil’ (Dan. I 137, II 90) = *bulbus* idem, v. *-uş*.

Boboloși s. m. pl. ‘beșicile pe care le face apa cînd fierbe’, *bolboroși* s. m. pl. ‘beșică ce ies din apă cînd aruncă ceva în ea’ (Rev. cr. lit. III 89), *boboloș* ‘conținutul oulu’ (Rev. cr. lit. III 89) < **boloboș*, **bolbos* = *bolboașă*, cf. *bulbuc* ‘beșică de apă’ (Mold.).

Ciorcioloș ‘țurțur’ (Rev. cr. lit. III 93) < **ciorcioroș* < *țurțur*.

Gogoașă, mr. (Dal.) *gigoașă* ‘cocon’, *gogașe* Bot. ‘beșica-porculești’, *cocoloș* ‘bulz’ (Rev. cr. lit. III 119), ‘boț de hârtie, de său’ < *coc-*.

Gugos ‘glonț’ (Dal.).

ADJECTIVE.

Coarne ghioase ‘cînd coarnele sunt albe curat’ (Damé T. 28).

Originea : *-oș* (G. Pascu), introdus prin :

Cucoş (dr. megl.) < vsl. *kokoši*, srb. nsl. pol. *kokoś* ‘poule’, rut. ‘coq’.

Răboj, răbos, mr. (Dal.) *arăboj* ‘taille’ < bulg. *raboş* ‘taille’, *reazka na raboş* ‘coche’.

Sufixul *-oş* este în strânsă legătură cu *-oş, -ás, -iş, -úş, -'ăş, -'es*, v. *-uş*.

Saraos, -oaşă ‘ivrogne, soulard’ (Mih.) < turc. *sarkhos*.

Fenomene de Analogie.

La grupa cuvintelor în *-oş* a trecut :

Cucoş ‘noyer’ (Pap. B.) — bulg. *kokos* ‘cocotier, la noix de coco, le coco’.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-oaşă* sunt feminine și fac pl. în *-oaşe*. — Substantivele în *-oş* sunt masculine, afară de *răbos* pl. *raboase*, etc.

UŞCĂ (-úşkâ).

Observație. — Dr. mr. megl. — Forma masc. *-uşcu* nu există decât în dial. mr. și numai la adjective. — Intr'un exemplu mr. apare 's în loc de ş (*viduscă*).

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Peruşcă ‘pomme de terre’ < *pară* ‘poire’.

Răuşcă ‘puřu de rařá’ (Săgh. 66) < *rařá*.

Bghicuşcă ‘petit fouet’ (Şez. V 38) < *bghiciř* ‘fouet’ (=bulg. *bîč*).

Călîvuşcă ‘colibă mică’ (Pap. B.) < *cîlivă* ‘colibă’ (Dal.).

Buşiluşcă ‘butoňaş’ (megl.) < *buřel’i* ‘butoňu’.

*Diminutive alintătoare.**Nume comune.*

Femeiușcă 1. ‘petite femme’, 2. ‘femelle’ < *femee*.
Muerușcă (Car.) < *muere*.

Viduscă ‘văduvioară’ (Dal.) < *viduă*. — Pentru *s* < *ş* cf. *molascu*.
Izminușcă (megl.) < *izmęni*.

Nume de plante.

Chitușcă ‘boletus versipellis’ < *pīt-*, cf. *chitarcă*, *pitarcă* idem.
Bălușcă pl. erb. cu florile albe < *băl* ‘alb’.
Cretușcă ‘barba-capre’ < *creʃ*.

Nume de animale.

Cadănușcă ‘pasăre din ordinul cornirostrelor, la gît are un fel de *tufcă*, încit pare că-înfașurată ca o cadină’ (megl.) < *cadonă*, cf. bulg. *kadânska* Zool. ‘chardonneret’, Bot. ‘coquelicot’.

Pătpălușcă ‘pitpălac’ (megl.) < *petpal-*, cf. dr. *pitpălac*, megl. și *pătpălog*.

Strălușcă ‘viperă’ (megl.) < *strelă* ‘fulger’ = bulg. *streală*, cf. bulg. *strealka* Zool. ‘able, ablete’.

Nume proprii.

Anușca = *Ana* (Hasdeu, 1146).

Pătrușcă poreclă pentru bărbați (Pop. 41 a) < *Pătru*.

Diminutive depreciative.

Dzămușcă (Şez. V 175) < *dzamî*.

Plevușcă < *pleavă* (rad. sl.).

Bălăciușcă ‘se zice cu dispreț la vin, rachiu sau altă băutură tulbure’ (Hasdeu, 2995) < *bălăcesc* ?

ADJECTIVE.**DIMINUTIVE.**

Glărușcu ‘prostuț, ușurel’ (Pap. B.) < *glar* ‘prost’.

Slăbușcu ‘slăbuț’ (Dal.) < *slab*.

Tinirușcu ‘tinerel’, *tinirușcă* ‘tinerică’ (Dal.) < *tinir*.
Trifirușcu ‘fraged, plăpînd’ (Pap. B.) < *firă* ‘déchet, diminution’ (Dal.)?

APARTINEREA.

Mul'irușcă ‘de femeie’ (Pap. B.) < *mul'ari*.

Originea: -*uška* f., -*uško* n., -*ušek* m. (Pușcariu, Dim. 133), formează diminutive în rus. pol. ceh. sloven. (Belić, § 85), în bulg. (cf. *gurguluška* Zool. ‘roitelet’). — S'a introdus prin':

Băbușcă ‘vieille, petite femme’ (Hasdeu, 2785) — slov. *babuška*.

Cernușcă Bot. ‘negrușcă’ — rus. *černuška*.

Gălușcă < rus. *galuška*, pol. *galuszka*.

Timinușcă Bot. ‘violette’ (megl.) < bulg. *temenuška*.

Bumbușcă ‘épinglé’ (Rev. cr. lit. III 90, Bud) — *bumb* ‘bouton’, cf. ung. *bimbócska* ‘petit bouton’.

Cuvinte obscure :

Sărbușcă ‘mâncare făcută cu zară și cu brînză de vacă’ (Şez. III 88).

Caicușcu, dușcu Bot. ‘o varietate de păr’ (Mih.).

Genul și Pluralul.

Substantivele în -*ușcă* sunt feminine și fac pl. în -*uști*, -*uște*.

SUFIXELE SUBSTANTIVALE-ADJECTIVALE-ADVERBIALE.

AŞ (-áš).

Observație. — Dr. mr. megl. — Precedat de *i*, *a* se schimbă în *e*.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

Concrete.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Articolaș < *articol*.

Ciocănaș < *ciocan*.

Coconaş (Bud.) < *cocon* ‘copil’.

Cuſitaş mr. *cuſitaş*, megl. *cuſitaş* ‘canif’ < *cuſit* ‘couteau’.

Dulapaş = *dulap* mic de noapte (Mold.).

Hîndăuş = mic *hîndăŭ* ‘apă curgătoare’ (Tiplea).

Hîrdăuş (Mat. 65) < *hîrdăŭ*, -ae.

Porumbaş (Bibl. 70¹/₄₅: περιστερά, pullus columbae) < *porumb*.

Salonaş (Mold.) < *salon*.

Scăunaş < *scaun*.

Secrieaş (Dos. Prol. 87¹/₇) < *secriū*.

Volumaş < *volum*.

Cuſitaş (Pap. B.), *cuſitaş* (megl.) < *cuſit*.

Giăngăraş ‘clopoṭel’ (megl.) < *giăngăres* ‘zîngănesc’.

Diminutive alintătoare.

Nume comune.

Bastonaş < *baston*.

Băetănaş (Şez. IX 147 sub *fincăŭ*) < *băetan*.

Băeļaş (Mat. 115) < *băet*, -iļ.

Chimiraş (Mat. 122) < *chimeriū*.

Copilaş, < *copil*.

Coteieş (Pas.) < *coteiū*.

Cufăraş < *cufăr*.

Cuptioraş (Pas.) < *cuptiōr*.

Fecioraş (Mat. 97) < *fecior*.

Groşcioraş (Bud.) < *groşčor* ‘smîntînă’ (Bud.).

Iepuraş (Pas.) < *iepure*.

Îngeraş < *înger*.

Meşteraş (Mat. 22) < *meşter* ‘zidar’.

Molidaş (Bud.) < *molid*.

Nuoraş (Dos. Prol. 37²/₁₂) < *nuor* ~ur.

Pîrăuaş < *pîrăŭ*.

Ştiubeieş (Pas.) < *ştîubeiū*.

Zidăraş (Mat. 22) < *zidar*.

Cucutaş ‘cucoşel’ (megl.) < *cucot*.

Cupilaş (megl.) = dr. *copilaş*.

*Nume de plante.**Mestecănaş* = *mestecacăñ*.*Purcelas* 'scăetele-popiă ; glouteron' < *purcel*.*Şofrănaş* = *şofran*.*Toporaş* 'violette' < *topor* 'hache'.*Trandafiraş* = *trandafir de cîmp*.*Trijoiaş* = *trifoiu*.*Unguraş* 'băltătură ; marrube-blanc' < *Ungur*.*Nume de animale.**Flueraş* = *floareá* 'mierla galbenă' (Viciu, 43) = turc. *floră* 'loriot, verdier', din gr., cf. ngr. φλόρι 'tarin'.*Nume proprii de persoane.**Nume proprii de botez.**Andries* = *Andreiu*.*Ghîorghieş* = *Ghîorghe*.*Grigoraş* = *Grigore*.*Ilias* = *Ilie*.*Ionaş* = *Ion*.*Diminutive depreciative.**Autoraş* < *autor*.*Cîocoieş* < *cîocoiu*.*Doftoraş* < *doftor*.*Omănaş* 'bout d'homme' (Pamf. Agr.) < *om*, *oameni*.*Profesoraş* < *profesor*.**NOMINA AGENTIS.***Derivate dela substantive.**Arendaş* < *arendă*.*Birtaş* < *birt*.*Bisericaş* < *biserică*.*Borfaş* < *boarfă*, cf. *zdrăningar* 'Ovreu care vinde măruntişuri pe zdrăntęe' (Conv. Lit. XX 1016).

Braslaș 'slugă la sat (văcar, cioban, baciu, etc.), funcționar' (Şez. II 150) < *braslă* 'slujbă, funcție' (ibid.).

Buciumaș 'pers. care cîntă din bucium' < *bucium*.

Chiriaș < *chirie*.

Cimpoiaș 'care cîntă din cimpoiū' < *cimpoiū*.

Drumaș 'drumet' < *drum*.

Făptaș 'celui qui fait, qui accomplit, auteur' < *fapiā*.

Industriaș < *industrie*.

Măciucaș 'bourreau, litt. celui qui assome avec la massue' (Hasdeu, Cuv. I 287) < *măciucă*.

Meseriaș < *meserie*.

Opacinaș 'rameur' (Mard.) < *opacină* 'rame' (Mard.).

Pălmaș 'lucrător cu palmele' < *palmă*.

Plutaș < *plută*.

Pungaș < *pungă*.

Rîndaș < *rînesc*.

Vîslaș 'rameur' < *vîslă* 'rame' (bulg. *veslo*, *veslar*).

Zicalaș 'scripcar' (Şez. II 44) < *zicală* 'cîntec din vreun instrument, — cimpoiū, fluer, scripcă' (Şez. ibid.) < *zic* 'cînt'.

Derivate dela verbe.

Cercetaș < *cercezez*.

Ucigaș < *ucig* = *ucid*.

Derivate dela numerale.

Miňaș 'căpitan carele ţaste preste o mie de oameni' (Mard.) < *mie*.

Sutaș 'conducător a o sută de soldați' < *sută*.

APARTINEREA.

Cetaș 'membrul unei cete de oameni' (Şez. V 56) < *ceată*.

Enorieaș < *enorie* = ngr. *ἐνορία*.

Nuntaș 'pers. care face parte din alaul unei nunți' (deja Dos. Prol. 48^{1/15}) < *nuntă*.

Ostaș 'soldat' < *oaste*.

Pușcărieaș = client al *pușcăriei*.

Pregiuraș, *împregiuraș* 'vecin' < *împrejur*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Pumnaş 'bată sau bandă ce se coase la mînică ca manșetă'
(Rev. cr. lit. III 166) < *pumn*.

CONTINUTUL.

Rudaş 'un boghiū de fîn, cît poate duce odată doi oameni cu rudele' (Viciu, 74) < *rudă*.

PRODUSUL PRIMITIVULUI ȘI LUCRUL CARE URMEAZĂ A AVEA
LEGĂTURĂ CU PRIMITIVUL.

Tîrgaş 1. 'mărfurile ce se duc de vînzare la tîrg sau bîlcău',
2. 'lucrurile cumpărate la tîrg' (Rev. cr. lit. III 171) < *tîrg*.

LOCUL.

Hăjaş 'plaie, potecă prin pădure spre vîrful muntelui' (Şez. V 98).

Seuşaş = *şaşa caluluă* (Damé T. 49).

ADJECTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive alintătoare.

Suraş (Bud.) = *sur*.

Golaş 'puie gol' (Muma [pasăre] cloceaşte pe *golaş*i. Bibl. 142¹/₂₅ : ἐπὶ τῶν νοσοῶν) < *gol*.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Buclucaş < *bucluc*.

Codaş < *coadă*.

Fruntaş < *frunte*.

Nevoiaş < *nevoie*.

Pătimăş < *patimă*.

Pizmaş < *pizmă*.

Trufaş < *trufă* 'mîndrie' (Mard.).

Zăcăş 'leneş' (Pamf. C.) < *zac*.

POSESIUNEA UNEI CALITĂȚI.

Derivate dela substantive.

Cal nărăvaș < *nărav*.

Hulub rotaș 'cu coada rotată' (Săgh. 103) < *rōată*.

Părtaș 'care face parte' < *parte*.

Pușcaș 'soldat ori vînător înarmat cu pușcă' (Tiplea) < *pușcă*.

Tăinăș 'care vorbește cu altul tańic' (Pamf. J. II) < *tańă*.

Derivate dela verbe.

Oř *impungașe* 'care împung' (Damé T. 68) < *împung*.

FELUL.

Cal înaintaș 'care merge înainte' < *înainte*.

Cal lăturaș 'care merge pe de lături' (Codin, 15, sub *ceahlău*), dinți *lăturași* 'dinți de pe delături la cai' (Damé T. 47) < *latură*.

Colți, dinți *mărginași* la cař (Damé T. 47) < *margină*.

Prăștiash = calul dela *prăștie*, cheval de volée, attaché en dehors du timon (Săgh. 101).

Cal rotaș 'dela roate' < *roată*.

Tăran mijocaș 'de mijloc' < *mijloc*.

ADVERBE.

Diminutive alintătoare.

Tupilaș (Pas.) < *tupilesc*.

SUFIXE COMPUSE.

-ălaș¹ (=-ală+-aș).

Diminutive alintătoare.

Purcălaș (Conv. Lit. XX 1016) < *porc*.

Drăgălaș < *drag*.

-ălaș² (=-eală+-aș).

PRODUSUL PRIMITIVULUI.

Aședzălaș 'așezămînt' (Tiplea) < *așez*.

-oğaş (= -og + -aş).

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Boğaş 'cel ce face boăte, belele' (Codin, 11) < *boaşă*.

-uişaş (= -uiş + -aş).

DIMINUTIVE.

Prunduşaş (Păsc.) = *prund*.

Originea : -aş, introdus prin :

Bogătaş < srb. *bogataş* 'homo dives'.

Brăzdaş < srb. *brazdas* 'bos arator dexter'.

Cocşaş nume de familie < bulg. *kočaş* 'cocher'.

Papişaş 'catholique' < bulg. *papiştas* 'papist'.

Pelinaş 'vin à l'absinthe' < bulg. *pelinaş*.

Slujbaş 'fonctionnaire, employé' < bulg. *službaş*.

Sufixul este în strânsă legătură cu -'aş, -iş, -úş, -'eş, -'oş, -óş,

v. -uş.

Obscur :

Oaie *cărăbaşă* 'neagră pe bot și-ncolo albă, afar de picioare' (Vîrcol), cf. turc. *kara* 'noir', alb. *karabušă* 'escarbot noir'.

Elemente ungurești.

Adălmaş < áldomás.

Făgaş < vágás.

Imaş < nyomás.

Lăcaş < lakás.

Sălaş < szállás.

Uriaş < óriás.

Fenomene de Analogie.

Substituții de Sufix :

Sufixul -aş s'a sustituit lui -aciş în :

Cosaş 1. 'faucheur', 2. Zool. 'faucheur, Phalangium opilio'
(Şez. V 59) < bulg. *kosač* 1, 2.

Gonaş = *gonaciş*, v. -aciş.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în -aş sunt : masculine, când exprimă o fiinţă, etereogene, pl. -e, când exprimă un lucru.

IŞ (-iš).

Observație. — Dr. mr. — Fem. -işă.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

Concrete.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Cîmpîş (Dal.) < *cîmpu*.

Scăuniş lemnul cel de deasupra osieř legat de aceasta prin *umerăş*, care este un cerc de fier' (Viciu, 75) < *scaun*.

Diminutive alintătoare.

Numă de plante.

Brădiş 'cornifle' < *brad*?, cf. plantele *bradu-ciumei*, *brădişor*.

Buciniş (Panțu, Rev. cr. lit. III 90, Viciu 23), *buceniş* (Şez. II 23) 'cucută', plantă cu tulipan cilindrică < *bucin* = *bucium*.

Toporiş 'pintenaş ; pied d'alouette' < *topor*.

Bătrîniş 'vergerette du Canada', are florile albe-spălăcite < *bătrîn*. — Pentru dim., cf. încă numirile *soricel*, *steluță*.

NOMINA AGENTIS.

Pîrîş 'reclamant' (dejă Car.) < *pîrăsc*.

Steghiş 'stegariul la nuntă' (Viciu, 79) < *steag*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Acoperiş, coperiş (Mat. 28) < *acopăr*.

Învăliş < *Învălesc*.

PRODUSUL PRIMITIVULUI.

Ascujiș 'tranchant' < *ascuți*.

Tăiș 'tranchant' (Hasdeu, 1840) < *taťū*.

Painjeniș 'toile d'araignée' (In odae, prin unghere, s'a țesut *painjeniș*, Eminescu) < *painjān* 'araignée', bulg. *pačak* 'araignée', *pačažina* 1. 'araignées', 2. 'toile d'araignée'.

COLECTIVE.

Fetiș < *fată*.

Frunziș < *frunză*.

Prietriș, mr. *chitriș* 'pietre mici scoase din rîuri' mari < *přatră*.

Prundiș < *prund*.

Rămuriș 'desiș de ramură în pom sau copac' (Pamf. Agr.) < *ramură*.

Turiș 'pae rămase (ogrinji) dela vitele cornute, care se dau cailor' (Bud.) < bulg. *tor* 'fumier'.

Mărungiș 'parale mărunte', *mărungișuri* 'lucruri mărunte' < *mărunt*, -*jl*.

LOCUL PE CARE SE AFLĂ O COLECTIVITATE DE PLANTE.

Aluniș (Car.) < *alun*.

Ariniș < *arin*.

Brădiș < *brad*.

Cărpiniș < *carpin*.

Corciș < *corcīă*.

Curpeniș (Păsc.) < *curpăń*.

Frăsiniș < *frasin*.

Hăjiș 'tufiș de mărcină' = *hălaş* < *hať-*, cf. și *háļeg* 'pădure măruntă, tînără, tufiș, lăstar des' (Hasdeu, 2083, com. Muscel).

Masliniș (Dos. Prol. 46²/17) < *maslin*.

Păiș (Pas.) < *paťū*.

Răchitiș 'saulaie' < *răchită*.

Stejăriș (Săgh. 114 c) < *stejar*.

Tujiș, tuferiș (Vîrcol), *stufiriș* (Codin, 69) < *tujă*, *tuſar*.

LOCUL PE CARE SE AFLĂ O COLECTIVITATE DE LUCRURI.

Ariniș 'désert sablonneux' (*arinișurile* Egiptului) < *arină* (mr.) = lat. *arena*.

- Baltiș* 'cîmp mocirlos' (Hasdeu, 3076) < *baltă*.
Băhniș 'marécage, terrain marécageux' (Hasdeu, 2876) < *bahnă*.
Buturiș 'loc plin de buturi și de lemn aruncate în neorînduială' (Codin. Ing.) < *butur*.
Năsipiș 'loc năsipos' < *nărip*.

LOCUL PE CARE SE EFECTUEAZĂ O ACȚIUNE.

- Ascunziș*, mr. (Dal.) *ascumtiș* 'ascunzătoare' < *ascund*, -zi, *ascumt* 'ascuns'.
Urdiniș 'borta dela știubei prin care ieș și intră albinele' (Damé T. 119, Sez. VII 188) < *urdin*.

LOCUL CARACTERIZAT PRINTR'O CALITATE.

- Desiș* 'loc în care copaci sunt deși' < *des*.
Răpeziș 'loc foarte înclinat' (Pamf. C.) < *răpede*, -zi.
Teferiș 'loc neted' (Pamf. J. III) < *teafăr*?
Povîrniș 'partea povîrnită a unui munte' < *povîrnesc*.
Arucutișu 'răpeziș' (Mih.) < *arucutescu* 'rostogolesc'.
Luminîș 'loc într'o pădure în care copaci sunt rari, și în care deci este lumină, poiană' < *lumină*.
Podiș 'platou' < *pod*.

Abstracte.

O ACȚIUNE.

- Cîrmiș* (Vîrcol, Pamf. Agr.) < *cîrmesc*.
Înghejiș (Bibl. 1688) < *îngheț*.
Înîlniș < *înîlnesc*.
Măritiș (dr. mr.) < *mărit*.
Mlătiș < *mlătesc*.
Sădiș (Car.) < *sădesc*.
Treiriș 'action de battre en grange' (Bibl. 90²/₆₆) < *trier*.
Murgiș (Obed.), *murdziș* (Dal.), *amurdziș* (Pap.B.) 'crépuscule, chute du jour' < *murdzescu* 'amurgesc'.

O STARE.

- Largul *neteziș* al câmpilor (Vlăhuță) < *neted*, -zi.

Abstracte-Concrete.

ACȚIUNEA ȘI LOCUL PE CARE EA SE EFECTUEAZĂ.

Coborîș, scoborîș < cobor, scobor.

Pogorîș (Bibl. 229²/₃₈: κατάβασις, iter devix) < *pogor*.

Suiș (*Copci* 'gropițe făcute pe maluri pentru a înlesni *suișul*'. Codin, 20. — *Suiș* = ἀνάβασις, ascensus. Bibl. 160¹/₅₀. — Mare ni-ă groaza și greutatea mare a văzduhului aceluia *suiș*. Dos. Prol. 96²/₉. — David să suia *suișul* muntelui maslinului. Bibl. 219²/₅₈: ἀνέβαλνεν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἔλαιων, ascendebat clivum olivarum) < *suiș*.

ACȚIUNEA, LOCUL UNDE EA SE PRODUCΕ ȘI PRODUSUL.

Clădiș 1. 'acțiunea de a clădi clăile' (Pamf. Agr. 210), 2. 'locul unde se fac clăile' (Pamf. Agr. 161), 3. 'clae de fin' (Vîrcol) < *clădesc*.

ACȚIUNEA, PRODUSUL, 'LUCRUL CARE URMEAZĂ SĂ FIE PRODUS.'

Măciniș 1. 'acțiunea de a măcina' (Tiktin), 2. 'papușoī măcinață, făină proaspătă în momentul cînd se aduce dela moară' (Şez. V 105), 3. 'bucatele dusse la moară spre măcinat' (Rev. cr. lit. III 159) < *macin*. — Cu înțelesul 3 megl. *măjiniș*.

O STARE ȘI LUCRUL CARACTERIZAT PRIN EA.

Acriș 1. 'aigreur' (Dal.), 2. 'petit lait aigri employé comme vinaigre' (Hasdeu, 212), cf. *acreală* 'aigreur' și *năcreală* 'vinaigre' (Viciu, 62).

Ciritiș = *ceret*.

ADJECTIVE.

APARTINEREA.

Areadzimiș 'care locuește pe coasta unui munte, la poalele unui munte' (Dal.) < *arîdzî'm* 'poalele, coasta unui munte'.

Cîmpîș 'de câmp : *cal cîmpîș*' (Dal.) < *cîmpu*.

Irgheîș 'de herghelie : *cal irgheliș*' (Dal.) < *irghile*.

Mundiș 'de munte : *cal mundiș*' (Dal.) < *mundi*.

Pîduriș 'de pădure, fig. sălbatic : *om pîduriș*' (Dal.) < *pîduri*.

ORIGINEA.

Frînchișă un fel de poamă, < roman. *francus*.

MATERIA.

Arîchiă tipurișă ‘rachiū de drojdie’ (Dal.), mere *țăpărișe* ‘mere cu gust acru, astringent’ (Viciu, 82) < *tipúră* ‘drojdie, rachiu’ (Dal.) = bulg. *tipuri* s. f. pl. ‘marc, lie, fondrilles’.

ASĂMĂNAREA.

Ploae *pînzișă* ‘vlog, ploae generală’ (Pamf. J.III sub *vlog*) < *pînză*.

In special coloarea :

Limuniș ‘qui est de couleur de citron’ (Dal.) < *limonă* ‘citron’.

ADVERBE.

ADVERBE DE MOD.

Derivate dela substantive.

Arciș ‘en travers, transversalement’ < *arc*.

Buziș (trăsură cu patru cai *buziș*) < *buză*.

Costiș ‘per latus, ad latus’ (Car.) < *coastă*.

Cruciș < *cruce*.

Fățiș < *făță*.

Frungiș ‘cu fruntea sus, cu curaj’ < *frunte*, -*ți*,

Pîzeziș < *pîză* ‘spetează oblică la căruță’ (Codin, 57), cf. apoi *pîzel* casei (Dan. I 126, sensul ?), *în pîez* (Păsc.), *în pîchez* (Ciob.) adv. ‘oblic’.

Ponciș 1. ‘în curmeziș’ (Codin, 60), 2. ‘chioriș’ (Pamf. C.) < *poanca* ‘discorde, dissension’ (Cihac), dete căciula *de-a poanca*==0 asvârli la întâmplare (Ciob.), cf. și *ponciū* ‘inclinație mare a unui deal’ (Şez. IX 152).

Vintriș ‘culcat cu pântecelé [=pe pântece] împrejurul focului’ (Şez. V 171), ‘curmeziș’ (Şez. III 91) < lat. *venter*.

Derivate dela adjective.

Chioriș < *chior*.

In lungiș < *lung*,

Mălcomiș (Car. Dos.Prol. 90 2/₃₀) ‘en silence, tacitement’ < *mălcom* ‘silence’ (Car.) = bulg. *mălkom* adv. ‘en silence’.

Morțiș < *mort*, -*ți*, cf. ‘a umbla *mort* după ceva’.

Derivate dela verbe.

‘A così — a merge cu picioarele *cosiș*, ca cînd ar così’ (Codin, 21) < *cosesc*.

Pe *furiș* ‘furtivement, à la dérobée’ < *fur* ‘voler’, cf. ‘a *fura* cu urechea’.

A merge *îndoîș* ‘a merge cu pîeptul îmântă și cu o iuțeală nemăș pomenită’ (Codin, 41) < *îndoesc* ‘plier’.

Innotiș ‘natando’ (Car.) = *înnot* idem (Car. Mold.) < *înnot* ‘nager’.

Pitiș ‘pe ascuns’ (Vîrcol) < *pitesc* ‘se cacher’.

Tupiliș ‘tupilîndu-se’ (Pas.) < *tupilesc*.

Tîrîș-grăpiș ‘tîrîndu-se’ (Viața Rom. XX 390) < *tîrăsc*, *grapă*, cf. ‘a se ținea *grapă* de cineva’.

Derivate dela interjecții.

Merge *horjiș* ‘merge de-a curmezișul’ (Şez. IX 151) < *hoarfa* (Pas.).

Curmeziș < *curm* ‘a se crăpă oblic’ + -*eziș* dela *piezis*.

Chîoriș are încă variantele *chîordiș*, *chîondorîș* (Pamf. Agr.).

Punctul de plecare pentru adverbele în -*iș* l-au dat unele substantive și adjecitive în -*iș*.

Astfel, adverbele *costiș*, *cruciș*, *curmeziș* corespund substantivelor respective :

Costișuri s. f. pl. ‘lanțurile care prind crucea de butucă la car’ (Damé T. 10).

Crucișă pl. *crucișe* ‘cele două lemne în formă de cruce la zmeu’ (Mold.), *crucișe* sau *cruci*, *răscruci* ‘două lemne la vîrtelniță aşezate cruciș’ (Damé T. 14).

Curmeziș ‘puntea fierestrăului, lemnul dela mijlocul fierestrăului’ (Damé T. 86), *curmezișuri*, ‘stinghiș, chingiș, două lemne care leagă scîndurile la loîträ’ (Damé T. 11).

Unele adverbe în -*iș* se întrebunțează numai cu prepoziție : *în lungiș*, *în curmeziș*, *pe furiș*; — *de-a curmezișul*, vr. *pre a furișul*.

In dial. mr. adverbele în -iș se întrebuintează numai articulat : *Ngrujișaluī* (Dal.) = dr. *cruciș*.

De-a urghișaluī 'cu ochiă închiși' (Pap.B.) < *orb* pl. *orghī*, cf. dr. *orbește*.

Pre a furișaluī (Pap.B.) = vr. *pre a furișul*.

Originea : -iș, introdus priu :

Cociș 'cocher' (Car.) < nsl. *kočiš*, rut. *kočiš*.

Drobișor, *drobușor* Bot. 'Isatis tinctoria', plantă erbacee, *zdrobiș* nume de câni (Damé T. 181) -- nsl. *drobiș* 'sorte d'herbe'.

Gladiș Bot. 'érable, Acer tataricum', arbust — srb. *gladiš* 'lacer-tae genus', rus. *gladīš* 'homo sanus'.

Ocoliș 'circuitus' (Car.) < srb. *okoliš* 'circulus'.

Pocriș 'couvercle' — rus. *pokrîška*.

Sporiș Bot. 1. 'Polygonum aviculare', 2. *sporiș*, *sporiciță*, *sporic* 'Verbena officinalis' < rus. *sporîš* 'Polygonum aviculare', srb. *sporiș* 'Achillea millefolia'.

Cuvinte obscure :

Sămăchiș Bot. 'Coronilla varia', *sămătișe* 'lapte prins, lapte acru' (Bud.).

Tăriș 'eau-de-vie de la pire espèce' (Hasdeu, 2538).

Sufixul -iș este în strânsă legătură cu -ăș, -ăș, -'ăș, -'eș, -'oș, -oș, v. -uș.

Fenomene de Analogie.

Substituții de sufix :

Sufixul -iș s'a substituit lui -'eș în :

Măcriș < *macriș* = bulg. *mokreš*, v. -eș.

lui -ice :

Cerbiș, *cerbișă* = *cerbice* 'sulul juguluī la car' (Damé T. 13).

Clocotiș = *clocoticiță* Bot. 1. 'Rhinanthus alpinus', 2. 'Staphylea pinnata' — srb.-cr. *klokodčika*, sl. *klokotáť*, ceh. *klokoč*, pol. *kłokotka*; os. *klokotať* 'pistache sauvage'.

Costreță Bot. 1. 'Panicum Crus Galli', 2. 'Setaria glauca', 3. 'Sorghum halepense' — srb. *kostrîș* 'Sonchus Arvensis'.

La grupa cuvintelor în -iș a trecut :

Machiđuniș 'persil' (Dal.) < ngr. μακεδονήσιος.

Genul și Pluralul.

Substantivele în -iş sunt : 1. masculine, când exprimă o ființă masculină (*pîrîş, steghiş*), 2. eterogene, pl. -ură, când arată un lucru (*acoperişuri, învălişuri, mărunişuri, ciritişuri, tufişuri, desişuri* Bibl. 114²/₃, 64²/₁, *cîmpişuri, ascumişuri*).

UŞ (-uş).

Observație. — Dr. mr. megl. — Fem. -uşă, dial. -ușe.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Bărbătuş < *bărbat*.

Cerceluş (Pas.) < *cercel*.

Lemnuş 'un lemn mic care ține țeava în suveică' (Damé T. 136) < *lemn*.

Părătuş 'luette' < *palatum*.

Păruş (Bibl. 143¹/₁₀) < *par*.

Sfîrcuşul nasului 'bout du nez' (Revista Ion Creangă, vol. III, 281) < *sfîrc*.

Tecuş 'vagina' (Car.) < *teacă*.

Bulbuş 'cavitatea ochiului' (Grig.) < *bulb-*, cf. varianta *bolboşa*, apoi *a bulbuca ochii* 'faire de grands yeux', *a holba ochii* 'écarquiller les yeux', lat. *volvere*.

Aripinuş 'ciorchinaş' (Dal.) < *areapini* 'ciorchină'.

Chipruşu 'clopot mic' (Mih.) < **chipuruş* < *chipuru* 'clopot' (Mih.).

Cîruş 'mică ciorchină' (Dal.) < *cair*.

Cîruş, cîrurus (Dal.), megl. *cărluş* 'scripte' < *car*, de unde și *cîrul'ă* idem (Dal.).

Culucus 'colăcel' (Dal.) < *culác*.

Cumătuş 'bucătică' (Pap.B.) < *cumată* 'bucată'.

Lipuruş 'puie de iepure' (Dal.) < *l'epuri*.

Miruş 'măr mic' (Dal.) < *mer*.

Piruș ‘păr mic’ (Dal.) < *per*.

Srînuș ‘hănuță’ (Dal.) < *strană* (Pap.B.).

Căldărușă (Pas.), *cildărușă* (Dal.) < *căldare*.

Cărărușă < *cărare*.

Gălelușă (Mat. 64) < *găleată*.

Mănușă ‘gant’, mr. *mînușă* ‘anse’ (Obed.), megl. *mănușă* ‘le manche’ < *mînă* ‘main’.

Pănușă ‘frunză a știulețului’ (Damé T. 63) < *pană*, cf. pl. *pene* (Damé T. 63).

Clidușă ‘articulation’ (Dal.) < ngr. *κλειδί* ‘clef, clavicule’.

Diminutive alintătoare.

Nume comune.

Cățeluș, mr. *cîțeluș* (Dal.), megl. *cățiluș* < *cățel*.

Picioruș, megl. *picăruș*, *cicăruș* < *picior*.

Purceluș, megl. *purjiluș* < *purcel*, *purjol*.

Vițeluș (Pas.), megl. *vițiluș*, *vițăluș* < *vițel*, *vițol*.

Anghiliș ‘îngeraș’ (Dal.) < *anghil*.

Auș ‘vieillard’ (Dal.) < *avus*.

Birbicuș (Pap.B. Dal.) < *birbec*.

Fîrstîtuș (Dal.) < *fîrstat*.

Surfiluș (Dal.) < *surfel*.

Şuricuș (Dal.) < *șoaric*.

Mingiuș ‘păduche’ (Dal.) < **miciuș* < *mic* pl. *mică*. — Pentru *ng* < *nc* cf. *mingünă* (Dal.) = dr. *minciună*.

Cățelușă < *cățea*, *-ele*, cf. și *cățeluș*.

Găinușă, mr. *gîl'inușă* (Dal.) Astr. ‘les Pléïades’ < *găină*, *gîl'ină*.

Nuelușă (Pas.) < *nuia*, *-ele*.

Ulcelușă (Pas.) < *ulcea*, *-ele*.

Urechîușă (Mold. Car.), mr. *uricl'ușă* (Dal.) < *ureche*, *ureacl'i*.

Vălcelușă (Pas.) < *vălcea*, *-ele*.

Lîndurușe (Pap.B.) = *lîndură* ‘rîndușică’.

Pîndicușă (Dal.) < *pîndic* ‘pîntece’.

Nume de plante.

Aiuș 'Allium silvestre' (Car.) < *aǐǔ*.

Cerceluș 'lăcrămioare, Convallaria majalis' < *cercel*.

Frăncușă un fel de poamă (Mold.) — roman *francus*.

Lăpuș de oae = *brusturu-oaei* 'Telekia specioasa', mr. *lăpuș* 'plantă cu foile largi și cu floarea galbănă' (Dal.) < *lappa* 'bar dane ; brustur'.

Lemnuș = *lemn-Domnuluš*.

Mărgelușă 'grémil des champs' < *mărgea*, -*ele*.

Scăluș 'verge-à-pasteur', are tulipina acoperită cu peri și cu țepi inegali < *scaǐuš* 'cirse lancéolé'.

Cipușă 'căpșună' (Dal.) < *cap*.

Nume de animale.

Ciuș 'chat' (Dal.), *cătușă* (Mih.), *cătușe* (Pap. B.), *cîtușă* (Dal.), megl. *cătușă* 'chatte' < *catthus*, *catta*.

Greluș 'grier' (Conv. Lit. XX 1011) = *grel*.

Nume proprii.

Nume proprii de persoane.

Nume de botez.

Andruș (Pap.B.) = *Andreǐuš*.

Angheluș, -*ușa* < *Anghel*.

Nume de familie.

Plelmuş (Codin, 57) < *přelm* 'mălaǐuš' (ibid.).

Nume proprii de animale.

Nume de câni.

Arpaduș (Şez. VIII 114) < *Arpad*.

Lemnuș (Şez. VIII 115) < *lemn*.

Negruș (Şez. VIII 115) < *Negru* (ibid.).

Nume de măje.

Gălbînuşa (Şez. VIII 116) < *galbän*.

Negruşa (Şez. VIII 116) < *negru*.

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Trepăduş < *trepăd*.

CONTINUTUL.

Albuş 'blanc d'oeuf' < *alb*.

Gălbănuş 'jaune d'oeuf' < *galbän*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Astrucuş 'acoperiş' (Hasdeu, 209, 1907) < *astruc*.

Astupuş, *stupuş* 'dop de astupat un vas' (Şez. V 125) < *astup*.

Scăpăruşă 'allumette' (Viciu, 75) < *scapăr*.

Tăiuş 'lemnul pe care se tae ceva' (Pas.) < *taťǔ*.

Tăpuş 'un instr. rotund cu care fac găurile la opinci' (Viciu, 83) < *înțep*.

Pieptănuş 'pieptene cu care se scarmăna lîna, darac' (Rev. cr. lit. III 164) < *pieptăn*.

ÎN SPECIAL NUME DE HINE.

Urmăruş 'humerală' (Car.) < *umăr*, cf. *umărar*.

Bituşe 'sarică, o îmbrăcăminte lungă, pentru iarnă, fără mîneci, făcută din piei de oae' (Conv. Lit. XX 1005) este obscur.

COLECTIVE.

Mărunjuş < *mărunṭ*, -*ṭi*.

LOCUL UNDE SE AFLĂ O COLECTIVITATE DE PLANTE.

Păiuş (Pas.) < *paťǔ*.

Smeuruş (Viciu, 78) < *smeură*.

LOCUL PE CARE SE EFECTUEAZĂ O ACȚIUNE.

Derivate dela verbe.

Culcuș (dr. mr.) 'locul unde se culcă' < *culc*.

Lunecuș 'loc pe care se luncă, alunecos' < *lunec*.

Urcuș 'loc pe care se urcă pe munte' (Şez. V 168) < *urc*.

Derivate dela substantive.

Ghețuș 'locul pe care copiii se dau pe ghiață' < *ghiață*.

Săniuș 1. 'locul pe care copiii se dau cu saniea' (Mold. Viciu 39), 2. 'cale de sanie' (Rev. cr. lit. III 167) < *sanie*. — Prin analogie cu acesta s'a născut *dăniuș* 1 (Viciu, 39) < *daŭ*. — Fiind că copiii se *daŭ* și în *scrînciob*, cuvântul *dăniuș*, sub formele *dăiniuș*, *dăiniuș*, a căpălat înțelesul de 'scrînciob în care se daŭ copii' (Viciu, 39).

Stecluș 'drum ca stecla, numai ghiață' (Şez. V 124) < *steclă*.

Abstracte.

O ACȚIUNE.

Număruș 'numărătoare' (Iarn.-Bârseanu) < *nùmär*.

Următoarele două se întrebunțează numai în sens figurat :

Frecuș 'bătae' (Şez. IX 148, Pamf. J. III), 'zoală, chin mare' (Şez. V 73) < *frec*.

Picuș 'parale ce capătă cineva ca bacăș pentru mică afaceri' < *pic*.

O STARE.

Luciușul mării < *luciu*.

Crestuș = *creastă* 'crestătura leuci de care se prinde carimbul la car' (Damé T. 11).

Frînluș 'Gallicus morbus' (Car.) = *frenjă*.

ADJECTIVE.

Diminutive propriu zise.

Gîlbinuș 'gălbii' (Dal.) < *galbin*.

γrivînuș 'care bate în cenușiu' (Dal.) < *γriv* 'cenușiu'.

Diminutive alintătoare.

Puțineluș (Car.) = *puținel*.

Beluș = *belu* 'alb, frumos' (megl.).

ADVERBE.

Diminutive alintătoare.

D-abîelușa (Jipescu) = *de-abia*.

Acmuș (Car.), *amuș*, *acuș* (Mold.) 'tout-de-suite' = *acmu*, *acum*.

De mînecuș 'de grand matin' (Dos.) = *de mînecate*.

Tupiliuș (Pas.) < *tupilesc*.

SUFIXE COMPUSE.

-ăuș (= -ău + -uș).

DIMINUTIVE.

Lătăuș 'un vîerme de apă cam încovrigit' (Şez. III 69) < *lat*.

Cărăluș 'cripte' (megl.) < **cărăluș* < *cărul'* id. (mr.).

POSESORUL UNEI CALITĂȚI PRIN EXCELENȚĂ.

Bătăuș < *bat*.

Jucăuș < *joc*.

Sfădăuș < *sfădesc*.

Zăcăuș 'leneș' (Pamf.J.II) < *zac*.

NOMINA AGENTIS.

Cărăuș < *car*.

NOMINA INSTRUMENTI.

Bătăuș 'lemnul cu care se lovește mingea' (Şez. VII 185). — Din *bătăuș* + *bătae* s'a născut *bătăuș* 'claquet, cliquet d'un moulin'.

Pentru nașterea acestui sufix cf. *mîncăuș* de oameni < *mîncău*

-uruş (=ur+-uş),

DIMINUTIVE.

Ghimpuruş (Şez. V 74) < *ghimpe*.

Limburuş 'luette' < *limbă*.

-eguş (=eg+-uş).

Răpeguş 'drum costos' (Noă Rev. Rom. VIII 87) < *rīpă*.

Originea : -uš, introdus prin :

Căpuşă (Şez. II 186), mr. *cîpuşă* (Dal.), megl. *căpuşă* Zool. 'tique' < bulg. *kapuş*.

Mătuşă 'tante' & rus. *matuşa*.

Răguşă 'cu coarne, despre oř' (megl.) — srb. *roguša* 'vacca cornuta'.

Râbuş, mr. *aribus* (Dal.) 'taille' < srb. ceh. *rabuš*.

Scoruş 1. 'sorbier, cormier, Sorbus domestica', 2. 'sorbier des oiseaux, Sorbus aucuparia', mr. *cruş* 2 (Dal.) < *scoruscus, *coruscus = *scoruscus*, *coruscus* 'brillant, étincelant'. — Scoruşii au fructele roş-aprinse. — Din rom. cuvântul a trecut în limbi slave : bulg. *oskruşa*, srb. *oskoruşa*, nsl. *oskoruş*, *skoris* 1.

Fenomene de Analogie.

Substituții de sufix :

Sufixul -uş s'a substituit lui -at în :

Lăpăduş nume de câni (Şez. VIII 115) < *Lăpădatu* id. ibid.

Târcuş nume de câni (Pamf. C.) < *tărcat*? — In Mold. de Nord *Târcuciu*.

lui -oř ūn :

Cioruş 'negru ca un țigan' (Rev. cr. lit. III 93) = *cîorořū*.

Piştiguş (Conv. Lit. XX 1015) = *piştigořū*.

lui -uc :

Dălcăuş 'ajutorul cîrmaciuļuļ la plutărie, el stă în coada plutei' (Şez. II 24) < turc. *dalkauk* 'parasite ; bouffon, flatteur'.

Sufixul -ăuş s'a substituit lui -uş în :

Dăinăuş 'scrîncioib' (Boc.) < *dăinuş*.

La grupa cuvintelor în -uş a trecut :

Lăcătuş 'serrurier' < ung. *lakatos*.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-uşă* sunt feminine și fac pl. în *-uşă*, dial. *-ușe*, mr. *-uși*. — Substantivele în *-uș* sunt : 1. masculine, când arată nume de ființe ori de copaci (*bărbătuș*, *cățeluș*, *trepăduș*, mr. *mîruș*, *piruș*), apoi dr. *pîeptănuș*, mr. *cîruș*, 2. eterogene, pl. *-e*, mr. *-i*, diminutivele cari arată un lucru (*lemnuș*, *picioruș*, mr. *cîruș*, *strînuș*, *surjiluș*), 3. eterogene cu pl. *-uri* toate celelalte (*măruntuș*, mr. *culucus*). — Mr. *aripinuș*, *chipuruș*, *cumătuș*, sunt înregistrate ca eterogene, dar pl. nu este indicat.

Observații generale asupra sufivelor în ș.

Sufixele rom. în ș sunt de două categorii : 1. accentuate : *-ăș*, *-iș*, *-oș*, *úș*, 2. neaccentuate : *-'ăș*, *-'eș*, *-'oș*, *-'șa*.

Toate aceste sufixe provin din sufixele slave în s, cari erau neaccentuate la nominativ și accentuate la celelalte cazuri.

Din sufixele slave în s a trebuit să avem în românește tabloul următor :

- sl. *-aș* > rom. *-ăș*, *-'ăș*.
- sl. *-eș* > rom. *-eș*, *-'eș*.
- sl. *-iș* > rom. *-iș*, *-'iș*.
- sl. *-oș* > rom. *-oș*, *-'oș*.
- sl. *-uș* > rom. *-uș*, *-'uș*.
- sl. *-șa* > rom. *-'șa*.

sl. *-iș* a fost suplantat prin celelalte.

După cât se pare în limba rom. *-eș* a cedat locul lui *-'eș*; — *-iș* și *-'uș* au trecut probabil la *-'eș* și *-'oș*; — *-'eș* a trecut probabil la *-ăș*, când era precedat de un sunet care preface pe *e* în ă (cf. *murăș* și *mureș*), și *-'oș*, când era precedat de un sunet care preface pe *e* în ă și apoi în o (cf. *neaoș* < **neauăș*), astă că a rezultat pentru românește tabloul următor :

- sl. *-aș* > rom. *-ăș*, *-'ăș*.
- sl. *-eș* > rom. *-eș*, *-'ăș*, *-'oș*.
- sl. *-iș* > rom. *-iș*, *-'iș*, *-'eș*.
- sl. *-oș* > rom. *-oș*, *-'oș*.
- sl. *-uș* > rom. *-uș*, *-'oș*.

Din vremea când, potrivit etimologiei, derivatele românești, dela un radical oarecare se întrebuițau în mod egal accentuat și neaccentuat, ne-au rămas exemplele : *zăcăș* și *zácăș*, *stogoașă* și *stógoșă*.

Un exemplu de -'es prefăcut în -'iș și trecut la -iș : *măcriș* < *măcriș* = bulg. *mokreş*.

Dela acelaș radical se pot obține și în limbile slave derivate prin câte două sufixe în §. Exemple : srb. *bogataș* — nsl. *bogatuš* 'homo dives', srb. *kostreş*—bulg. *kostruš* Zool. 'perche', vsl. *mokrešǔ*, *mokrošǔ* 'aquarius' srb. *okoliš* 'circulus' — vsl. *okoluš* 'détour'. — Această particularitate s'a transmis și limbii române : *frînchișă-frâncușă*, *mărunțiș*—*mărunțuš*, *păiș*—*păiūș*, *bolboașă*—*bulbuš*, *tupilaș*—*tupiliș*—*tupiluš*.

Un astfel de dublet slav s'a păstrat chiar în românește :

Răboș, *răboj*, mr. (Dal.) *arăboj*, *răbuș*, mr. (Dal.) *arăbuș* 'taille' < bulg. *rabos*, srb. ceh. *rabuš*.

Față de un derivat slav printr'un sufix în § găsim în rom. un derivat, dela acelaș radical, cu acelaș înțeles, însă prin alt sufix în § : srb. *goliș*, *golùšav* 'avis nuda' — rom. *golaș*. 'petit oiseau sans plumes, béjaune' (bulg. *golak*).

Față de deriveate slave printr'un sufix în § găsim uneori în rom. deriveate prin acelaș sufix și cu acelaș înțeles dela radicale latine : rus. *bealīš* 'blanc d'oeuf'—rom. *albuș*, rus. *žolłīš* 'jaune d'oeuf'—rom. *gălbănuș*; — nume de animale : ceh. *černuše* 'vacca nigra'—rom. *negruș* 'canis niger', *negruşa* 'catta nigra'.

Cf. în fine srb. *břelāš* 'equus albus'—rom. *Albaș* 'nomen familiae'.

Nsl. *banderaș* 'porte-drapeau'—rom. *steghiș*, srb. *gustiș* 'res densa'—rom. *desiș*;—srb. *mađaruşa* 'uvae genus'—rom. *frâncușă*.

Printre cuvintele rom. sunt unele care arată nume de plante, nume de animale (comune și proprii), nume de familie. Acelaș lucru și în limbile slave.

Sufixul adverbial -iș noi l-am explicat ca provenind din suf. adiectival -iș. (Adverbie în -ăș și -ăș sunt numai *tupilaș*, *tupiluș*, variante ale lui *tupiliș*). Observăm că în limbile slave există sufixul -și pentru a forma adiective din adverbe.

Aceeaș corespondență între sufixele slave și române există și din punct de vedere a înțelesurilor.

In adevăr, sufixele rom. formează următoarele derivate :

SUBSTANTIVE.

Concrete.

Dimin.	-áș, -iș, -úș, -óș ?, -'șa (patron.).
Nom. ag.	-áș, -iș, --
Poses. cal. excel.	--, --, -úș (1 ex.)
Instr.	- áș, -iș, úș
Colect.	--, -iș, úș
Locul	-áș (1 ex.), -iș, --
Prod. prim.	-áș, -iș, --
Dependența	-áș, --, --
Conținutul	-áș, --, -úș

Abstracte.

Acțiune	--, -iș, -úș
Stare	--, -iș, -úș (câte 1 ex.)

ADJECTIVE.

Dimin.	-áș, -úș, -'eș (1 ex.)
Poses. cal. excel.	-áș, -ăș, -'eș
Calitatea	-áș, -'eș, -'șa (patron.)
Aparținere	-áș, -iș
Asămăn.	-'ăș, -'eș, -'oș, -iș
Materia	-iș
Originea	-iș

ADVERBE.

Modul : -áș, -iș, -úș.

Acstea înțelesuri se regăsesc în limbile slave (Miklosich, 339—346). Pentru înțelesurile atestate în exemple numeroase citez numai exemplele introduse în rom. și dejă citate sub fiecare sufix în parte.

Nomina agentis. — Bulg. *kočaš* (rom. *Cocăș*), bulg. *službaš* (rom. *slujbaș*), nsl. *kočiš*, rut. *kočiš* (rom. *cociș*).

Posesorul unei calități prin excelență. — Srb. *bogataş* (rom. *bo-*gătaș), srb. *brazdaş* (rom. *brăzdaş*), vsl. *kokoši* (rom. *cucos*), srb. *roguşa* ‘vacca cornuta’ (megl. *răguşă* ‘ovis cornuta’).

Posesiunea unei calități.

Nomina instr. — Srb. *krivas* 'culter longior curvus', vsl. *le-meš* 'aratum', srb. *kotluša* 'vas quoddam fictile', rus. *krivuša* 'Art Pflug', srb. *klepetuša* 'tintinnabulum', bulg. *raboš* (rom. *răbos*).

Locul. — Nsl. *okoluš* 'détour', srb. *opriliuša*, *pleskusa* 'terra sabulosa', srb. *bareš* 'palus', nsl. *stališ* 'domicilium', pol. *kotusza* 'Marterstube'.

Produsul primitivului. — Bulg. *pelinaš* 'vin à l'absinthe' (rom. *pelinaș*), rus. *ogariš* 'das Angebrannte', rus. *vigris* 'Gewinn bei Spiel'.

Aparținerea (dependența). — Bulg. *papištaš* 'catholique' (rom. *papiștaș*), bulg. *mokreš* Bot. 'cresson d'eau' (rom. *măcriș*).

Diminutive. — La Miklosich se găsesc exemple numai pentru -iš, -iš : rut. *koroliš* 'kleiner Mensch', srb. *mališ* 'parvulus', rut. *mačiš* 'Kind', rus. *mačiš* 'kleiner Mensch', srb. *jepliš* 'hastula regia', rus. *čuniš* 'pullus lari', rus. *uteniš* 'pullus anatis'.

În dicționarul bulg. al lui Markov găsesc *palaš* (și *pale*) 'petit chien', apoi *tugiša=tug* Bot. 'fritillaire impériale'.

Hasdeu, 1947—1959, deosebiă pe -ás¹ care formează nomina agentis, de -ás², -iš, -úš diminutive. Pe -ás¹ îl derivă din lat. *-asius*, forma arhaică a lui *-arius*, pe -ás², -iš, -úš le derivă din lat. *-asceus, *-isceus, *-usceus=-ascus, -iscus, -uscus. Sufixele respective slave le consideră ca împrumutate din rom.

Hasdeu nu cunoșteă toate funcțiunile lui -ás, -iš, -úš și nici legătura lor cu -'ás, -'eš, -'oš, -'óš, -'s.

SUFIXELE VERBALE.

A.

Observație. — Dr. megl. — Si i.

Funcțiunea.

A STRIGĂ, DESPRE ANIMALE.

Behăesc 'bêler' < *beh*.

Bizăesc 'bourdonner' < *biz*.

Chițăesc 'crier, en parlant des souris' < *chiț*.

Covîțăesc 'crier, en parlant des pourceaux' < *covîț*.

Găsăesc ‘crier, en parlant des oies’ < *găs*.

Grohăesc ‘grogner’ < *groh*.

Hămăesc ‘japper’ < *ham*.

Măcăesc ‘crier, en parlant des canards’ < *mac*.

Miorlăesc ‘miauler’ < *miorlaŭ*.

Ocăcăesc ‘coasser’ < *oacaca*.

A VORBI FĂRĂ ROST.

Hondrăesc (Şez. III 16) < *handra* ‘fără treabă, degeaba’.

Lehăesc < *leh-*.

Lîrbăesc < *lioarbă*.

A brumăi == a bate *bruma* (Pamf. Agr.).

VARIANTĂ.

că.

Extrasă din verbe ca *plescăesc*, **piscăesc* (v. mai jos).

Megl. *chifcăesc* ‘éternuer’ < bulg. *kiham*.

Originea: *a* (G.. Pascu), — formează durative și interative, introdus prin :

Chihăesc < bulg. *kiham* ‘éternuer’.

Nădăesc ‘espérer’ < bulg. *nadeaia*.

Plescăesc < bulg. *pleaskam* ‘claquer, battre des mains’.

Scîrțăesc = bulg. *kârjam*:

Megl. *alăes* ‘tâter, palper’ < bulg. *halam*.

Mucăes ‘mugir, beugler’ < bulg. *mukam*.

Pisăes ‘écrire’ < bulg. *pisa*.

Ricăes ‘mugir’ < bulg. *rikam*, vsl. *rîka*.

Tăes ‘se cacher, se dérober’ < bulg. *taia se*.

Molțăesc = megl. *mălvăes*.

Fenomene de Analogie.

Sufixul *ă* s'a substituit lui *u* în :

Pipăesc ‘tâter, palper’ < **pipuesc* == bulg. *opipvam*.

Sufixul *u* s'a substituit lui *ă* în :

Piscuesc ‘piauler, piailler, criailleur’ < **piscăesc* = bulg. *piskam*.

Pomăzuesc ‘oindre, sacrer’ < bulg. *pomazvam*.

AN.

Observație. — Dr. mr.

Funcțiunea.

DURATIVE.

Bodogănesc ‘grommeler’.

Cîndănesc ‘se disputer pour des riens’ < *cîoandă* ‘dispute’.

Dondănesc ‘grommeler’ < *dond-*.

Zîngănesc ‘tinter, résonner’ < *zang* ; *zîng* (Sez. V 175).

Cărăñesc ‘crier, en parl. d’une plume, d’une porte, d’une roue ; craquer, en parl. d’un lit, d’une botte’ (Mih.) — bulg. *kârjam*.

Plăscănescu ‘plesnesc’ (Pap. S.) — bulg. *pleaskam* ‘claquer, batre des mains ; souffler’.

Originea : Desvoltat din *n* prin epenteza lui ă între radicalul verbului și suffix, după cum se poate vedea din *fîcnesc* = *făcănesc* < *fac* (G. Pascu).

N.

Observație. — Dr. megl.

Funcțiunea.

UN ZGOMOT.

Ciocănesc, megl. *cîucnesc* < *cîoc*.

Foșnesc < *foș*.

Pocnesc < *poc*.

Megl. *țucnes* ‘sucer’ < *țuc-*, *cîoc-*, cf. mr. *țucuescu* idem (Pap. Megl.), apoi *čoč*, *čuč*, cerut de limbi române (Meyer-Lübke, 2452).

Megl. *gușnes* ‘iau de gît’ < *gușă* ‘gît’.

Originea : *n* (A. Philippide, Pr. 155), — arată posibilitatea și perfectivitatea, introdus prin :

Crîcnesc întreb. cu negație ‘ne dire mot’ — srb. *krknu*.

Duhnesc < vsl. *dûhnon*, srb. *dahnu*.

Plesnesc < vsl. *plesnon* ‘plaudere’.

Poticnesc < vsl. *potīknon* ‘impingere’.

Răcnesc < vsl. *rīknon* ‘rugire’.

Megl. de sigur de origine bulgară :

Ciuñes ‘jeter, rejeter’.

Crăşnes = dr. *scrăşnesc* ‘grincer’.

Cucnes ‘pousser, croître’.

Lăpnes ‘bâfrer’ – bulg. *lapam* ‘bâfrer, dévorer ; goinfrer ; happen’.

Prăïnes = *præs* ‘zbor ; voler’.

U.

Observație. — Dr. mr. megl.

Funcțiunea.

A FACE ÎN FORMA PRIMITIVULUI.

Arcuesc < *arcē*.

Ghemuesc < *ghem*.

Serpuesc < *şerpe*.

Puscuescu ‘a se face ca oțetul, a se înăcri’ (Dal.) < *puscă* ‘oțet’.

A FACE LUCRUL INDICAT PRIN PRIMITIV.

Mrejuesc = *fac mreajă* (Codin, 51).

Împăciuesc < *pace*.

Păcătuesc, megl. *picătuesc* < *păcat*, *picat*.

Păsuesc pe cineva < *pas*.

Plănuesc < *plan*.

Prejuesc < *preť*.

Lirguescu ‘lărgesc’ (Dal.) < *largu*.

Sclivuesc ‘aduc în robie’ (Dal.) < *sclav*.

A FACE O ACȚIUNE ASUPRA PRIMITIVULUI.

Gituesc < *gît*.

Gușuesc ‘a tăia gîtul’ (Dal.) < *guşă* ‘gît’.

A LUCRÀ CU PRIMITIVUL.

Berduesc = cioplesc cu *barda* (Grig.).

Drămuesc 'a cîntări și a socoti în dramuri' (Codin, 28) < *dram*.

Mîruesc = ung cu *miere* (Păsc.).

Pietruesc < *pîatră*.

Șinuesc < *șină*.

Văruesc, megl. *vărues* < *var*.

Vătuesc 'căptușesc cu *vată*' < *vată*.

Drăcuesc = dau pe cineva *la dracu* (Codin, 28).

Siruesc 'taňu cu ferăstrăul' (Pap. S.) < *șară* 'ferăstrău'.

Cluțuescu 'a zvîrli cu picioarele de dinapoï' (Dal.) < *cloță* 'zvîrlitură cu picioarele de dinapoï a unui animal' (Dal.).

Mintuescu, *minduescu* 'gîndesc, cuget' (Pap. B.) < *minti*, *mindi*.

A PRINDE LUCRUL INDICAT DE PRIMITIV.

Pescuesc < *pescu* 'pește' (mr.).

A DA CUIVA CEVA.

Cinuesc 'a ospăta pe cineva' (Codin, 16) < *cină*.

Căpătuesc < *capăt*.

Tîțuescu 'daň prunculuň să sugă' (Dal.) < *țîță*.

Gîruruesc 'îgăduesc : cel cuminte gîruruește, iar cel prost trage nădejde' (Şez. II 229) < *jur.*

A PREVEDEÀ CU LUCRUL INDICAT DE PRIMITIV.

Țingluescu 'a închingă' (Dal.) < *ținglă*.

A APUCA PE CINEVA DE LUCRUL INDICAT DE PRIMITIV.

Păruesc < *păr*.

Gîtuesc < *gît*.

A LOVÌ CU PRIMITIVUL.

Pălmuesc < *palmă*.

A POSEDÀ PRIMITIVUL.

Fricuescu 'a se speria' (Dal.) < *frică*.

A EXTRAGE PRIMITIVUL.

Lipătescu 'mulg' (Dal.) < *lapti*.

A DEVENI.

Griuvescu 'devin cărunt, sur' (Dal.) < *griv*.

Surduescu 'devin surd, asurzesc' (Dal.) < *surdu*.

Vremuește 'a fi vreme rea, ploae sau ninsoare' (Şez. V 172) < *vreme*.

Ghinuescu 'a întreba și răspunde de sănătate' (Dal.) < *ghini* 'bine', cf. l'dzîşű *ghini-vîñiră* = l-am salutat (Dal.), dr. *a-şă da binele*.

Mi *căduescu* (Pap.B.) = mi *căudescu* (Pap.B.) 's'étonner, s'émerveiller', bulg. *čudia se*.

Originea : -uv, -ov (A. Philippide, Pr. 155), introdus prin : *Dăruesc* 'donner, faire présent de' < bulg. *darovam*.

Lecuesc 'médicamenter, soigner, traiter' < bulg. *leakuvam*.

Tilcuesc 'interpréter, commenter, expliquer' < bulg. *tâlkuvam*.

Tîrguesc 'marchander' < bulg. *târguvam*.

Trebuesc 'être nécessaire, falloir' < bulg. *treabvam*.

SUFIXELE DE ORIGINE BULGARĂ.

SUFIXELE SUBSTANTIVALE.

Ce (-'če).

Observație. -- Există numai în dial. megl. și pare a se fi confundat uneori cu -ciu.

Functiunea.

UN SINGUR DERIVAT.

Lunce 'nume de boă fătat Lună' < *lună*.

Originea : bulg. -če, diminutiv (G. Pascu), introdus prin : *Copce* 'agrafe' < bulg. *kopče*.

Donci sg. și pl. 'izmene pentru copii' (Dal.) — *don* pl. *donuri* 'izmenc'.

Cupilcău ‘bâtard, enfant naturel’ (Dal.) < bulg. *kopelče* (atestat la Miklosich, 191).

Vrapciu ‘moineau’ (Dal.) < bulg. *vrabče* ‘passereau, jeune moineau’.

Beratce adv. ‘ca la *Berat*’ (Mih.).

Pentru sufixul bulg. -če cf. următoarele exemple adunate din Markov : *biče* ‘petit taureau’ < *bik* ‘taureau’, *bivolče* ‘jeune buffle’ < *bivol* ‘buffle’, *konče* ‘petit cheval’ < *kon* ‘cheval’, *garvanče* ‘petit corbeau’ < *garvan* ‘corbeau’, *vâlče* ‘jeune loup, louveteau’ < *vâlk* ‘loup’, *čerepče* ‘petit tesson’ < *čerep* ‘tesson’, *kožuhče* = dim. dela *kozuh* ‘pelisse, fourrure’, *korabče* ‘petit navire’ < *korab* ‘navire’, *dripelče* = dim. dela *dripel* ‘chiffon, lambeau, haillon, guenille, loque’, *panerče* ‘petit panier’ < *paner* ‘panier’, *petače* = dim. dela *petak* ‘piece de cinq centimes’.

Suffixul -če este un sufix compus, v. Miklosich, 190–192.

CIU (-'ču).

Observație. — Există numai în dial. megl.

Funcțiunea.

NUME DE FIINȚE MASCULINE.

Un nume propriu de animale.

Murgiu n. de cînă < *murg* 1. ‘murg’, 2. ‘nume de animale’.

Birciu = *biru*, *bircu* ‘drăguță, despre copii’ (Mih.), alb. *bir* ‘fils’.

Originea : bulg. -čo, formează masculine (G. Pascu), introdus prin :

Mărciu n. de câne—*Mărcă* n. de oi = bulg. *mrâk* ‘obscur, sombre, à propos de la couleur’.

ñerciu n. de bou, dr. *mărcă* n. de vaci (Pop. 55 b)—srb. *mrk* ‘noir’, cf. dr. *mărculea* n. de vaci (Pop. 55 b.) < srb. *mrkulja* ‘vacca nigra’.

Stipeciu ‘bodîrlăul, o pasăre de apă’ (Mih.).

Exemple bulg. pentru -če aduce Weigand, Bulg. Gr. 62. Adaug din Markov : *sleepčo* s. 'aveugle' < *sleep* a. 'aveugle'.

ICICĂ (-ičkā).

Observație.— Sufixul se găsește numai în dial. megl.— Precedat de *ş*, *i* se schimbă în *q*.

Funcțiunea.

DIMINUTIVE.

Cănişořică 'cămeușă' < *cămeşă*.

niciřică 'fărmăturică' < *nicură* 'fărmătură'.

Răpicică 'păetricică' < *rōpă* 'piatră'

Spricică = mică *aspră* 'ban'.

FEMININE DELA MASCULINE.

Ampiraticică 'împărăteasă' < *ampirat*.

Originea : bulg. *-ička* (G. Pascu), introdus prin : *Stumnicică* 'petite cruche' < bulg. *stomnička*.

Genul și Pluralul.

Cuvintele în -icică sunt feminine. Pl. nu este atestat.

SUFIXELE SUBSTANTIVALE-ADJECTIVALE.

UCICĂ (-účkā).

Observație.— Există numai în dial. mr. și megl.

Funcțiunea.

SUBSTANTIVE.

DIMINUTIVE.

Diminutive propriu zise.

Călivucică (Pap.B.) < *călivă* 'chaumière'.

Diminutive alintătoare.

Mul'arucică (megl.) < *mul'ari*, cf. dr. *muerușcă*.

Originea : bulg. *-učka*, cf. *kokučka*, *kokička* 'noyau' (G. Pascu).
Mul’ärúcč 'mueratic' (megl.) < *mul’ari*, cf. mr. *mul’irușcă* 'de
femee' (Pap.B.) pare curios.

Genul și Pluralul.

Substantivele în *-učică* sunt feminine.—Pluralul lor nu este atestat.

SUFIXELE ADJECTIVALE.

ACÍCĂ (*-áčká*).

Observație. — Există numai în megl.

Funcțiunea.

FELUL.

Furlină *custandinacícă* 'galbău de al lui *Constantin*, galbău austriac'.

Plicacícă 'oae aplecătoare' < *aplec*.

Originea : bulg. *-ačka*, fem. decla *-ač* (G. Pascu), introdus prin :

Dănačică 'vițică de un an' — *dănač* 'vițel de un an' = bulg. *danak*, *danače* 'veau, taurillon'.

SUFIXELE ADVERBIALE.

TA (*-'ta*).

ADVERBE DE TIMP ÎN MEGL.

Dimnețata (sub *mănistă*) = *dimneța* 'dimineată'.

Marțata = *marța*, *marți* 'Marți'.

Montizăta (Pap. Megl. 164) = *montiza* 'le lendemain' (Glos.).

Originea : bulg. *-ta* (G. Pascu).